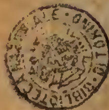

REGIA · BIBLIOTECA DELL' UNIVERSITÀ DI TORINO
F. IX. 126.

PIERII VALERIANI

HEXAMETRI ODAE ET EPIGRAMMATA

APVD GABRIELEM IOLITVM DE FERRARIIS ET FRATRES.

M. D. L.

SERENISSIMAE GAL-
LORVM REGINAE.

CLIENTVLVS PIERIVS.

VOD *totum uitæ meæ curſum Sereniſsima Domina Illuſtriſſimæ Medicei nominis familiæ ab ineunte ipſa ætate dedicarim, ſecutus ſum inſtitutum Vrbani Valeriani, patrui mei, qui primus Græcas litteras docuerat Ioannem clariſsimi Laurẽtij filium, tunc Protonotariũ, is autem mox Cardinalis, poſt multa rerum molimina colludentisq; Fortunæ uarietates ad ſummum Pontificatum euectus; breuiq; poſt tempore Illuſtribus fratre,*

nepoteq; desideratis, cum ad prolem demum eorum fouendam animum adiecisset, me delegit; qui, quã operam Patruus meus in eo olim erudiendo contulisset, eandem ego in Illustres Hippolytum, et Alexandrum nauandam susciperem. Quod quidem Munus, quoad diu illi superfuerũt, qua fide, quo studio, qua diligentia curauerim; Serenitas uestra facile reminisci potest, Dum cũ utroq; Romæ essemus, Florẽtiæ uero cum Hippolyto tantum. Postea uero quàm illi quoq; nobis fatorum acerbitate adẽpti sunt, in patria ego mea Belluni tanto iam deiectus præsidio, omniq; totius uitæ solatio priuatus, quàm uis luctu penè contabescerem, eo tamen ardentius, & longe maiore conatu

tentare cæpi, an Principibus hisce meis memoriæ quidpiam renouare concederetur. Quippe, si quæ in honorẽ Cardinalis Hippolyti, quæq; in Ducis Alexandri celebritatem cõscripsissem publicanda procurarem; ut quod Viuis, tã repente, tam inopinato præreptis, præstare nequiueram, defunctis retribuerem. Pars itaq; sua superiore anno edita est in Hippolyti memoriam; altera, quæ Duci destinabatur, cum etiam in Serenitatis uestræ, suarumq; nuptiarum felicissimarum gratulationẽ, Propatruiq; sui Leonis Decimi laudes extenderetur, antiquissimæq; totius eius Domus commemorationem contineret; quæ a Petro Mediceo olim Athenarum Duce ori-

ginem traxit, ut publica teſtantur monumēta, quæ ab extrema Pelopo neſo Romā allata, Græce ſcripta, inſignibus, quibus Domus ueſtra utitur eiſdem communita, pilarum quippe numero ſituque eodem in uetuſtiſſimam ceram impreſſo, ipſi oculis noſtris inſpeximus, et carioſa q̃uis perlegimus. In quorum unoquoq; principium hoc habetur. πέτρος ὁ λεγόμενος ἰατρὸς ἀθυμαίων ἡγεμῶν. Partem hãc inq̃ cum perpenderem, cõgruum putaui ut hæc quanta, & qualiacunq; eſſent, Ei uni hæreditario, fraterno'que iure deberentur. Sed nõ erit forte conatus meus tanta Maieſtate dignus; at fides, cultus, & obſeruantia erga illam mea. Id forte conſequetur, ut nõ ſine aliqua uolupta-

te intelligat Serenitas uestra extare, hic apud Venetos aliquot de suorum numero; qui, etiam absentes, in officio perseuerant; & amplissimos istius Domus Viros, tam uiuentes quam sublatos funere, quãtũ animo ingenioq; ualent, grata mẽtis significatione colere non desistant.

Ea felicissime cum excelsa coniugis Maiestate Valeat

Augustinus Beatianus Venetus.

Pierius Cilicum ostendit felicia dona
  Vnde omnis uario semine floret ager.
Nec contentus eo est, ignotæ Milacis usum
  Et simul hanc quisquis qua colat arte, docet.
Hoc uno certe creuit Res Rustica libro;
  Ac Maro tale suum dicier optet opus,
Perlege, & insueto solatus carmine mentem
  Hinc decus antiquum posse redire puta.

AD CLARISS. ET ILLVSTRISSIMVM FLORENTIAE DVCEM ALEXANDRVM MEDICEM.

DE MILACIS CVLTVRA PIERIVS VALERIANVS BOLZANIVS BELLVNEN.

GNOTOS Milacis cultus aperire paramus,
Diuitiasq; nouas hortorum ostendere, ab Indis
Vsq; coloratis, imiq; a finibus orbis
Nauibus aduectas, gemmas tellure serendas
Multorum insignes uario splendore colorum,
Vnde oculos, unde ora queas mortalia Diuum
Pascere delicijs, aulasq; uirentibus auris
Induere, atq; Canis rabiem & momenta Leonis
Lenire. Etrusci o columenq; & gloria Regni;
Quem sibi tam egregio præstantem pectore Cæsar
Carolus adsciuit generum. Inuictissimus ille
Terrarum domitor debellatorq; profundi,
Inclyte Alexander tenuem hanc ne despice Musam
Si magnis uacuus curis quandoq; grauatum

Exhilarare animum ſtudijs leuioribus optas;
Vnde meis ueniat decus & noua fama libellis
Nam memini teneræ igniculos ætatis ab illo
Tempore, quo mecum Muſarum repere colles
Cepiſti (Dux ueſter eram) Tu ſeria toto
Pectore condebas, tu luſum & amœna iocorum
Colloquia. haud rigido aſpernatus corde, probabas.
Non aberat ſtudium ortorum, non cura rapacum
Accipitrũq;. canumq́;. & equorũ. hæc omnia recte,
Et modice placuere, placent, ſemper & placebunt,
Vos autem ſtudioſa cohors huc ite, tepentum
Scenarum quos tangit honos, quos gloria frugum,
Et mecum immenſos peregrinæ meſsis aceruos
Colligite, & noſtris nondum uulgata colonis
Semina, quæ ſerimus, plenis auferte caniſtris
Dic Dea quæ ſummi celebras loca lucida Olympi,
Cui rerum eſt antiqua fides. quæ ſecula condis
Cum Sene, qui terris herbas, ſata poma miniſtrat,
Meq́; per aerios tractus felicibus alis
Tolle. & ad Aethiopum menſas age ſiſte, beatum
Vnde genus diſcam frugum condire nitentum.
Scilicet & facili oblectare legumine uitam
Principio Milaci non una eſt forma. nec unum
Eſt genus. aut facies eadem. aut color unus & Idem
Cultus, at in ſpecies ſeges hæc diuiſa quaternas
Nanq; alia arboreo, ac abiegno ſtipite ſurgit,
Viq; ſoporifera eſt, procul o procul illa faceſſat,
Flectat Ithureos letalia uimina in arcus,

Ne sub ea quisq̃ declinans lumina somno;
Purpureis tetram cum spirat floribus auram,
Dormiat æternum Taxo sopitus amara
Altera nomen habet,quod dura.atq; aspera tactu
Summoueat digitos a se procul.Illa racemis
Labruscæ, illa Rubi.& Paliuri prædita telis
Saxa operit Cilicum, Truncosq; irrepit ad altos
Et quibus hæserit arboribus ui strangulat omnes
I amq; alia assumit leui de corpore nomen
Proximaq; Hortensi. minimo tamen interuallo
Proxima. decipiat, nisi semine discrepet ipso
Quod nigrũ est Ebeni instar, at illã purpura uestit
Aut crocea,aut uaria est.sed frus & surculus idem
Et tamen esse eadem Hortensis,Leuisq; putatur
Nam si rem uariet color;hinc si semina cernas
Multa adeo fuerint tinctus discrimina,ut ingens
Silua modum numero nullum subducere poßit.
S ed non hic cunctas generatim quærere cura
Nunc fuerit species Milacum neq; dicere mores
Cunctarum.quos cuiq; suos Natura ministrat,
Difficile est tam multa docere, & pandere uerbis,
Quæ uario ueterum sensu dictata tulerunt;
Verum usus tibi multa dabit. quæ nemo putasset
Obseruanda prius; tanti est curare quod instat.
Præ manibusq; tenes,nec abest sollertia agendi,
Vnam igitur toto e numero capiemus. & Hortis
Illam aptam; quæ mitis adest. animumq; sibi ipsa
Siluestrem nunquàm induerit,Testumq;. laremq;

Humanum celebrat, mensamq; opulentat Herilem,
Renibus humanis foetum assimilata; laborem
Quae Renum imminuat praesens, quae lotia soluat,
Quae somnũ alliciat; neq; sit grauis umbra sub illa.
Surculus ipse ingens, Hederaeq; simillimus; & si
Non triplici omne genu folio uestiret, abiret
Protinus in species Hederae, seu repere in altum
Seu uiridi sepes denseri fronde iuuaret.
Nempe etiam doctis ingenti errore Poetis
Imposita est, Baccoq;, & Nisigenae Sileno,
Et polluta nihil iuuerunt sacra precantes.
Ne tamen haec eadem uideatur, plurima sunto
Nam folia (hoc distabit) habet firmissima Bacchi
Planta, procellosi contra luctamina coeli,
Scythoniasq; niues contra, gelidasq; pruinas.
Debilia haec, leuibusq; simul labentia uentis,
Quaeq; aestate uigent, primo mox frigore desunt,
Et nisi complexae socientur germina uirgae
Quae fundamento stabili fluitantia firmet,
Dilacerent imbres, auellant flabra Aquilonum.
Illa suis sese gaudet uestire corymbis,
Haec uiolis longa spina erumpentibus ornat,
Mox Lobijs, repitq; haeretq; parietibus illa
Atq; ubi nixa semel truncis, aut cautibus haesit
Auelli sine labe nequit. de corpore mittit
Radices toto, quocunque increuerit auctu
Haec, quo quaeq; loco sata sit, per uimina caulem
Inflectit tenerum, atq; uirum complexa, flagellis

More Periclymeni sudibus circundata longis
Contextas uestit folijs uiridantibus hastas ;
Messibus in menses tris utilis herba legendis
Siue uelis scenis decorare umbracula densis
Quam subito syluam immensam, latasq; propagat
Hinc, atq; hinc frondes, nemorosaq; brachia pandit.
Tempore quo prosunt tentoria, quoq; petuntur.
Seu mauis Phariam ante fores educere Metam
Crescit, & in Cœlum Iuncis felicibus exit,
Perq; apices Turris, perq; alta cacumina transit.
Qua uero hanc cultus Milacem ratione gubernes
Ne faciles pigeat quemquam tentare labores
Quid sit opus facto expediam, lætusq; docebo.
Namq; ubi se obtulerit genitabilis Aura Fauonij
Cumq; Hyades, Atlantiadesq; orientibus Hœdis
Occiderint, uel Sidonij frons clara iuuenci,
Aerea tunc tenuem moueant tibi sarcula terram.
Nec mihi dispicias oculis loca, quæ magis apta
Quæ magis aprica, & natura, aut arte madescant,
Sed facili quodcunque manu mollіueris aruum,
Semina ne dubita cui uis committere sulco ;
Quæq; loco siquidem regio opportuna serendo;
Seu pingui condas terra, aut leuiore. ita passim
Inq; hortis, & agris, In summis pacta fenestris
Proueniunt, Vno in cyatho sere semen, alescet.
Fors ieiuna tibi cliuoso glarea tractu
Contigerit, paruæq; domus erit angulus, urnæ
Vnius patiens, paries uel parte dehiscet.

Ingere humum, quantam manibus prensare duabus
Poßis, hoc sat erit, sic diues Capparis omne
Cementum fœcundat, agri nihil indiguus, uno
Rudere contentus, uel rimæ labe uetustæ.
Vidi ego ab angusto urceolo pro culmine tecti
Granum unũ ingentem siliquarũ reddere aceruũ,
Quem matutinis guttis Aurora rigabat;
Scilicet est tanti exorientem deniq; Solem
Excipere, & radijs nocturnum abstergere rorem.
Vidi etiam Arctoam, conuersa luce, fenestram,
Planta ubi sola, luto tornatus cantharus udo
In modica tellure satam susceperat illam,
Et proba Virgo suis manibus curabat alendam;
Horrea multiplici fœtu impleuisse, famemq;
Haud paucos pepulisse dies de paupere tecto,
Quod pater, et gemini fratres cum matre colebãt.
Non igitur tibi opus sola uestigare, neq; arui
Ingenia explorare labor: feret omnis ubiq;
Sementem hanc Tellus, Sollers modo cura tenellos
Excipiat fœtus, neq; sorti exponat alendos
Nam Pater, omne bonum qui dat mortalibus, ipse
Hanc facilem esse uiam Milaci conceßit, ut esset
Quo studio Musis quis deditus interim haberet
Vnde aliquam lassæ menti indulgere quietem
Posset, & hoc specimen ludo sationis amaret.
Vt uero poßint augescere, & ire per auras
Exiguis interuallis defossa decenter
Grana pari spatio palmum dimensa locentur;

Si sit ita exiguus modus agri. Verum ubi latus
Fundus erit, poterunt hac illac spargier, Antes
Extremos colere, & Xystos ornare politos;
Vt quoquo texant aulea uirentia uersum,
Sub Dioq; tegant aras, Sed quid moror arctis,
Angustisq; locis? nullus tibi dulcis agelli
Angulus, Area nulla uacet, quin protinus illam
His ornes Hederis, oculosq; intersita lætos
Planta iuuet, paßim uenient, paßimq; uirebunt;
Ni iaceant neglecta, rubisq; aut gramine operta.
Nolim autem recti sis ordinis immemor, unde
Semina ad extentam serie pangantur Amußim,
Namq; animũ æquatus pascet prospectis, ubi Hortos
Cerula distinguens inter plaga curret amœnos;
Quod si distendas folijs umbracula iunctis,
Quis æstiua procul radiorum uerbera tollas,
Commoda quanta aderunt, uitæ quæ flagitat usus?
Hic locus est, cuius recubes sub tegmine menses
Aestiferos, rabiem Cœli dirosq; Cometas,
Tabifico terras urentes igne Cometas,
Nostra quibus totiens trepidarunt Secula mõstris,
Declines, & amata libens ubi frigora captes;
Antrum ridet ubi camerato fornice opacum,
Ridet ubi florum lasciuia læta nitentum;
Omnia ubi rident uiridi perfusa lepore
Magnaq; defessæ dant oblectamina menti,
Alliciuntq; oculos Siliquæ superimpendentes.
Quæ si Scena placet, si cordi est tanta uoluptas

Consumes haud multam operam, minimoq; labore
In quamcunq; uoles faciem formabis, at illæ
Morigeræ imperium lætæ, facilesq; sequentur,
Nec uenient ullo melius Tentoria cultu.
Verum etiam, atq; etiam ratio est sationis habenda,
Semina nec pigeat lymphæ medicare liquore
Arida si fuerint, bidui est ea cura, tumescunt
Protinus, & sulco tumefacta recondier optant.
Fallitur, in plures differt qui semina Soles
Molliri, capiturq; auctus dulcedine, maius
Quotidie aspiciens in aquis grandescere Corpus,
Nescius hinc uiuos elabi e fruge colores
Quem primum expetimus tota hac in messe leporē
Quem cute de summa suffusus diluit humor,
Sed nisi tardus eris, si prima seueris hora,
Horrida cum glacies Zephyro deuicta liquescit,
Nil opus artis erit; collectum nanq; pruinis
Humorem terra ipsa dabit, liquidumq; teporem
Sufficiet, quantum granis quæratur alendis.
Non longum illa autem spatium defossa latebunt,
Erupisse foras studium est exireq; in auras
Approperant. Igitur posito post semine septem
Nil ultra remorare dies, sola rumpere ceptant
Singulaq; octaua patefiunt luce coorta,
Si natura loci ferat id, nec deferat humor
Si bona temperies de cœlo affulserit; at cum
Frigida uis, Boreæ ue rigor sola densat, in almis
Condita se cohibent sulcis, ortumq; morantur.

Sæpe

Sæpe etiam frustra expectes, atque irrita tentes
Præcipue si uel nimio saturaueris uda
Arua fimo, uel aquas non apto tempore fundas;
Nanq; fit ut multo plerunq; humore necentur
Cauliculi primis uix dum radicibus actis
Et simul ante ortum iaceant tellure sepulti,
Vel sub concreto generentur cespite pestes,
Semina uel fluido mucore absumpta liquescant,
Marcorem siquidem generat nimis humida gleba;
Marcor ubi pluuijs de cœlo turget obortis
Sponte animascit, et hinc uermes efferuere pergunt,
At, quæ sunt uiuam naturam nacta necesse est
Hæc eadem pasci; bruta in Tellure quid autem
Vestigent, nisi radices, frugumq;, olerumq;.
Has ergo aggrediuntur, & ut preciosior ulla est
Huc mage uis inimica ruit, totamq; lacessunt.
Inq; dies carpunt, donec consumpta supellex
Omnis deficiat, uis omnis corruat, esu
Mortifero hausta intus sub cespite perdita cæco
Principio obstandum est igitur, malaq; ante uidendum
Hortorum si tangit amor, si cura leporum
Verum illæ demum abrodendo, & cuncta ferendo
Deficiant, non ipsa seges defecerit unquam;
Sed quo plura acri uitiarint dente, reponet
Vberiora dein qui mox succedet alumnus.
Ne timeas, neu desperes, felicia semper
Ex alio atq; alio fœtu tibi grana parantur.
Quod si illa intulerint cladem, uel semina terræ

Haud ita fœcundæ mandaueris, est ubi damna
Consarcire queas. Si rara hastilia surgunt
Des operam renouare, aliud pro germine germen
Sufficere, & transferre, ubi quid perijsse uidebis.
Densa erit hic, illic Silua, partem inde refossam
Tolles, cumq; sua uelles plantaria terra
Quæ facili infodias dextra, fouea ante parata
Quatuor ad digitos tantum. descendere in ima
Nil amat hæc nata ætherias consurgere in auras
Ilicis & celsæ truncos superare, modo adsit
Cui baculo nitatur, apex quem captet eundo.
Illa autem ante omnes fuerit tibi cura colendi,
Cum primum bifidam extulerint de cespite glandẽ
Prægrauidam, folijs uix apparentibus, illam
Exiguus ne mus, uel rostro Gracculus acri
Inuadant, ne pica loquax, ne'ue aduena Hirundo,
Deniq; pictarum mense hoc genus omne uolucrum
Solanturq; famem, & ieiunia longa, per hortos
Semina dum populãt, rostro aut modo nata recidũt.
Quare age, & extantes summa Tellure Fasellos
Armabis uallo spinorum, & uepris acutæ
Desuper oppilans aditus, hederacea donec.
Primum bina dabunt folia hinc atq; inde coorta
Surculus incipiet ualido mox crescere iunco.
Altior hinc terra se attollet pampinus, & mox
Terna hilaro cernes folia grandescere partu.
Incipias age tum studium præstare, & amorem
Si te haud uana mouet diuinæ gloria frugis

Et digitis Grumum aggerere, & uersare liquentes
Humorum guttas, quantum natura loci, uel
Aeris exposcet, Tibi enim est id discere promptum
Siue diu aruerit tellus, seu surculus arctis
Contractus spatijs externo est ubere alendus
Huc tua non temere petitur prudentia, ne mox
Incassum dicas totum cecidisse laborem,
Incusesq; Deos, & inania germina damnes.
Deniq; ad hæc curæ pretium est aduertere mentem
Flectere cum incipient se in cunctas undiq; partes
Quo poteris studio ut uirgulta recentia cures.
Nempe ubi Caulis humo cubitum se protinus unum
Sustulerit, uertensq; uirum conquirere habendum
Spōte sua incipiet, graciles huc ocyus ornos
Aut teretes Corylos, aut ramos Herculis, atq;
Castaneas densas succide, aut uirgea glaucæ
Valla feras Salicis, tum frondes stringe comantes
Et mollem, abrasumq;, nec ullo horrore rigentem
Cuiq; suum iungas sponsum, mirabere sensum
Vimq; maritalis studij, tam flexilis arctos
Ibit in amplexus, & uersabunda marito
Circum se fundet, uirgamq; tenaciter omnem
Ambibit, ne mox aliqua ui pulsa uacillet,
Nec ualidas dubitet uentorum temnere uires.
Sentit enim uim quæq; suam, neq; uiuida plantis
Ingenia, & sensus, quocunq; ferantur, abesto.
Nam cur palma marē positū trans flumina, poscat
Et durum incuruet Truncum, si posit odorem

Aut auram ex illo uenientem carpere? Solem
Cur Clytie aßiduo motu conuersa sequatur?
Et miris ita multa modis sua commoda norint;
Ni sit in his uirtus manifesto prædita sensu.
Per loca sic illæ insinuant se consita uirgis
Et uaga multiplici nexu data uimina circum
Arboreasq; sudes luctantur, & ætheracaptant.
Visa adolescendi finem fecisse, modumq;,
Tunc etiam ulterius procedere mens furit, atque
Cauliculis supera alta petunt, noua uimina quærunt
Quæ noua de genibus creuerunt germina, tantis
Emergunt folijs, & dispanduntur in auras
Astra ultra euasura, adsit modo copia conti.
Desertæ sed enim auxilio, uacuum Aera nactæ.
A capite orta suo instituunt uestigia retro
Anguineum in morem, seq; in sua mēbra retorquēt
Complicitæ iunctim sinuosis flexibus, & se
Fortiter amplexantur, & obuia quæq; reprendūt.
Nempe ubi nixari nequeunt, obnoxia uentis
Auxilium implorare diu iactata uidentur
Aera per, miserisq; modis agitata laborant.
Sæpius & minimo uento lacerata fatiscunt
Et diuolsa cadunt, nisi se implicuere flagella.
Interdum plures nexum glomerantur in unum
Obtortum inde putes nautis adcrescere funem,
Molliter hic digitis hærentia soluere adactis
Cura sit, & nodos sensim, explicuisse tenaces.
Sit studium teneras frondes non lædere, Iuncos

Conseruare, uniq; suum dare cuiq; maritum
Qui collabentes paßim suffulciat artus.
Verum illud tacuisse nefas, iugulare flagella
Quæ super interdum data uimina ad astra uagãtur
Esse opus, atq; modum crescendi imponere certum.
Nanq; minus frugis, nisi me experientia fallit,
Protulerint quæ sunt altis magis edita ramis,
Quandoquidẽ in folia, ac iuncos absumitur humor
Omnis, & in fœtum mox deficit. Alta iuuabit
Scena alios, summasq; super tendentia nubes
Germina, & his speciosa, alijs frugalia sunto,
Vt sua cuiq; hominũ ex animo sit blanda uoluptas.
Qua crescant patet hinc, summasq; ferantur ad auras,
Nunc qua seruari poßint ratione canemus;
Nam quamuis terræ omne genus sit idonea nutrix
Addite aquas Milaci. uos, ò, quibus unda propinquo
Tramite ducta rigat segetes, felicibus ite
Auspicijs, quocunque solo deponite semen
Tales diues habet paßim Vicetia colles
Felici Erethenus quaqua delabitur amni,
Et Verona, Iugis qua prosilientia Rhœtis
Molliter exundant per amœnas flumina Villas,
Sed neq; Cenomanum riguos quãplurimus hortos
Non fœcundat aquis, late qui liquitur altis
Rupibus, extructisq; fluit de fontibus humor,
Atque aliæ tota Italia superantibus Vrbes
Ditantur lymphis natura, aut arte profusis;
Quæ mea si norit Bellunum commoda, Tellus

Nulla magis potis pinguesceret humida riuis.
Hæc aberunt, puteos fodere, pluuiasq; cadentis
Colligere in fossas, atq; hunc has parcere in usum
Profuerit, paßimq; altas deducere lamas
Vicinamq; uiam obliquis discindere sulcis.
Vtile nullus opus labor, aut ignauia tardet
Vt sit, ubi siccæ Telluri occurrere poßis.
Venerit æstiui cœlum exitiale caloris
Luctificamq; Canis rabiem exercebit ab astris
Atque homines, atq; arua siti, iumentaq; paßim
Victa laborabunt: Teneræ tunc brachia frondes
Languida laxabunt uehementi tacta uapore.
Arebunt flores, atq; ostentantia fœtum
In Tunicis iam tum primum erumpentibus, æstu
Cornua adusta cadent, fer opem, & solare laborē.
Iampridem nisi fœcundis pater imbribus æthram
Sparserit, & læto terras humore iacentes
Alluerit, cape uasa prior, cape sedulus urnam
Ante alios (nunquam Alma Pales respexit inertem
Agricolam), manibusq; tuis superingere fontes,
Atq; tui exemplo segnes incende ministros
Qui repetāt haustas quocūq; ex flumine Lymphas
Vberibusq; rigent sitientia gramina guttis.
Vnde honos, & felix crescat tibi copia rerum
At non exiguam uenti quoque sugere partem
Humoris tendunt. puro cum flamina cœlo
Ex Aquilone in agros ulla sine nube feruntur.
Proinde ad opem te Naïadum conferre memento.

Scilicet Anguis alit ceruas, cythisusq; capellas
Flos Tymbræus Apes, auctant sata cuncta liquores
Nunc pluuij, nunc irrigui, nunc arte parati,
Progigni ut properēt, genita ut procrescere possint
Hoc ubi prouisum mox altera cura subibit,
Ne iuxta densere sinas mala gramina, nanq;,
Subducunt instar fucorum alimenta, per imas
Radices multis sese insinuantia nodis;
Mox ubi confertos calamos misere sub auras
Corripiunt spatium omne, solumq; hastilibus opplēt
Egelidumq; nemus letali frigore opacant.
Vt iaculis igitur Solis feriantur oborti,
Et quas affectas fruges decerpere, alescant,
Angentem circum totam conaberis herbam
Soluere uestigans digitis, & tollere tetras
Hac, illac latebras, passimq; aperire fenestras
Conspicuas: per quas radijq;, calorq; penetrent,
Confirmentq;, & alant fruticem ab radice tepentē.
Atque aliquis, Scenæ cum densior ingruit horror,
Qui uitalem animam cœli discludat, ubi usquam
Germina habundabunt iuncorum plurima, cernens
Surgere inutilium siluarum umbracula, multam
Luxuriem carpit foliorum, & discutit umbram
Inuisam, rareq; latus facit omne, leuatq;
Fronde nemus nimia attondens, ne semina lædat.
Vix licet, ut carpas, euincere. fertilis hydra est,
Pro folio quod sustuleris, mox pampinus exit,
Pluribus armatus clypeis in parte, locoq;

Decerpti, uiuaxq; uiget natura ferendi.
Quin etiam quacunque metas nemus, auxilio frons
Proxima quæq; subit, labemq; obiecta retexit,
Seq; suo uiridi semper uelamine uestit,
Nec patitur raras interlucere fenestras,
Aut propria corpus spoliari ueste pudicum.
Sic in difficili Martis certamine Miles
Romanus, quotiens hosti coniuncta premebat
Hostem acies, Vallos umbonum opponere Telis
Cauerat, & simulac cecidissent unus, & alter,
Vnus & alter erat qui partem operiret apertam,
Ordinibusq; ita nulla in parte patentibus, arcta
Pugna suo semper uallo densata uigebat.
Hæc ubi sollicita, at facili curaueris arte
Haud ita tempus erit longum, uirgulta uidebis
Cum uirides pingent insertis floribus herbas.
Nam simul explicuit frondes, protrudere gemmas
Incipit, hæ surgunt, calamisq; sub omnibus hærent.
Singula multiplices dant internodia flores
Iam teretes, mox in tumido mucrone rotundos,
Cumq; patent, forma uiolas imitantur apertas.
Exierit tibi gemma inter folium, inter auenas
Distinctas genibus, nodisq;, & harundine iunctas,
Dumq; latentem intus tunicam producit, abactum
Abrumpit florem, atq; procul cum fruge propellit.
Cornicula hinc primũ geminata, inde altera, et inde
Altera, dum cuspis protenditur, aucta tumescunt.
Quod si tarda tibi fuerit fœtura, uel imbres

Obſuerint, ſiccæ ue auræ, uel conſitus umbra
Sub nimia locus, aut gelidi uicinia tecti
Granaue toſta diu duro latuere ſub aruo
Ne dubita, matura aderit tua tempore meßis.
Nam, ueluti effœta plerosq; ætate parentes,
Infœcunda quibus fuerit ſine prole Iuuenta
Tunc uideas demum ſobolem, inſperataq; dona
Suſcipere, & dulces hos circum ludere natos
Cum nil tale animo uerſant, cum tempora canis
Albeſcunt rigidis. Sic noſter ſurculus olim
Lætus erit, grauidosq; dabit cum fœnore fœtus.
Quando autem incipias Vannos, & Cribra replere
Meßibus expediam, maturaq; tempora pandam.
Tempus erit primas cum iam decerpere fruges
Haud dubijs ipſæ poterunt oſtendere ſignis,
Continuo eſt Tunicis alius color, ægraq; pendet
Pallentum facies uiſu pellucida, quarum
Aetas aucta ſatis, quas ablactauerit æqua
Mater, ut in reliquam ſobolem diuertit Amorem.
Namq; nitent pingues blandis ſub matribus agni,
Vbera dum ſugunt, dum lactis copia, poſtquam
Depulſi, paruo macilenti tempore languent,
Horriduliq; imbecillis uix oßibus hærent.
Sic ſeges hæc, fœcunda parens quos nutrit obeſos
Reddit, at in ſenium recidunt quos deſerit ultra
Paſcere; nempe nouus curã hanc ſibi poſcit alũnus,
Qui Pandioniæ nutritur Hirundinis inſtar.
Inter enim matres, inter genus omne Volantum

Nulla magis natos æquatis partibus ales
Curarit, tam iusta cibi fit Sportula cunctis.
Hæc tu igitur tenui pendentia cortice ramis
Cum iam effœta labant molli ceruice profusa
Carpe manu, impressoq; leui sensim ungue recide,
Nec tibi sit introspiciendi tanta cupido
Vt subito, speciem & uaria ornamenta colorum
Miratus tunicas properes discludere lectas,
Sed biduum sub Sole sinas, uel contine in umbra
Donec inarescant; color hinc tibi nanq; rubebit
Floridior, quod si teneras dissolueris, ipsa
Gemmarum facies fœde diluta peribit,
Pallidaq; imminuet pretium, neq; amabitur æque,
Nam, nisi quæ maturuerint, liuescere oportet.
Neu siliquas pendere diu patiaris, ubi illas
Languere, aut tunicam crispare inspexeris, aufer
Protinus omnia sicca; Virentia quæque relinque.
Mox aliæ incipient Violæ procrescere ab imo,
Interdum medio, Interdumq; abrumpere summo
Caule, & odoratis nodos uestire coronis,
Quæ referant totis canentia Lilia Iuncis
Et genus omne rosas, & purpureos Hyacinthos
Vnde tibi in mensem Messis speranda propinquum.
Sed messor si tardus eris, nimiumq; moratus
Dum resonare docent tunicis quassantibus auras
Ludicra decernens pueris munuscula paruis
Haud minimã accipies cladem; nam sparsa sub herbis
Semina perdideris per humũ, quæ sponte refractã

Exuerint uestem, & dissecto uentre parentis
Prodierint, uti uipereæ impietatis alumni.
Vipera nam Tragicum sæuit letale in apertas
Excipiens semen fauces, caput inde mariti
Amputat amplexu in dulci: mox damna parentis
Extincti fera progenies ulciscitur, aluo
Materna abrosa; & catuli sine matre oriuntur.
At ueluti nolim nimium te in messe morari
Sic etiam immatura negem te carpere, quamuis
Luxuria hæc multis melli est mersisse tenellas
Feruentes in aquas, mollitasq; inde in acetum,
Inq; oleum transferre, piper super addere; more
Asparagi condire, gulæ ingeniosa reperta,
Verum ego delicias temnens, luxumq; Nepotum
Quis neque mos, neque pensi aliud, q̃ effusa libido,
Non nisi sacra parare uoles, mensasq́; beatas
Instruere aduentu peregre aduenientis Amici,
Aut festum celebrare diem, aut traducere nuptam
Dem ueniam teneras Iuncis decerpere Thecas.
Nã quorsum hæc iactura? licet si cõdere in amplis
Semina adulta cadis, anni totius in usum
Cur uities? nanq; ante diem detracta fatiscunt,
Et priuata colore, suo & fraudata decore,
Corpore qui leui commendabatur, aniles
Concipiunt rugas, contractaq́; turpiter horrent.
Quæ uero fruges maturo tempore lectæ
Ipsæ ultro ad Solem expositæ prorumpere tectis
Tentabunt, rimasq́;, hiantiaq́; ora recludent.

Vt radios intromittant, & corpora tinguant.
Quod faciunt, quaqua ætherius supericiat ardor
Denique ut Eoo in pelago, qua Gangis, & Indi
Dulcia se miscent Neptuno Flumina amaro,
Mille feruntur aqua in summa fluitare, sereno
Aethere, Sole orto, testis Conchilia passis
Ad matutinum sese uertentia rorem;
Concretis donec bacchata monilia guttis
Duruerint, Mitras diuum, Regumq; Thiaras
Ornatura, decus nuptis auctura puellis.
Sic Iubaris Milax radiantia lumina captat.
Postquam igitur Solem ambierint, auramq; serenam
I, Tunicis siliquas arentibus exue, & ipsam
Membranam abripias, & grana nitentia demas.
Semina conspicies urianti cortice picta;
Vellera quæ Assyrijs uincent fucata uenenis,
Hæc Meliboea uelut pinxisset purpura, & illa
De collo dices Pauonum hausisse colorem,
Illa ebur, illa aurum, Illa Ebenum simulare putabis.
Nunc age tam uarij fuerit quæ causa coloris
Musa refer, ueteres meminisse licebit amores,
Et Crocon in paruos uersum cum Smilace flores.
Smilaca nanq; Crocus, Smilax Crocon arserat igne
Mutuo, uterq; Cilix, Soboles regalis uterque,
Vno interposito disiuncti sedibus horto;
Smilaca sed patrijs inclusam Turribus aiunt,
Vnica Cisseo fuerat quæ nata parenti,
Sponte perisse, Crocum dum suspirabat ademptum

Quem iuuenem florentem annis, opibusq; potētem
Formosum, & magnis Cyri natalibus ortum
Et disco certare bonum, & certare palæstra
Indotatam etiam cupidum accepisse puellam,
Coniugio expulerat durus pater. Is quoq; proles
Magnanimum Heroum; quo nemo potentior olim
Rexerat Arsinoes populos, & Doron, & antrum
Corycium, ualido dum iustæ in corpore uires
At iam ætate Senex, indigne, ægreq; ferebat
Conuersa in Iuuenem studia, & suffragia uulgi.
Hic genitore satus Celpho, satus ille Gybello
In se odium antiqua induerant ab origine gentis.
Quid memorem quotiens Cilicum feritate parentes
Indomiti miseros bella in ciuilia ciues
Concierint, quotiens per mutua damna furentes
In sua nudarint sceleratum uiscera ferrum.
Intulerint in Tecta faces, & funditus ædes
Aequarintq; solo, & uiduarint ciuibus urbes;
Tanti est ambitio, & primos sibi poscere honores.
Ergo exspes iuuenis cupido deiectus amore
Consumptus curis, longisq; doloribus haustus
Assiduo in fletu dum totas ordine noctes
Peruigilat, totosq; dies mœrore liquescit (catus
Frustra homines, frustraq; Deos, frustra astra pre
Tabuit, & lacrymis demum liquefactus in ipsis
Smilacis ante oculos uicino extinguitur Horto.
Ille quidem in speciē hanc Hederæ mutauerat artus
Pallentes artus auro magis unde colorem

Traxerat in siliquas croceum, color aptus amanti
Pallidus est, ubi cor liquescit, ubi horrida uultum
Deformat Macies, Iecur & depascitur omne,
Moxq; omnem toto diffundit corpore bilem.
Ergo ita per clatros, Triglyphisq; asperrima celsæ
Turris saxa means, superas repebat ad arces
Ad Dominamq; suam, studio properabat amantis,
Exiguosq; dabat flores, siliquasq; recentes.
Illa nouas fruges, frustra heu gauisa, subacto
Pollice decerpit, tanti monumenta doloris,
Et subito hic latitare suos excepit amores;
Seu præsaga mali monuit mens, seu Deus ullus,
Seu grana Isiacis fuerant inscripta figuris;
Plurima nam Isiacis uideas inscripta figuris,
Incertum; certum est illam attraxisse furorem
Indomitum, ut Cilicum exitium malesana pararet.
Nempe alta se præcipitem de turre supremo
Victa dolore dedit, tenerosq; ita cautibus artus
Allisos miserum lacerauit. At inde Deorum
Imperio in similes Iuncos mutata reuixit,
Quale Croco obtigerat uimen, sic fata ferebant.
At postquam attonitam fama hæc uulgata per urbem
Egregium forma Iuuenem, eximiamq; Puellam
Extinctos dira patris impietate, feruntur
In lacrymas matres, immensas uulgus in iras,
Ardescuntq; animis urbes, populariter itur
In cedem Regis; qui iactis undiq; telis
Conficitur, meritasq; luit pro crimine pœnas.

At Dij mutato Ciſſæi corpore ceſi
Victura Infandi ſceleris monumenta dederunt,
Nanq; hederam ille etiã induitur; rigor inſidet ore
Aſperitasq́; agreſtis,& implacabilis herbam
Occupat,Inq́; artus omnes immiſſa, repente
Per folia & Iuncos increſcunt tela,Rubiq́;
Aſpalatiq; ſeges per neruos horrida ſurgit,
Vnde omnem attactum fugiunt. Labruſca racemis
Pendula promiſsis medios diffuſa per hamos
Ora laceſſentum guſtu perſtringit amaro.
Sic Crocus,atq; Croci Socer occubuere perempti,
Sic tenuata Milax nomen tenuauit,& artus;
Vtq́; erat effuſo corpus conſperſa cruore
Sanguine Grana ſuo ſiliquis turgentia longis
Purpureo infecit fuco, gemmæq́;, Lapilliq;
Innumero numero quos Texta monilia habebant,
Vt fuerant uarijs per colla nitoribus aucti,
Poſtquam fatali maduerunt ſanguine,uerſi
Ipſi etiam,totidem pepere Legumina,eiſdem
Quis ornabantur decorata Leporibus,unde
Semina diſsimili creſcunt uelata colore.
Tincta hæc ſanguineis iures Corallia guttis,
Illinc Sardonyce,micat hinc ſtellatus Iaſpis
Pluribus hæc Pyrrhi maculis imitantur Achatem
Et Varias rerum ſpecies pro cortice pingunt.
Sed quid ego hic repetam quæ nulla recenſeat ætas
Semina multigenis tinctus uariata figuris
Quot uerni fuerint per prata uirentia flores.

Mille etenim facies tibi erunt, & nomina mille.
Fertilis hæc autem meßis tris ordine Lunas
Continuat, uariatq; uices, nam multa senescunt
Vno eodem ramo, & florescunt multa subinde,
Egelidæ donec scelerati frigoris auræ
Ingruerint, tenerasq; helices & Brachia lenta
Tentabunt, cogentq; gelu flaccescere caulem
Idq; erit Autumni sub frigora prima, Cadente
Auriga, & clara iamdudum oriente Corona,
Tum nihil Vlterius speres, at differ in annum
Vota nouum, siliquisq; opulentus pascere lectis.
Atque ubi sollicitus messem Collegeris omnem
Diues opum uariarum, attentus dispice, quas tum
Insumas Epulis adeo genialibus, & quas
Sufficere in sobolem uenientis concipis anni
Selige directas tunicas, & selige grandes
Atque coloratas gemmas, & Corpore leues
Turgentesq; omni de parte æqualiter, inde
Temne lacunosas, rugosas mitte, pusillas
Abijcie, & in mensæ parcis dato matribus usum
Verum ea erit species, decor, & lepos, illa uoluptas,
Nunquã oculos spectãdo, manus nunq̃ inter habẽdo
Vt satiare queas; & quo tibi plura canistris
Semina habundabunt plenis. maioris Acerui
Ardescet pectus cupidum, quia pulchra, & amœna
Omnia quæ fuerint studeat sibi quisq; parari.
Sed nolim quenquã esse suis ita rebus auare
Deditum, ut hoc dono caros defraudet Amicos.
Tolle

Tolle feras,& claustra penus,cunctisq; patescant
Horrea, totius populi iucunda uoluptas.
Ante alios partem haud modicam Soror Inclyta saxis
Accipiat Dux magne uelim: Nã munera sunt hæc
Digna illo Ingenio,& uirtute,& laudlbus illis:
Indole quas Rex armipotens miratus in alta,
Fatorum impulsus magnorum numine, Neptem
Regalis de Matre domus,& origine natam
HENRICO Vxorem Gnato deposcit habendam:
Gallorum Rex Magnanimus, Rex optimus ille,
Qui Celtas,Belgasq; regit,Gentemq; ferocem
Intra Pirenen,& Rhenum,ultraq; repostos
Oceani fines,& densas montibus Alpes.
In Ligurum Iuga,et arua Pado cõiuncta profundo.
Quando autem illa suo unanimi iungenda marito
Ire parat,Ligeris uiridem percurrere ripam:
Et latium decus in Celtas transferre potentes
Multis illa quidem Gemmis ornata,sed istis
Lætior,in fœtum quas totis diuidat agris:
Pinguiaq; arua noua locupletet prouida fruge.
Huic populi Gallorum omnes, ciuesq;, coloniq;
Auratam grati statuam, capitiq; Coronam
Hoc de Gemmifero redimitam uimine ponent.
Implicitum uirgæ fruticem manus una tenebit
Altera prægrauidis Craterem frugibus auctum.
Non aberit titulus memori cum carmine cesus
In lapidem,æternum quem postera perlegat ætas.
Et quotiens, agros lustrabunt, uotaq; reddent

Agricolæ Nymphis, Cereri Bacchoue quotannis
Cum bene seminibus fuerint, Regiq; precati
Te quoq; te cũcti memores CATARINA uocabũt
Atq; tui, atq; Ducis sponsi dicentur honores.
Hæc tibi de Milace, atque tuæ stat fama Sorori
Optime Alexander, Generiq; hæc gloria uestro.
Sed uestrum o Musæ sat erit cecinisse Poetam
Hæc super Hortensi Gemma, & super undiq; miro
Semine, quod multa ignorauit secula terram
Italiam, at totis nunc uulgo nascitur hortis.
Atq; ego tam læta ditarim fruge meorum
Prædia uicinis etiam non inuidus oris
Nec Patria, ut mos est hominũ, mihi grata m erẽti
Acceptum feret; ulla nouis neq; nomina ponet
Seminibus, tantiq; abolescet gloria, Doni.
Non ita Abantiadis bona Persicus inuida succos
Ambrosios præbet, Cordiq; aluoq; benignos
Quam quondam Perseus, Postquam Cepheïa liquit
Littora, præsecta clarus ceruice Medusæ
Dona Myceneæ telluri tradidit, unde
Nomen id æternum numerosa in secula fudit.
Grata etiam Auctori, quãuis est Barbara, Memphis
Persica poma uocat, cuius de fronde Coronam
Poscere uictores Ataui meditatus honorem
Iussit Alexander, terraq; mariq; subactis
Quod si nescio qua multorum sorte legumen
Pierum tandem pudet appellare. Clienti
Laudi erit, ut nostro dicas de Principe nomen

Clementis quoniam frux hæc de munere uenit.
Ipse Pater Clemens dono mihi quam dedit ultro
Et dixit donans, ditabis tu quoque colles
Fruge noua patrios, Belluniaq; arua beabis.
Ergo ego, ut in patriam redij, data semina seui
Non agris tamen hæc, aut hortis credita, uerum
Fictilibus tectum ornaram, phialisq; fenestras,
Scilicet hinc minimæ quid sperans Messis, & ecce
Ingentem primum foliorum surgere siluam,
Innumeras passim uiolas florere per omne
Virgultum, & siliquis prægnantibus omnia plena.
Nec mora, iam matura seges, mox altera iuxta
Erumpebat, & altera floribus induebatur.
Vno eodem iunco, de ramis pendula eisdem.
Summa, ima, & media florebant tempore eodem,
Et matura dabant, legerem quæ semina; partu
Sic uetere abscedente nouus crescebat alumnus.
Iam locuples (non ulla dies sine fruge) repleui
Messe hac quidquid erat patinarū, aulæq; capacis.
Tanto auctus mox seminio tota urbe uiritim
Dona dedi, non iam urceolis, pateris'ue ferenda
Apta agro, apta hortis, Cliuisq; & uallibus apta
Mox alias etiam frugem partitus in Vrbes
Fontanumq; Silim hac colui, fontemq; Timauum,
Et tot Iapidiæ campos, tot littora Iulij,
Carnorum colles, & Norica rura, & amœnas
Rhætorum ualles, & iugera culta Tridenti
Omnia Belluno Iuga circunfusa niuali

Quin docui & serere, & magnos augere in aceruos
Tradita quae fuerant Tutelae munera nostrae,
Auctor & ignotum latitabo inglorius aeuum?
At lateam, at terrae sim filius, abditus umbris
Dum modo Clemētis meriti celebrentur honores.
An tanti pudeat te principis? Ille catenas
Iniectas collo Italiae demum abstulit, ille
Prouidus extinxit scelerati incendia Belli
Ille modum, finemq; odijs ciuilibus aeuo
Imposuit nostro, & longo post tempore pacem
Attulit ignotam saeclis, qua deniq; laeti
Nunc fruimur, requiemq; illi debere fatemur
Degentes placidumq; aeuum, uitamq; serenam,
Si poterunt mentes Italae hanc perferre quietem.

De Smilace Hortensi Hermolaus Barbarus ex Dioscoride. CCCLXXIIII.

SMilax Hortensiana: cuius fructum Lobia, nonnulli Asparagum uocauere; folio hederaceo molliore duntaxat caule gracili, flexu clauicularum adiunctos impediente frutices; adolescit in tantum ut rami sufficiant operi topiario. Siliqua foenograeci oblongiore torosioreq; inibi semina continentur renunculis similia, nec colore uno, sed ex parte subruffentia. Paratur igni foliculus cibo cum semine tanquam Asparagus; urinamq; pellit, insomniosos facit.

Marcellus ex eodem Diosc. char. 135. cap. 132.

Smilaca Cepeam, Romani Hortensem Smilacem appel lant, Hortensis Smilax est cuius semen Lobia, diminuta a Siliquis uoce siliculas Græci appellant, ab aliquibus hæc ipsa etiam Asparagus uocatur, Hederæ folia habet, molliora tantum, graciles caules, & in caulibus capreolos propinquis fruticibus se implicantes tanto undiq; incremento, ut Scenas etiã & tentoria inumbrent. Siliquas fert Fenogræco similes, longiores tamẽ, crassioresq;, in quibus semina Renibus animalium similia, nec colore uno, uerum ex altera parte leniter ruffa, coquitur olerum modo ad cibum, siliqua cum semine Asparagi modo elixa, estq; illi natura, & uis urinam ciere, sed grauia facit somnia.

De Smilace leui. Herm. ex Diosc. 757.

Smilax Lia, hoc est leuis folio hederaceo molliore, leuigatioreq; Palmitibus præter spinas, quibus carent, omni alio modo asperæ similibus, conuoluit se arboribus, quẽadmodũ et illa semẽ ut lupini habet nigrũ, et exiguũ, super quod semper circũquaq; flores exiliunt candidi copiosi, orbiculati; Topiario frutice per æstates, folijs per Autumnũ cadentibus, Huius semen cum Dorycnio ut tribus obolis utcunq; capiatur somnia multa et turbulenta facere existimatur.

Marcellus ex eodem Diosc. cap. 136.

Smilaca Læam.i. Smilacem sine aculeis Romani pariter Græcis Smilacem non aculeatam dicunt, hederæ similia habet folia, molliora tamē, tenuuioraq;, & maiore leuore, Viticulas itidē Asperæ similes, sed Aculeis carentes, aduoluitur & hæc, ut illa, arboribus, fructum fert Lupino similem, nigrum paruūq; supra quem numerosi colore candido per totam smilacem orbiculati flores exeunt. Scenæ, Tabernaculaq; Smilace hac æstate fiunt. Autumno folia amittit, eius semen cum Dorycnio, & utrunq; trium obolorum pondere potum multa & tumultuosa insomnia facere creditur.

Smilax aspera Diosc. Hermolao interprete. 756.

Smilax Trachea hoc est aspera, alij Epapitia, alij Lycanthemon, alij Cynosbaton, alij Aniceton, alij Heliophyton, alij Anatolicon, alij Dyticon, alij Eliden; Aegyptij Lyiathe, Romani Merginā, Ethrusci Radiam folio Periclymini, ramulis multis, exilibus, Paliuri, aut Rubi modo aculeatis, repentem per arbores ambiendo eas ab imis usq; ad summas, semen in racemis Labruscæ, rubro colore cum ematuruerit, gusto leuiter mordaci, radice crassa prædura, locis palustribus & asperis nascitur; huius semen & folium & ante, & post sumentibus contra uenenata omnia efficax est, traditur & succo acinorum infan

tibus recens natis instillato, nulla in posterum uenena ijs esse nocitura.

Marcellus cap. 135.

Smilaca Tracheam sunt qui Epatitin, qui Lycanthemon, qui Canis sentem, qui Anicetum, qui Aeliophyton, qui Anatolicon, qui Dyticon, qui Eliden appellant; Aegyptij Lyathe; Thusci Rhadia, Romani Merginam uocant, folia habet Peryclimeno similia, habet & numerosas Viticulas, graciles, Paliuri, aut Canini sentis modo spinosas, aduoluitur arboribus supra, infraq; se circumagens, fructum fert Vuæ, racemiq; modo, qualis est, quē Græci Epiphyllida uocant, cum maturuerit rubentem, leuiter in gustu adstringentem. Radicē habet durā, crassamq; nascitur palustribus, & asperis locis; folia eius, & fructus contra letalia uenena prius et post pota antidotum sunt. traditum præterea est, si tritum eorum aliquid nuper genito infanti bibendum detur, nullum illi postea nociturum uenenum.

Plinius utrānq; speciem commiscere uidetur. lib. 16. cap. 36.

Similis est hederæ, e Cilicia quidem primum prouecta, sed in Græcia frequentior, quā uocant Smilacē; densis geniculata caulibus, spinosa, fruticosa ramis, folio hederaceo, paruo non anguloso, a pediculo emittente pampinos, flore candido olente lilium; fert ra

cemos labruscæ modo, non hederæ, colore rubro, cõplexa acinis maioribus nucleos binos et Ternos, minoribus singulos, nigros, durosq;, infausta omnibus sacris, et coronis, quoniam sit lugubris. Virgine eius nominis propter amorem Iuuenis Croci mutata in hunc fruticem; id uulgus ignorans plerunq; festa sua polluit hederam existimando, sicut in Poetis, aut Libero Patre, aut Sileno, qui omnino nescit quibus coronetur, Alia lib.24.cap.10. Quanquam idẽ Auctor asperam Autophorũ cognominasse uidetur coronamq; ex ea factam impari foliorum numero capitis doloribus mederi. Apud eundem eadem sili qua siluestris, & Dolichos. Galenus similes uires habere leuem prædicat, quas aspera, idem Milacem a Smilace distinguit, qui smilacem pro Taxo arbore accipiat. Marcellus super Hortensi Milace, cum fateatur, qualis hæc sit, &, quibus regionibus inueniatur non audere se dicere, aptam eam operi Topiario fatetur. Nobis enim inquit parum uerisimile uidetur ad eam altitudinem, & frondium copiam posse legumen aliquod augeri, ut scenas & tabernacula uestiens inumbret. Sedenim Smilaces tota nunc Italia propagatæ maiora etiam ostentant incrementa q̃ Veteres Auctores tradiderint.

Smilax Arbor. Diosc. Her. 694.

Smilax, alij Thymalon, Romani Taxum, Arbor est folio, & magnitudine Abietis. In Italia, & Narbonẽ

si Prouincia, Italiæ latere, Baccas Italici Gallinacei si edant, nigrescunt; Homines uero solutione alui periclitantur. Narbonensis uis tanta, ut si qui sedeāt sub ea, somnumue capiant, lædantur; sæpe uero & moriantur.

Plutarchus Symp. commentario. III.

Ἱστοροῦσι γὰρ ἔτι καὶ σκιὰ σμίλακος ἀποκτείνει τοὺς ἐγκαταδαρθέντας ὅταν ὀργᾷ μάλιστα πρὸς τὴν ἄνθησιν. *Tradunt enim umbram Smilacis interficere eos, qui quietem, aut somnum in ea capiant, eo maxime tempore, quo germinat in flores; causam etiam adiecit quippe ueluti sagittis aliquibus uulnerari cerebrum halitu florum per nares attracto; qui cum in hac arbore semper læta lis sit, in noua florum productione, ob acriorem, maioremq; eius copiam magis nocet. De hac plura legas apud Theophrastum, et Piniũ. est uero Taxus, quæ uulgo nunc Naxus, ad arcus et Balistas, et Scorpiones fabricandos aptißima. letalis undecunq; Arbor, unde Toxica, quasi Taxica dicta uolunt.*

Ouidius Metamorph. IIII.

Et Crocon in paruos uersum cum Smilace flores.

ALBERTO PIO CARP. COMITI DIVO IOANNI EVANGELISTAE SACRA FACIENTI.

PIERIVS VALERIANVS ADCANTAT.

TE uolucrum Regina Canam, Te ſacra ferentem
Fulmina, te firmo aſpicientem lumine Solem
Solem admirandum; contra quem ſtare uolantes
Non aliæ potuere olim, piſcesue, feræ'ue
Non Hominum genus; atq; etiam quæ a lumine uitæ
Progenitæ lucem tenuere ab origine mundi.
Te te igitur Præpes generoſa, uolumina dicam
Grandia geſtantem, inſignem diademate, fuluis
Ornatam plumis, roſtro aureo, & unguibus aureis.
Nempe Paleſtinis præuiſam Vatibus, alis
Ingentem, & cœli ante alios ſpatia alta ſecantem,
Non humili in campo, non inter luſtra ferarum.
Sed uel Caucaſea nidum pro rupe ſuperbum,
Culmine uel Tauri, uel ſummo in uertice Olympi,
Aerios ſupra tractus, nubesq; madentis,
Scilicet humana procul a ſtatione parantem.
Tu uero, tu magne Pater; de pectore cuius
Euolat hæc Aquilæ facies, quæ præpete fauſtum
Auſpicium penna mortalibus afferat, unde
Pacatos Diuorum animos, ipſumq; Tonantem
Portendat poſuiſſe minas, & debita noſtris
Supplicia erratis, æterna in ſecula ſalue

Aeternum felix. sed enim o sanctißime Diuum
Cætera quis digne memorauerit? inclyta facta
Virtutem eximiam, & superatos mille labores
Vinculaq;, exiliumq;, olei & feruentis ahenum.
Et quæ pertuleris magno pietatis amore,
Quo cæcam e tenebris, & olenti e Carcere gentem
In puram assereres lucem. Tu cura Deorum.
Tu genus antiquum, & soboles Clarißima Regum.
Tu fidus Rerum Domino comes, & comes alti
Consilij, arcanumq; Dei in penetrale receptus
Omnia uestigas, sublimi ubi mente per omne
Is cœlum, & Gremio recubas dilectus amato.
Qualia ueridico sapientiq; ore locutus
Venturasq; uices canis, infandumq; laborem
Aeternamq; diem manifesto numine plenus.
Hæc canerem, magnoq; libens hæc ore sonarem,
Sed dolor & patriæ euersæ lacrymabile fatum
Seuocat, & clades miseris deflere querelis
Cogit inauditas, quæq; ipse miserrima uidi
Incensas urbes, populos, Regesq;, Ducesq;
Finibus Extorres, & iniqua sorte subactos,
Ergo queri, extremisq; iubemur poscere rebus
Auxilium, placare Deos, arasq; tenere.
Audi igitur Venerande Senex. seu littora Pathmi
Antiquæ, Smyrnam'ue colis, seu Lydia claudunt
Oppida; seu fati legem euasurus acerbam
Arbitrio iussuq; Dei concedis in altum
Elisium, extremumq; uiges mansurus in æuum;

Siue tuo ſtillant rores & mella ſepulcro.
Te rogo, perpetuæ ſi Virginitatis honorem
Seruaſti, tibi ſi pluuios in uina liquores
Transformauit amor tuus, & tuus ardor Ieſus
Si tibi rerum opifex cariſsima pignora matrem
Credidit, idq; pij ſemper meminere Nepotes
Atque aras poſuere, uirosq; & Templa ſacrarunt
Tum lucem inſtituere tuo de nomine, læti
Quā colimus, cui thura damus, cui uina quotannis.
O tandem Italiæ duros miſerate labores
Aſpice nos tantis bellorum caſibus hauſtos
Sat ferro flammisq; datum. ſat luxerit omnis
Euganea inſanis longum obiectata procellis.
Sat Padus, atq; Atheſis tumuerūt sāguine, Anaxusq;
Et Liris nec non fatalibus Addua ripis.
Totq; hinc indè bonis uiduatæ ciuibus Vrbes.
Hiſpanis tantum Italia de Gente Maniplis
Et Celtis licet, Heluetijsq; ferocibus, & iam
Vltima ad hæc fertur mouiſſe Britannia bellum.
Quando autem nobis potes implorare fauorem
O ſemper dilecte Deo diuine ſacerdos
Pone modum exitijs. da certum deniq; finem
Cladibus. Albertumq; foue tibi thura ferentem
Corde pio, de Gente pia, pro Pace piorum.
Cæſaris hæc ſint uota ſui. Exorator Iulum
Mulceat, atq; illi ſummo delapſus Olympo
Dum Veneti accedunt comites, dum Cæſar adhæret
Pontifici, paribusq; animis in fœdera tendunt,

Da pater abiectis armis euincere tandem
Indomitos Bellorum animos, da Corda furentum
Lenire, & placidam pacata per oppida pacem
Olim expectatam pacem, tua munera pacem
Spargere, spiciferrisq; Deam redimire coronis,
Atq; oleis umbrare uias, stipare penates.
Da demum, ut repleta bono contagia uitet
Gens humana pium uiuendi edocta tenorem
Erroresq; omnes, commentaq; uana repente
Soluat, & ad uerum uertant sese omnia sensum
Obtutu in solem firmo, & supera ardua cœli:
Vnaq; sic unum Sapientia Lumen adoret.

QVIBVS VERBIS LEO. X. PONT. MAX. ELECTVS DEOS ROMAE TVTELARES PRECARETVR.
PER EVNDEM PIERIVM.

DIi Tutelares Romæ. Tu ianitor aulæ
Aethereæ, Tu Paule comes, duo lumina Mundi:
Quos primi colimus: quibus hos adolemus honores,
Vox ego ab exilio, a miseranda sorte supremis
Cladibus afflictus, superatis casibus, & tot
Armorum insidijs, patria nunc sede receptus:
Cogere mox lectus totum sub legibus orbem
Corde humili inuiso, & sanctißima limina adoro:
Ossa ubi uestra cubant, ueteri hoc uenerāda recessu:

Quæ ueneror ceras adolens, quæ thure uaporo
Sacra precesq; ferens. Vestro,o, si numine iussus
Tantum oneris gestare, grauisq; subire labores.
Concipere Imperij curam,cui subdita mundi
Machina totius Cœli de uertice ad imas
Terrarum latebras. si nil iam tale petenti,
Nec tanta quicquam pro spe mihi uota ferenti
Hanc sellã,hãc trabeã,et magnũ hoc Diadema para (stis
O faciles,placidiq; meos audite uocatus
Qui regnum hoc uestro peperistis sanguine nobis
Arasq;, & firmam Tyberis pro flumine sedem
Fixistis, legesq; pias, pia iura dedistis
Ambo pij, Ambo boni, summis uirtutibus ambo
Egregij ; quorum auspicijs & numine certo
Aeternum maneat Capitoli immobile saxum
Aspicite incensum miseris clamoribus,omnem
Consedisse orbem luctu, tot lumina Regum,
Tot cecidisse Ducum ; quorũ nunc corpora uersat
Addua,& Eridamus,limosæq; unda Padusæ
Adriacisq; effert proiectam piscibus escam.
Non anno hoc tantus rupit se nubibus imber;
Prosilijt quantus cesorum sanguis in auras.
Quo nunc arua magis pluuio q̃ rore putrescunt.
Brixia quid nuper non lamentabile uidit
Vrbs opulenta,malis totiens exercita fatis.
Quid memorem casus alios, & acerba meorum
Funera ut extulerim,neque adhuc obducta cicatrix
Vulneris illius,quod in alto pectore adactum.

Accepi miser aspiciens tam immane Rauennæ
Exitium, stragem horribilem, cedesq; nefandas.
Hic, me ubi pro pace Italiæ obiectare cohortes,
Quas pater in magnos conflarat Iulius hostes
Vis iußit. Clade ex illa tantoq; cruore
Cum uictor fugeret Gallus, ductoribus illic
Amißis, pallante acie, Et trepidantibus alis
Acri ego, præsentiq; animo captiuus agebar
Quãdoquidem auxilio uestrum mihi numen adesse
Et uidi & sensi, medium discedere cœlum
Protinus aspexi, & liquido uos æthere lapsos
Ingenti nimbo rutilisq; in nubibus ambo
Ensibus exertis hostes terrere minaces
Cum Tonitru; inq; fugã insultantia uertere signa.
Tunc nempe, quum nemo ullum sperare fauorem
Auderet, fractisq; animis quum protinus omnes
Languerent iugulo exposito, instantemq; securim
Exciperent. tantis concussa tremoribus omnis
Italia, & nondum pauitantia corda residunt.
Italia infelix, cuius de Cardine certant
Impliciti bello Reges, qua pontus & Aeges
Tyrrhenusq; & Atlas, Tule, extremoq; Bootæ
Subiectum mare circundant longo agmine terras
Quin etiã Ottomanus classẽ, innumerasq; phalãges
Armat in Ausonios, quaqua expatiata Propontis
Se se aperit, quaq; arcto occluditur Hellesponto
Qua sinus Ambraciæ, qua proxima panditur aulon
Faucibus, atque inhiat Italis auidißima rebus.

Parte alia Sultanus atrox, Mauriq; feroces
Bella cient, acie instructa, lectisq; maniplis
Illicet in cedem toto discurritur orbe.
Dum nos interea aßidue intestina mouemus
Arma, feræ ardescunt mentes, odia aspera cunctis
Sustentata malis (adeo est mens leua) fouemus.
Sic heu, sic ruere in peius, retroq; referri
Omne bonum, omne pium. siquidẽ genus oẽ malorũ
Pullulat hinc. bello nanq; aucta licentia, bello
Omne nefas, scelerumq; omnes laxantur habenæ.
Relligio hinc uiolata perit, ritusq; sacrorum
Despecti, & Superum reuerentia nulla. uidemus
Quo uetũ est morũ, & tristi omnia corde fatemur.
At uos euerso tandem succurrite sæclo
Numina magna, quibus rerum concessa potestas.
Nam tu non temere quondam de puppe uocatus
Ad sellam, ad fasces, adq; alta palatia Romæ
Ante alios Domini coluisti carus amorem
Nec tibi nequicquam tam clara in uoce tremendum
Quantus erat sese Diui Genus obtulit; inde
Ipse sua quum te suscepit Phosphorus aula
Raptum animum mira dulcedine mouit amandi.
Quando igitur sæuis tot tempestatibus acta,
Insanis tot uorticibus, tantisq; procellis
Vestra agitata Ratis uelis it credita nostris,
Vos geminæ primum Stellæ, uos lumina firma
Este duces; gratumq; in cornibus antennarum
Lumen, adorandasq; faces accendite, uentos
Immanes

Immanes cohibete, altos componite fluctus;
Et nube abreptum dispulsa ostendite Solem;
Atque feras & mõstra procul, scyllãq; Carybdinq;
Et male uitatam Sirenem pellite; Vt undis
Pacatis, placidiq; aura spirante Fauonij,
In portum optatum læti, incolumesq; recepti
Læta Canamus; & oblatos cumulemus odores.
Tu uero Bone Rex hominum, Diuumq; potestas;
Imperio cuius fatalia pensa trahuntur;
Humanam idcirco effigiem, & mortale subisti
Pondus, ut indociles rerum sine fine perosus
Cladibus, atque adeo crudeli sorte subactos;
Occiderint quum tot Gentes, tot Regna, tot Vrbes
Iam desolatæ, iamq; ab radice recisæ;
Stet tamen una omnes grauiori perdere fato?
Non ita; nanq; ut opem miseris mortalibus omnem
Afferres, uincla, opprobrium, plagasq; cruentas
Perpessus, nostriq; ingenti incensus amore
De manibus, pedibusq;, & aperto pectore fuso
Sanguine, clausisti quæ iam nos fata manebant.
Da populos igitur tanto se soluere luctu;
Quos hodie mihi tu Imperio concedis habendos;
Quod tibi non animo & sincero Corde litarint,
Non magis ullo unquam dolituros tempore; obortas
En lacrymas, & certa alti monumenta doloris.
Audi inquam orantes ueniam; si audire uocantis
Est opus, exemplumq; tuum; precor omnia uerte
In melius; templum hoc, nos, & tua sacra reuisens

Da tandem hoc nostris aboleri dedecus annis;
Da premere elatos animos, frenare proteruos,
Indomitos tractare manu; da tollere atrocem
Sæuitiam, quidquidq; bonis conatibus obstat.
Da demum euicta belli impietate per omnem
Terrarumq; orbem, & mare leges fœderis æquas
Dicere, amiciciamq; æterna in sæcula firmam
Et totam unanimi Europam componere uoto;
Atq; adeo in solido titubantia regna Locare.
Proinde decus, nomenq; tuum proferre colendum
Transq; Scythas, gelidū & Tanaim, Nilūq; tepētē;
Daq; piam in primis mentem; qua præditus ausim
Eluere infectumq; scelus, labesq; nefandas;
Quæ mortale genus paßim per crimina mille
Mille modis tetra tactum contage uenenant.
Et tamen amplecti dulcis ante omnia Musas,
Virtutesq;, artesq; bonas, moresq; benignos
Erigere; & ueræ quicquid probitatis in ulla
Orbis parte latet, uigeat, sese efferat; unde
Mortales, quos iusta iuuant, queis pura Voluntas,
Qualemcunq; mei euentum, exemplumq; secuti
Tecū habitent, tua sacra colant, tua iussa facessant.

PIERII VALERIANI SERMO CVI TITVLVS EST SIMIA. AD LEONEM .X. PONT. MAX.

NEmo unquam tanto studio'ue, fide'ue laboret
Proficere, officijs uel sedulus omnibus, ut non
Interpres malus occurrat, qui singula praue
Inuertat, Veluti quædam modo Fabula Vates
Subsanat Pater Alme, tuas & uellicat aures.
Nam quotiens tibi quicquã, animum quod leniat ægrũ
Porrigimus, curis & blandimenta paramus,
Ecce, aiunt, uere nunc Simia uana Leonem
Exagitat. uiden' ut turba importuna Poetæ
Quamprimum nostro illuxit Leo Maximus orbi
Hunc misere affligunt quocunq; in limine; nuc in
Porticibus, nunc in lecto, & penetrabilibus imis,
In Specula, in luco Citriorum, altoq; recessu;
Siue is res duras, & magna negotia uersat,
Et quæ omnes nunc inuadunt incendia terras
Siue cibum capit, aut superante labore quietem,
Fortior ut rebus se mox accingat agendis,
Instant hi tamen; inq; meras auertere nugas
Tantum Hominem. tantis uexatum pectora curis
Pergunt; ulla unquam ne sit spirare potestas,
Denique sic petulans generoso infensa Leoni
Simia; quæ natibus, caudæq;, & clunibus huius
(Tantum animi est paruis) adfixa procacibus ausis

Hoc tam magnum animal uexatq́;,agitatq́;,neq; ullā
Esse moram patitur, Musca importunior. apta
Illa feros uitare ungues, & dentis acumen,
Lubrica dum fidit saltu,leuibusq́; lacertis,
Deq́; suo affectat sibi tot ludibria Rege
Ergo odere Tui sic nos Pater optime. sed tu
Quid facias? Vis esse Leo, patiare Leonis
Iura, neque hæc temere confingi nomina credas;
Quæ Deus,aut sapiens Natura animantibus ipsis
Indidit,& tacitum admonuit latitare uigorem.
Scilicet est curæ nobis, quæ pectore in imo
Consilia aßidue uoluas,ut ponere tandem
Cladibus Europæ finemq́;,modumq́; ruentis
Poßis,inq́; Scythas strictum conuertere ferrum.
Immo hæc,atque alia,atq; etiam his maiora Poetæ
Concipiunt,neq; enim frustra Deus ingruit illis.
Sed ne forte adeo,aßimulet quod Simia Vatem
Ridiculum esse putes; natura hæc cōpare constant.
Nonne uides,rebus non bruta ut mente gerendis
Simia se,& nostris adcommodat artibus,utq́;
Humanos ritusq; modosq́; imitatur,& ori
Deniq; ut est nostro similis,digitisq́;, uolaq́;;
Nempe etiam Humanos pro re,pro tempore mores
Qua de cunq; uelis uitæ ratione, Poeta
Exprimit,atq; omnem dictis accommodat artem
Fit Proteus, fit Vertumnus. Nunc fingit Iulum
Acrē animi,indomitumq́; malis fera bella mouētem,
Seu Venetos, seu Felsineos domitare pararet,

Siue Pado dare iura suo, seu uertere bellum
Trans alpes, italoq; solo donare quietem.
Nunc te cum patribus dudum sanctoq; Senatu
Pacandis mundi rebus diuersa petentem
More Numæ, Indigetis post aspera bella Quirini
Consulere in medium, quo possint fœdere tandem
Iungi Gallica castra, Caledoniæq; phalanges.
Vnde animos ponat Cæsar; Veneti unde quiescant
Vnde modus prædis, & tantis cedibus, unde
Spes Italis, Regem'ue suum, aut sua iura tueri
Barbaricasq; olim collo abrupisse catenas.
Demũ horum est Vates, ut ludicra Simia Mimmus.
Hæc eadem, si uera canunt, uenerabile quondam
Signum habitum in tẽplis, Niliq; per oppida sanctũ.
Nam docilis calamos ductare, & uoluere chartas
Rite admissa sacris, delubri in parte locata
Damnauit populos uotis, precibusq; benigne
Fauit, & Aegyptum omnem in relligione, pari cũ
Iside, cumq; Horo, uel Osiride detinuisse
Fertur, & oblatis ditasse altaria donis;
Seu Caniceps manibus cœlo sublimibus, ortum
Laudaret Lunæ, posita seu sede sederet,
Siue caua latices cauda instillaret, & horas
Funderet, & pisces auersa fronte caueret.
Sic olim Vates, qua totus panditur orbis
Ambitus, a populis, a Gentibus omnibus uno
Sancti habiti, dictiq; sono. Hinc oracula, leges,
Hinc modus, atque tenor uiuendi mentibus hæsit

Siue error, siue improbitas mortalia corda
In sordem, in fraudem uano illectaret amore
At postquam e terris Ius, fasq;, piumq; recessit.
Subrepsere doli, uisq; omnia uertit, & ille
Clarior est, qui plura potest, timuere Poetæ
Liberius taxare malos. Qui, proh pudor, aureis
Carminibus turpes mores laudare coacti
Nil sincero animo, ingenua nil mente locuti
Temporibus se subiecere, ut Polypus omnes
Attrahit a scopulis animo trepidante colores.
Suntq; ita Simiolas imitati, ut ludere nunquam
Desierint, risusq; hinc, & iocus esse Tyrannis,
Qui sanctos Vates, uitæ morumq; bonorum
Auctores, tandem sic elusere proterui,
Vt tanquam Satyri terga hispida fune reuincti
Pro foribus, pro uestibulis, altisq; fenestris
Ostentarentur populo in risum, inq; cachinnos.
At, patriæ quæis cura suprema diu obtigit omnis,
Non ita inhumani Medices, qui in sorte secunda
Virtutum omne genus sic erexere benignis
Auxilijs, opibusq;, ut quicquid ubique nitoris
Cecropij, Latijq; foret Florentia totum
Ad sese traheret, doctasq; referret Athenas.
Inuidit Fortuna bonis, ac ne foret ullus,
Qui ingenia auderet, sanctasq; fouere Camœnas
Attritis grauiter rebus uos expulit urbe
Nec tamen eualuit nitens peruincere tantum
Vt non uestra domus, doctisq; probisq; pateret

Semper, opemq; libens miseris afferret amicis.
Nunc uero quum tu Fortunam euiceris omnem
Mortalem supra sortem; Qui flectere habenas
Terrarum cœlum usq; potes, precor illa uoluntas
Quæ cupienti olim fuerat sit certa potenti.
Nam sine te, ut Sphyngis repetatur Fabula nostræ
Aonidum chorus est tanquam sine lumine Solis
Luna; sub imperio cuius uaga Simia uiuit.
Nam caua si fuerit, si nullo candicet igne,
Simia languescit pariter, clangensq; per omnes
Duodecies horas urinam sanguinis edit.
Inde suo fit Sole potens, lucemq; remittit
Qua Sol parte ferit tantum, et sine Apolline Vates
Obscuri uitam in tenebris sine nomine ducunt.
Sol Leo. Vt Aegypti sapientia monstrat, ab alto
Ille micans, terris felicia cuncta ministrat,
Vnde hominum genus, alituum, pecudūq; uigescunt,
Et pisces. tanta est uirtus, uis tanta Leonis.
Quid memorem Laticum lætissima munera? Nilum
Vndantem, & late spaciosa per arua refusum
Fertilibus Glebis cerealia dona ferentem.
Aegyptum hisce bonis Leo munerat. Vnda Leonis
Ore fluit, fontesq;, tubiq; ex ore Leonis.
At rores, pluuiæq; olim, & liquor omnis olympo
Deciduus signum Doctrinæ effingitur, illa
Nulla erit absq; opibus. Veteres hinc sculpe cribrū
Commenti, & fruges prius ostentare paratas
Quam tu unquā Musas, et honesta negotia tractes.

Quando igitur Leo Magnanimus tanto omine terris
Affulges, plenoq; exundat copia cornu
Nunc age Cercolypes, & sacros Cercopithecos,
Quos liber, Albiolusq;, & Sepia monstrat alēdos,
Legitimis admitte sacris. si uiuere Musæ
Te nascente, patris Laurentij munere quondam
Ceperunt, casusq; tuos, tua damna per omne
Exilium tulerunt si tecum. O deniq; Fatis
In melius uersis, rediuiuo lumine, quæ sunt
Tecum ortæ, tecum uigeant, fœlicia tecum
Otia, & optatum teneant Pater optime portum.

EIVSDEM PIERII VALERIANI LACRIMAE IN CELSI MELINI FVNERE

CElse tuas alij laudes, & nomina dicent,
Eximiumq; decus cœptis ingentibus auctum.
Seu quo tu studio Graiæ, Latiæq; Mineruæ
Florueris, fandiq; potens tanta indole summum
Quæsieris Virtute locum, depromere curent.
Seu genus egregium, stirpemq; utriusq; Parentis
Cibœam in matre, & Melinam in patre, et adeptos
Per tot Auos, Atauosq; antiquæ gentis honores
Maluerint celebrare, & doctis pandere chartis.
Siue tuis potius meritis insistere, quantum
Ingenio, atq; pijs prestares moribus, ipsos

Qua coleres pietate Deos, qua mente parentes.
Quam concors fraternus amor, quæ cura clientum
Qualis amicorum cultus, spes quanta Quiritum
Vnus eras. Vnus quotiens in te ora trahebas,
In te oculos. ita Roma tuis applauserat orsis.
Seu Rerum excuteres causas, ortusq; latentes
Auctumq;, interitumq;, uices & mobilis æui,
Seu terram, tractusq; maris dimensus, harenæ
Exigeres etiam numerum. & sola concita cœli
Astra, polosq; suis mota, aut stabilita doceres
Momentisq;, modisq;, & certis legibus ire.
Siue autem celerem erigeres ultra ignea mentem
Sidera, & usque altam cœli omnipotentis in aulam
Auderes inferre gradum, & mortalibus omnia.
Explorare oculis summorum arcana Deorum.
Siue inde ad Patriæ curas, & commoda uersus
Grande patrocinium primus pro laude Quiritum
Susciperes, & qua mulcebas uoce Leonem
Pontificem, ingenio & præstantem mente Leonem
Te Populus, te rostra etiam, sanctusq; Senatus
Curam, animosq; uirum generoso corde gerentem
Sic florentem annis, & pubescente iuuenta
Orantem audirent causas, tonitrusq; cientem
Fulguraq;. Hinc trepidas orsus defendere culpas
Hinc & mox claras magnis de rebus ad Vrbes;
Quos tibi iam Decimus Leo mēte agitabat honores
Missus, Regum animos orandi ardore moueres.
Verum ego, qui te unus noram magis omnibus unum

Et quantum de te, si uitam fata dedissent,
Speraret Roma, et Latium, et terra omnis, & oras;
Quam mare, quamq; Alpes cingũt, secat Apẽninus.
Iacturam insignem Italiæ, & fata impia questus,
Tanti & tam cari casu perculsus amici
Tali anima, atq; oculo, & iucundo lumine cassus
Assiduo in mœrore Deos te Celse reposcam.
Nam quo hæc uota abiere? & quo spes illa bonorũ
Tantorum rapidas cito lapsa effluxit in undas?
Si tu altis in Gurgitibus tumidi obrutus amnis
Tam Iuuenis, tanta clarus uirtute, repente
Omnia turbasti. & gelidis in fluctibus illum
Illum ardorem animĩ, & scintillantia mentis
Lumina sidereæ extinxti. Et nunc frigida lingua
Quẽ populũ accẽdat? quæ pectora mulceat? aũt quas
Iam gentes trahat in leges, ac fœdera pacis?
Omnia nunc periere. tulit secum omnia Torrens,
Immanis Torrens, & detestabilis unda.
Hos tu autem patri reditus, hæc Gaudia matri
Celse refers? qui te donis & honoribus auctum
Expectant, tot opes Siculis in saltibus, illa
Munera Pontificis pleno subscripta libello
Lecturi. At pro te nunc illi ante ora Deorum
Vota simul faciunt, adolentq; altaria flammis.
Ah, ne tu pluuio offensus cœlo alseris usquam
Ah, ne succiderit Sonipes per lubrica raptus
Per nemora, ignotasq; uias, neu poplite forte
Læso, aut luxato talo sub tecta feraris,

Aut labor insolitus teneros exhauserit artus
Languoremq; ferat. Nec tantum mente dolorem
Concipiunt, aut tanta subit Casura ruina
In caput, & totos subito euersura penates.
Nondum etenim attulerat funestus Nuntius illum
Vix lapidē ad quartū procul hinc ab mœnibus urbis
Quadrupede in medias reuoluto gurgitis undas
Collapsum, frustraq; Deos, hominesq; uocare
Saxa inter, limumq;, tenaces inter harenas,
Arboreas inter radices, ueste grauatum
Et nandi ignarum, Socijs palantibus atram
Per noctem, uentis, undisq́; sonantibus, ulli
Neue exaudiri posit, neu cernier, imo
Affixum fundo, crudeli occumbere fato.
Nec dum se norunt miseros Fraterq; Parentesq́;
In luctum, æternamq; luem, inuisamq; senectam
Seruatos, fati asperitate, & sidere leuo.
Heu mentes hominum ignaras, heu uota fugaci
Cuncta pede, & primos uix ostentantia uultus,
Cum subito auertunt cursum, & dilapsa per auras
Non reditura uolant. heu semper tristia nunquam
Fesso damna gradu properantia, nec satis una
Exsaturata lue, nisi quicquid pyxide tota
Clauditur effundant, semel ut data Copia campi.
Nam uix alterius satis una abducta cicatrix
Vulneris, ex obitu dilecti Hieronis acerbo,
Ecce autem ut grauius transfigit pectora telum
Atq; malū omne malis uelut unda superuenit undæ.

Quo genus, & magnis nomen Virtutibus auctum?
Gratiaq;, & species, locuplesq; opulentia rerum?
Si miseri, ah, tali uiduati prole Parentes
Quos iam annos aliquot spes est frustrata Nepotũ,
Vt nauis sine remigio, sine munere ueli
In medio quondam pelago iactata, procellis
Omnibus obiecta, & procul omni ab littore, cunctos
Ventorum flatus, scopulosq;, & saxa timebunt.
Quid tu autem infelix Frater Petreie, duobus,
Quorũ instar dextræ, instar læuæ erat alter et alter,
Fratribus, heu mors atra, breui tibi tẽpore adẽptis;
Quid facies? quanto fletu tua damna dolebis?
Nam ueluti truncus decisis undiq; ramis
De tribus unus eris, tanto & spoliatus honore
Despectus cunctis tibi forte uidebere; & ampla
Quæ Pater æquabat cœlo pallatia, solus
Ne uacuas ædis totq; alta cubilia cernas,
Interrupta iacere sines, pendereq; in æuum.
Quid uero; si forte Leo, quod iam auguror, anno hoc
Mandet Agonales promisso munere ludos
Romæ instaurari Genio, ueteresq; referri
Olim armis celebres, nunc relligione, triumphos.
Quando horum te cura manet. Quid more parentũ
Magnifico insignis sumptu præstare parabis?
Læta ubi per mediam longo processerit Vrbem
Ordine pompa. alacres pueriq;, & lecta Iuuentus
Sublimes in equis, preciosæ in tegmine uestis
Ornati Gemmis, auroq;, ostroq; superbi

Dextram oleis onerati, & cincti tempora Lauro
Agmine quiq; suo. Legionum exercitus omnis
Intermixtus iter carpet, tum pægmata in altis
Curribus, & uariæ species simulacra potentum
Vnà ibunt Regum, Lituiq;, Tubæq; canoræ,
Atq; Lyræ, atque omnis Musarum arguta supellex
Læta canent, miraq; omnes dulcedine mentes
Mulcebunt; tota risusq;, & plausus in urbe,
Hic Tu auro trabeatus, Equo exsultante sub auro
Aureoq; in morem cinctus diademate frontem,
Agmen agens, atrosq; equites, Lictoribus atris
Stipatus, iuuenis tanto decoratus honore
Primores inter, nil læta fronte, iocosos
Conuertes ludos in amari munera luctus.
Et plagas renouabis, & illo turbidus ore
Subijciens oculis tanti argumenta doloris
Læticiam populi misera in lamenta retrudes.
Vsque adeo lætis miscent Dij tristia rebus.
Et merito tanto deiectus fratre supremum
Ingemis, atque illum miser, atq; hunc usq; requiris;
Et superos, & fata uocas crudelia; Nec te
Fidus amicorum cætus, caræ'ue cohortes
Musarum'ue chorus, quarum tu dulcis alumnus,
Quæ solæ in miseris adhibent solatia rebus,
Vel minimũ mulcere queunt. Quis uerba, quis artẽ
Tanta in Clade parem solando exquirere poßit?
Nec tu hunc e Cœlo, Saturni ab sede, querentem
Nocte dieq; tuo te nomine Celse uocantem

Audis. At misero in luctu, & mœroribus altis
Esse finis, surdasq; obdis tot uocibus aures
Celsum acclamantum, & tua funera deplorantum.
Hic igitur; quo Roma tibi uiolasq; rosasq;
Exigui monumentum æui, uitæq; ruentis
Congerit, & manibus busto dat Lilia plenis
Non flores ego, non serta, aut ullos tibi odores
Inspergam, aut alijs cumulabo altaria donis;
Quæ tibi multa ferunt iuuenesq;, senesq;, Nurusq;
Et matres, quæ te in primis fleuere, pudicæ.
Non etenim ista meus poscit sibi munera Luctus,
Cui de morte tua, & tam sæuo funere, mœsto,
Quod tua Melinæq; Domus benefacta merentur,
Semper erit Sol obscurus, Nox turbida semper.
Te propter, fratremq; tuum, curamq; parentum
Viuo ego, sed uitam inuisam, te Amice perempto.
Nam memini, infelix animam quo tempore agebã,
Vt uestra seruatus ope, auxilioq; reuixi.
Ipse aderas, fraterq; tuus, tuaq; optima Mater,
Grandæuusq; Senex Marius; morbumq; leuabant
Illi opera, uos officijs & amore; precesq;
Commenti, duras potuistis frangere leges
Fatorum: & caro uitam implorare sodali.
At me non potuisse tuæ comitem esse ruinæ,
Vt gelida iam in morte tuis Complexibus hærens
Exciperem fugientem animã, tibi ue æqua referrẽ.
Sicc'ne rare Puer nunquam rediturus abisti?
Nosq; ita nescio quo fugiendi ardore, tuarum

Ignaros rerum, de te nil tale timentes,
Inq; salutatos, fato impellente, relinquis?
O dolor, Indignumq; nefas, O Sidera iniqua.
Tam subito ex oculis nostris ereptus, acerbo
Oppressus casu, spumanti in Gurgitis aestu
Vitam exhalasti, & nostrae tecum omnia uitae
Gaudia, spesq; omnes moriens bone Celse tulisti.
Idcirco ad tumulũ, et male grata haec marmora circũ,
Hic ubi celsa tibi frater fastigia tollet,
Aut ubi ripa tuo de casu nomen habebit.
A luce exoriente ad serum Vesper, amara
Clade animum afflictus, tristi moerore peresus
Perpetuo in desiderio, dum uita manebit,
Impexum auulsus crinem, suspiria, planctus,
Et lacrymas, & certa feram monumenta doloris.

PETRO MELINO SERVATO
AD .D. ANNAM.
Pierij Valeriani eiusdem Carmen Cenis
CORITIANIS *decantatum.*

SVnt superi, est Pietas, & Coelo Numen ab alto
Respicit humanos Casus, miserosq; labores
Pro meritisq; Dei, precibusq; in nostra feruntur
Vota boni, Gaudentq; coli, Gaudentq; rogari.
Et Gaudent Culti mox promeruisse rogantes.
Anna Viget, Quid enim Quorundam insania contra

Obſtrepat; atq; Deum conetur numina peſſum
Vertiſſe, atque ſuos Superis auertere honores
Eſſe Annam, eſſe Deos hodie manifeſta pateſcunt
Exempla, eſſe locum precibus, nec inania ad aures
Carmina deferri, quæ Vatum lingua piorum
Sæpe canit, meritisq́; Deam tot laudibus effert,
Annua Coritius repetit dum ſacra Sacerdos,
Exhilaratq; Diem; triſti quem ſidere mœſtum
Sirius inſtituit, Quem Fors inimica parabat
Ante alios atrum, & lugubrem reddere, adempto
Romæ oculo, Italiæ totius Flore Melino.
Quē iuuenem præſtantē animis, et pectore magnū,
Ingenioq́;, & dulciſoni modulamine plectri
Egregium, ſors dira orci deuoluere ad umbras
Credidit, ah tetræ confoſſum uulnere peſtis
Surripere ex oculis quāprimum, et mergere iniquo
Funere, Dij melius uoluere, nec Anna ſuorum
Immemor eſt Vatum, nec uirgo Puerpera, nec qui
Ambarum exceptus Gremio puer æthere ab alto
Demiſit ſeſe noſtræ ad Commertia ſortis.
Audijt Anna preces Vatum, neq; Nympha precantem
Contempſit matrem, neq́; Dilectæ ille parenti
Abnuit. Ille Diem tam cæcis Optimus umbris
Attulit. Ille luem affectis decedere membris
Iußit, & in fauces Herebiq; Orciq́; relabi.
Ipſa etiam Dea magna poli de uertice, anili
Viſa gradum ſtudio properare, & ſedula rores
Collectos ſupera Cœli regione, ſubinde
Fundere,

Fundere, & afflicto requietem inducere Cordi;
Atq; ita, quod caeco latitabat Corpore uirus
Indomitum mollire, & aquis, & gramine lecto
Membra fouere, manuq; furentem elidere morbum
Et tantum extemplo iuueni exturbare dolorem.
Vatibus atq; suis seruatum reddere Vatem
Qui si forte atras iret nunc mersus in undas
Non Chorus hic lectus iuuenumq; senumq; referret
Ante aras nunc Anna tuas sollennia sacra.
Nec Capitolinos celebraret Cantibus hortos
Hortos Anna tibi sacros, doctisq; Poetis.
Sed bonus ipse genas perfusus flumine largo
Coritius lacrymas in sacras spargeret aras,
Inq; ignes, fumoq; diem obfuscaret ademptum.
Romulidae Celsi renouarent uulnera fratris,
Seq; iterum offerret nobis Hieronis acerbum
Funus, & in lacrymas triplicatis quaestibus omnes
Difluerent, moestis clamarent uocibus omnes.
Inuidiamq; Deum quererentur, & omnia luctu
Complerent; quae nunc laeto plena omnia risu
Laetitiaq;, iocisq; sonant, & cantibus Euae
Ingeminant. Euae superauit fata Melinus.
Fronde coronati, Vates, sacriq; Ministri.
Quos magno secum numero haec ad sacra Coegit
Hippolytus Musarum amor & spes unica Vatum.
Hyppolytus; Caro qui sospite laetus amico
Te canit Anna, Tuum numen, Numenq; tuorum
Concelebrat; donisq; omnes uocat usque Poetas.

Seruato ut referant calathos & dona Melino.
Ergo omnes, tali succensi Principe, Vates
In mensam læti libant, & uoce salutant
Aeterna numenq; tuum, numenq; tuorum
Seruatoq; ferunt calathos, & dona Melino,
Damnati memores uoto. Tu Diua Poetas
Coritiumq; Senem, & summa uirtute nitentem
Hippolytum, qua nunc seruasti mente Melinum
Amplexare. Senex meret hoc meruere Poetæ,
Hippolyti meret hoc pietas, & feruida Virtus.

Gabriel Iolitus Lectoribus. S:

Cum Heroica hæc Pierij imprimi iußissem, allata sunt ad me duo etiam Poemata eius. Sermo quippe De studiorum conditione, & Martyrium. D. Ioathæ Rotati, quem Bellunenses Tutelarem habent; Quæ quidem opuscula Pierius Iuuenis admodum ediderat, mox diligentius recognouerat, putaui ea non abycienda, atque ita ut recognita erant, alijs adiungi iußi. Valete, & boni consulite.

PIERII VALERIANI SERMO DE STVDIOR CONDICIONE AD NARDINVM CAELINAEVM

Exigis edam aliquid monitu Nardine frequenti ;
Scilicet arboreum ut quæram ad suspẽdia truncũ ;
Incusasq́; moram, causasq́; adnectis. iniquum
Esse suum æternis tenebris damnare laborem
Insanumq́; putas hominem qui uixerit, olim
Ponere nolle suum Viuorum nomen in albo
Quando etiam qui Gloriolam sunt temnere uisi
Et scripto damnare libro, inscripsere legendum
Ii tamen in titulis nomen. Dulcedo beatæ
Laudis ita oblectat, uitæ est ita certa cupido.
Contra ego, nec scribas moneo, nec scribere Cogas
Edere ne dum etiam laudem . Sententia cur hæc
Stet mihi iam dicam. Scriptorum intentio semper
Præcipua ut placeant lectoribus . Vt simul omnes
Exemplis'que iuuent, aut cecropio sale captent,
Delectentq́; iocis. Verum inuenisse, quod omnes,
Vel quota pars laudent, opus & labor omnis in isto
Articulo est. Alijs alia ut diuersa petuntur
Fercula, quis stomachum cunctorum posšit opime
Pascere ? nam nihil est, omnes ni pascat opime,
Nec mica in medio sese intercludat hiatu,
Vsque adeo iugulat uel littera sola Poetam.
Hic Asianus, & iste Laconicus. Atticus ille est.

Hic probat ingenium; uersu quod surgit ħanello
Quod tonitrum cantu superat; quod nobile bellum,
Fortunam Priami, Formidatum'ue Tonanti
Coniugium canit. ille solo quæ serpere cernit
Verba stilo tenui. Troia est quo ductus Vlysses.
Sunt, quos oblectant Elegi, mollesq; Philetæ
Deliciæ, capiat sunt quos Vndena Phalœci
Syllaba, quos Saphus numeri, quos molliter odæ
Suauiloquæ alliciant. Sunt quos nocitura Lycambæ
Verba iuuent, graciles Socci, tumidi'ue Cothurni.
Sed neque in his species eadem placet. Hic capitur ui;
Hic cultu, hic grauitate, hic acumine, hic ĩdole. acerbũ
Hic amat. hic dulce. hic sanctum; confecta labore
Hic uigili. Hic subito torrens quæ Copia fudit.
Quod secus est, odere. Prioribus id placet annis
Quo semel imbutus, solo se oblectat amando.
Cuius causa mali sola est inscitia princeps
Quæ nil esse putat, nisi quod facit ipsa, decorum.
Sermones ait hic Vates Venusine securi
Cedi posse tuos, crassos accusat & odit.
Est cui sit Docti libertas dura Catulli.
Virgilio ingenium qui demat, propter Homerum.
Qui tibi molliciem uitio dent Terse Tibulle
Te quoq; grandiloquũ, ac elegũ supra ire Properti
Inuideant potius, q̃ damnent optime Vates.
Statius hunc lassat nimium ampullosus, at illum
Repere humi fluidum damnant, qui tristia plorat
Exilia, & formas mutatas cantat; & ipso

In Ciceróne, placet si Dijs, Nasuta caterua
Inueniunt tumidum, confractum, molle, redundans.
Nec Titus euadit morsus, cui Pollio inhæret
Dentibus, & Patrio uitium ex sermone reprendit.
Nempe Polygnoti hic puros ut amare colores
Zeusidos hic umbras pergit ; ratione sed ipsa
Protogenes, facili quod singula Pamphilus arte
Explicat, in precio est. melius phantasma Prudens
Concipit Antiphilus. Quin gratia mira Theoni
Immo hæc Parrhasio, immo omnis debet Apelli.
Plus homini, q̃ Dijs addit Polycletus honoris
Nec Phidias homines absoluit, habere figuram
Persimulem, pulchri Demetrius immemor, ardet.
Sic sua cuiq; humeris appensa est Mantica. Nullus
Indemnatus abit Veterum. Tirunculus ergo
Qui tenerum prima spargit Lanugine mentum
Sit licet Euphranor specie admirandus in omni,
Speret in his studij turbis excudere, quod sit
Immorsum ; si nominibus non parcit Auorum
Turba procax rictu ; quos Cœlo prisca sacrarunt
Secula, quos cœlo positos nunc postera adorant.
Quin etiam tam praua ulli sententia menti,
Non alia ut ratione, alijs non carmina causis
Despectet, nisi quod tecum uersetur, & arcta
Iunctus amicitia plures conuixerit annos
Parq; in amore, tuum decus, ut sibi dedecus horret.
Quod si eadem ignoto diuulges nomine, amabit
Singula ; & eliciet, quam nec respexeris, artem.

Vt tamen a triuijs quicquam modulere remotum
Quæ Sosijs Aldi mereant æs grande Manutij
Sis age Pontanus, sis Actius, ulla putabis
Carmina posse legi nullum admissura uerutum?
Quæ meditatus eras, ea si uis credere chartis
Ipsi agitant primam calamusq;, & Sepia litem.
Marmoribus gaudes atiquis. Vsus at adsum
Ipse Magister ait. Ratio hunc accusat abusum,
Parendumq; sibi. uario clamore fauentum
Alterutris, dubio pendet sub iudice causa.
Et tamen interea, ut priscos imitere Sabinos
Non liquet, ut capias usum, confusius illo
Est nihil. ipsa tibi Ciceronis tempora legem
Vix posuere ullam, si tempora nostra sequare,
Doctorum quando fit mente probabilis usus
Nil tibi turbidius, nil est incertius, usum
Quem dicas. Licet eois a finibus orbem
Ad Tartesiaco iuga torrida Sole pererres
Est operæprecium tota tellure peritos
Offendisse duos; quorum mens Consona laudet,
Atque affirmet idem. Quod si uis pergere iuris
Esse tui; reliquis sputi reus omnibus esto.
Sic quosdam Natura homines animauit, ut esse
Iudicio inferior nullus uelit. esse Supremus
Quisq; putet. sic quemq; sui fiducia perdit.
Quid tamen hi carpunt? Is te adspirasse notarit
Huic, at non illi Vocali; siue gemellis
Litterulis quicquam scripsisse. at simplice debet

More suo scribi; uel siquid uilius istis
Est Apinis gerrisq;. Tamen si sensa, figuras,
Virtutes, numeros, aut artem carminis ullam
Percontere, lapis, caudex, quid dixeris, hæret;
Insistitq; suis, tanquam Canis, ossibus infra
Rodendis mensam, quæ deiecere superne
Conuiuæ dapibus regalibus adcumbentes.
Scribere difficile est igitur sine crimine, sed tu
Socratico deinceps studio recitare patenti
Ore paras, calamis, & chartis parcere. demum
Hic magis horrebis, si quo dicrimine lingua,
Videris, in præceps titubet ruitura sub uno
Accentu; uel si. C. non expreserit absque
Barbarie. LaTium nisi Græcus dixeris, atque
HospiTium, Natura uelut pronuntiat infans.
Quidnam igitur facies? pulchre, nã scribere certũ est;
Nec reticere queunt Vates, quos Cantor Apollo
Non patitur uersare lutum, sed ad aurea cœli
Limina sublimes Iouis omniparentis in aula
Sistit, & ætherei monstrat Consortia cœtus
Ambrosiamq; libens nectarq; propinnat, & illi
Magna canunt, afflante Deo, mortalia ponunt
Nubila; quæq; Deum in penetralibus abdita, cernũt.
Atque, ubi iam ad sese rediere, insomnia mente
Attonita reputant, & quæ inspexere, reposcunt.
Et plerunq; suas non percepere Camœnas;
Vsq; adeo humanis præstant cœlestia rebus.
Dum tantis igitur curis distenta fatiscit

Mens cœlum accipiens, mysteria tanta reuoluens,
Scilicet unius'ne operam, studiumq; sequetur
Litterulæ, quam quisque suo dispungere Tiro
Aut linere arbitrio potis est. ea cura Poetis
Indigna, Vt fœtum famulis mandare lauandum
Nixa solet, sic quæ Vates peperere, decorum
Dummodo legitimis conceptum mensibus edant,
Felici Iunone, patre applaudente, ministris
Grammaticis curare sinunt, quod restat agendum.
Herculeum hi sternant Iunonis ad atria lectum,
Populeamq; ferant genialia munera uirgam.
Præterea ueluti digitus digitum abluit, æque
Nemo sibi satis est solus. Censore perito
Est opus. inueniam quo Iudice, quo monitore
Tuta per Aonios librem uestigia saltus.
Macte animis, liquido auspicio uale, omine dextro
Perge; tamen prudens hæc de Censoribus audi.
Sunt, quibus ingenium agrestis Natura negauit,
Indociles primum, quales querceta Lycei
Ediderant olim, sed quos labor improbus ullo
Attriuit studio. Crassam uelare Mineruam
Sic adnituntur. Satis est mihi scripta priorum
Voluere; quid nugas illis superaddere tentem?
Subsanantq; omnes, nostraq; ætate decorum
Esse stilum (idq; utinam sanis ostendere norint
Indicijs) renuunt, ac infelicibus ouis
Nasci omnes. dum scire nihil per aperta fatentur
Verba, alios carpunt tacite, affectantq; probari

Iudicio. Sed Iudicio qui excellere posſit,
Ni multos artem ſcribendi exercuit annos,
Gurgite ni exundet uiuo, non nata ſub ipſis
Verba labris, ima ſed enim ab radice ferracis
Pectoris effundat, rebus fœcundus opimis.
Ni Metri quodcunq; genus, quodcunq; ſoluti
Sermonis uariarit opus; quid reſpuat illud
Quidue admittat et hoc. q̃d Neſtora, q̃d Menelaum
Quidue Ithacũ addeceat. demũ poſt multa rotũdus
Exempla, ut Doctos ſola experientia reddat
Nouit, & eſt Iudex aliorum fidus, & æquus.
Qui nullis igitur caluere uigoribus unquam
Sideris ætherei ſtudijs cenſere malignis
Cuncta ſolent; ueluti ſi Cerdo reprendat Apellis
Symmetriam. Contra pleriq; ut naris habentur
Emunctæ, ſibi ſcire uolunt. oſtendere rectum
Vel dedignantur, uel prodere ſacra uerentur.
Et uitium hac ratione fouent. Arcana alienis
Diſcipulis dare non licet hæc, & Corrigere illos
Monſtrare antitheta, & facientia uerba Colores
Aſt operam nobis iugem det. & ocius omnes
Præterijſſe nouos faciam, preſsiſſe uetuſtos.
O leuis ambitio fuco ſuffulta maligno
Ergo miſer media clamet ſi naufragus unda
Obrutus, affer opem, tabulam, uel porrige contum
Non licet adiutare, & opem, & conferre ſalutem
Quod non claſſe tua uehitur. Ruit alter in ipſas
Fracturus Sirtis, poſcitq; uiam. pede fauſto

Impius exclames, perge. Impendere periclum
Naufragij aspiciens hortaberis. heus, bene, recte.
Sic lapsos in aquam submergeret altius ille,
Qui populo ficum promiserat exitialem;
Unde homines soliti sese suspendere, siquis
Vincula uellet adhuc perituro nectere collo.
Humanum Timon adeo genus oderat usque.
Sed tamen effecit stolidi dementia uulgi
Censores ita adulantum sibi sumere partis.
Hic etenim ut senis pedibus contexere cœpit
Versiculum, numeros tantum, non sensa secutus
Egregium se fert uatem. Ceu somnia Cyrrhæ
Viderit in summo, & uiuum hauserit Hippocrenen
Potus aquis pluuijs fora cuncta perambulat, omnes
Arripit, & uestem prensat, manicasq;, & inertes
Te uersus audire iubet; properes licet ire
Ad foricas, malua, heleboro'ue urgente, petitq;
Insit ut ingenium, quantum insit acumen, ut acri
Fulminet ore. tamen si castigare quid audes
Durum, incompositum, rude, difficile, ambitiosum
Inuidus, indoctusq; illi, aut malesanus abibis.
Parte alia hic ueniet Musarum, & Apollinis exsors
Βρεκκεκεκὲξ tantum stridens, ceu rana paludis
Incola, qui temnat reliquos, & uellicet acto
Dente furens, qui grande sibi nomenq; decusq;
Finxerit, ut quenquam primorum exegerit, unus
Qui sapere ipse sibi solus uideatur Athenis.
Magna loquens digitis insurgat, & intima cordis

Gaudia concipiens, numerosa uolumina iactet
Sola legi sua digna ratus. Quid scripserit alter
Impatiens audire; sibi qui iudicet omnis
Adstare auriculas. Ecquid furiosa libido
Nos agitat? properata uni si meta Quadrigæ
Persistemus adhuc plagis urgere Veredos?
Pone animum Venete. Prasinus iam lora superbus
Circum agit. Ipse licet Russatum ponè sequentem
Respicias; Apium, Pinusq; & Pomum, Oleasterq;
Est Prasini. Iam frange rotas, frange apsidas, omnis
Omnis (ait Prasinus) Victoria nostra futura est.
Verū hos ferre tamē poteris. Quis ferre potest hūc
Qui famam abstrusa historia, uerboq; uetusto
Venatur, dicens. hoc non intelliget ullus.
Grammatici hic rodent ungues. Auctoribus ipsis
Quicquid inest uitij arripiens, se nomen adeptum
Grande putat, si obscura canat, si uerba remota
Consilio sine Personæ rerumq; decore
Depromat, Næui non exaudita magistris,
Quæ Numa, quæ Euander nimiū affectata putaßēt.
Vidi equidem unius confictum Nominis ergo
Grande Poema, uelut chij qui marmoris unam
Inuenit crustam, ne scilicet illa periret,
Mercatus tofumq; putrem, lateremq; lutosum
Immodicis amplas extruxit sumptibus ædes;
Vt foret in medio Frustum id spectabile Cœno.
Huccine peruigiles curæ, aßiduiq; labores
Contendunt, ut postquā olei consumpseris urnam.

Dum multa oſtentas, nihil addidiciſſe probandum
Deprendare, Viris & ſuggillere peritis
Vir ſine doctrina doctus, ſine robore fortis,
Húmida uti poſſent humore carentia dici.
[illegible]emum dicare Poeta, Poeſeos expers.
Proh pudor. e tenebris ſqualenti è Carcere dudum
Nonnullorum opera Carmenta erepta per urbes
Heſperias læto geſtari cæperat ore
Compta ſinus, purgata cutem, cui rara cicatrix
Rarus erat uibex facie, iam oblita Sicambros
Immanem & Teiam, & clephis implacabile pectus
Secura placidam carpebat pace quietem.
Gratia magna tibi facunde Sabellice, cuius
Eloquium cultos hac tempeſtate Quirites
Suſcitat, & uerum latio ſplendore nitorem.
Ipſa quidem Carmenta tuis abſcedere tectis
Neſciat, ipſa tuis ultro requieſcat in ulnis.
Ecce autem proprios indicere bella Nepotes
Aegra uidet, ſæuumq; nefas, ciuilia ſentit
Arma intromiſsis Furijs miſcerier (altrix
Africa monſtrorum cauſa & caput) ergo decentes
Volſa comas, perploſa latus, lacerata papillas
It lacrymans, peplumq́; Deæ miſeranda Mineruæ
Bacchatum Gemmis oſtroq́; auroq́; ſuperbum
Nuncupat. Vt mallet nunquam rediuiua ſupernas
Inuiſiſſe auras, ne ſcilicet iſta uideret.
Præſtaret ſiquidem tenebris latuiſſe ſub Imis,
Quam ſic indecorem deinceps traducere uitam.

Huc quæso Nardine oculos,huc dirige mentem,
Quot mala conspicies nunc edita Carmina,Risus
Quot populus tollant, quot sint Ludibria uatum
Quandoquidē malesana hominum uecordia multos
Præcipitat,qui se uenerantur,dum male ructant
Portenta ingenij derformia,dumq; Beatos
Se sine riuali Captant,mirantur,amantq; .
Inuentis ita quisq; suis,ceu Simia natis
Ridiculis plaudit uultus mirata uenustos .
Adde quod Is palmam affectat . qui plura in aceruos
Vtcunq; structos cumulo congesserit amplo.
Quid furis o Corydon? quod te uixisse nepotes
Admoneat, Centena sat & uerbosius æquo
Carmina præstarent morso trutinata labello.
Si,quod,ut Antimachum superes,deperdere gestis,
In torno & lima malis perpendere tempus.
At non prisca tulit phanaticus esset ut error
Vatibus hic ætas. Nam scriptus non prius extra
Ibat in Acta liber, quàm terq; quaterq; Lituris
Iudice Aristarcho foret oblitus, atque ita cultis
Erepta ingenijs damnosa audacia. Demum
Aeterna tu'lerunt uictura poemata luce.
Inde Deum es toties incudi reddere natos
Iussus Apolloni, primas incendere Aquinàs
Persuasus Satyras . & tu Pater optime Vatum
In uersus Centena decem Maro Carmina cogis
Cautus,& a recta nunquam seccdis amusi.
En rerum Natura parens , nil edere magnum

Spectandumq; solet, longo nisi tempore adultum
Ipsa etiam maiora suos animalia partus
Iussa diu gestare. decem Bos Luca per annos
Parturit, ingentem prolem paritura, nitensq;
Dētis ebur, decora ampla uirū, decora ampla Deorū
Legibus his stabant Veteres plebs sancta Poetæ;
At modo scribendi nulla est data regula; passim
Versificatores Nyssæ bacchamur ad aras
Accipit audaces tenuis Pæonicus æstus
Ignigenamq; canit Bacchum Iunonis in iram
Mœstaq; iucundis Querimonia pangitur hymnis
Associat citharæ mollis sibi Tibia cantum
Scribitur & nullis Comœdia legibus. omnia
Omnibus admiscentur, & omnia corrumpuntur.
Non aliter quàm si Alcynoi læti hospitis hortos
Hortos perpetui Autumni, Verisq; perennis
Siue uelis flores, seu mitia & acria poma
Rustica barbarico populetur Turba furore.
Matura, immatura simul flores, folia, herbas
Confundunt, nullo rapiunt discrimine cuncta.
Immissis & in ora effrena feruntur habenis
Donec ab incuruo demum excutiantur Asello.
Quando omnis igitur fœda contage papyros
Polluit hæc pestis Scriptorum, ut nulla relicta
Sit uia, qua sincera premas uestigia, nec sit
Vnde queas ronchos, & declinare cachinnos
Quisquis eris, populo si te commiseris, auram
Illius aspernere, procul fugiasq; monemus

Et, ſi Pierio dignum quid cuſſeris ore;
Seu Contarenus tecum Leonardus alumnum
Moribus ingenioq; probum quem fingis ad unguẽ,
Seu Trypho, ſeu tecum ludat Maro, Lampridius
Sit ſatis id raris lectoribus, & tribus ad plus
Credere, & indicio quos præcipuos tibi amicos
Noueris, & nulla ſuffultos pectora uulpe
Thomei quales gemini, ac Aurelius Augur
Abdita qui ueræ Sophiæ monumenta recludunt.
Sat mihi Fauſtinus, ſatis eſt Egnatius, & qui
A uera nomen bonitate Bononius optat.
Iudex quiſq; bonus, cenſor grauis, arbiter æquus.

IO. BAP. ROBOREVS
AD
STVDIOSOS.

Dice uerecundo studiosa Poemate Pubes
(Ne pereat turpi lucida Vena luto)
Commemore pio cœlestia numina uersu;
Afferat ut meritum nox Vigilata decus
Diuini ut sanctis monitis docuere Prophetæ;
Diuino quorum nectare uerba madent.
Hoc fecere probi Veteres, hoc optimus Orpheus,
Ascreusq; Senex, Mæonidesq; pater.
Et modo Pierij pietas sincera modesti;
Qui bona sidereæ semina mentis habet.
Hoc facite O sancti Vates; sic secula Carmen
Vincat, & æternum Fama perennis eat.

AD VERVM CHRISTIANAE REI PVB. SVBSIDIVM IVLIVM .II. PONT. MAX. IO. FRAN. ROBOREVS TAVRIN. EPIS. AC MOLIS ADRIANI PRAEF. HVMILITER ET C.

PLVRIMA *esse Beatiss. Pater propter quæ oẽs, non modo tui, & præsentes, uerum etiam alieni, & posteri tibi sunt Gratulaturi, nemo inficiatur. Tot siquidem & tanta sunt ea, quæ per te splendorem, gloriam, & immortale nomen assecuta sunt.* Nam *ut amplißimas ædificiorũ, ac* Vr*biũ instaurationes, reparationesq; taceã, quibus nõ* Roma *tantũ sibi reddi, seq;* Romã *agnoscere demũ uisa est, sed etiã* Itáliæ *reliquũ antiquã illã operum magnificentiã sibi restitutã esse plurimũ gloriatur;* Vtq; Res *domi forisq; magnas tãta nominis tui claritate gestas, pro legitimo sacroq; christianæ, Reip. statu asserendo, amplificãdo, cõponẽdoq; sedulo prætermittã, quæ singula magnũ sibi* Volumen *exposcerent,* Illud Vnũ *præcipua admiratione dignũ, quod quãprimum per indictũ abs te uniuersale* Conciliũ, *mores hominum ad rectam uiuendi normã dirigere designasti, in se omnes respicere, suaq; dicta, cõsilia, factaq; perpendere, seq; ad amußim sponte suã explorare ceperunt.* Sed, *ut ista dißimulem,* Ecce *tibi*

Poeticen tot annis, immo tot ætatibus inuerecundã, impudentem, inhonestam, in Lupanari turpiter pro stantẽ ad matronalẽ uerecundiã, Grauitatem, hone statemq; respicere iam occepisse; quam in tãta Poe tarum Excellentium Copia, qui superioribus annis claruere, uix unus, aut alter de meritoria illa forni ce uindicare, & honestati suæ reddere conati sunt. Ea nunc demum sponte prodit omni abluta turpitu dine, omni posthabita nequitia, omni detersa obscœ nitatis nota. Virgineis, castisq; cœtibus immiscetur. Nil nisi sanctum, nisi decorum, nisi honestum, ac inge nuum meditatur. Idq; tum aliorum quorundam stu dio, Tum etiã Pierij alumni mei opera fieri cœptũ; quem cum ego ad hæc Martyrum pia Gesta descri benda propensum uiderem hortari & urgere nun quã destiti, quoad aliquid effecisset. Sumpto Is igi tur intio a patriæ urbis suæ protectore, atrocißimũ D. Ioathæ martyriũ carmine decantauit; quod opu sculum mihi nuncupatum. S. tuæ redonare uisum est. Vt ex hoc qualicunq; auspicio cætera quoq; stu dia moresq; sub tuo nomine in pristinam dignitatẽ facillime redigi posse non sine gaudio coniectares, & Poeticen, quã antehac propter nequitiã petulan tiamq; nemo uir pie, sancteq; institutus aspicere di gnabatur, nunc emendatiori morum & habituum regula compositam ab omnibus amari debere cense res. Qui diu, feliciterq; ualeas Ex Arce tua. III. no. Maias. M D X I I.

AD IOANNEM FRĀCISCVM ROBOREVM TAVRINI PRESVLEM ET MOLIS ADRIANI PRAEFECTVM PIERIVS VALERIANVS BOLZANIVS BELLVNEN.

VIR, Quale Genus superis demittitur auris,
Et probus, & sapiens, O magni e semine Læli
Progenies. O Roborea de stirpe propago
Viuida, in immensum firmis radicibus aucta
Quis Vatum te digna canat? qui plurima quamuis
Pondera sustineas, & magna negotia cures,
Seu ditem summi, Iutaris Principis arcem
Seu popolis das iura tuis, Tauri naq; Præsul
Oppida componisq;, & honestis moribus ornas,
Non tamen interea uatum pia numina Musas
Non carmen, quo digna geris, Francisce remittis
Perge itaq;, ut tibi mos, illas et pēdere, ut æquū est
Et magni facere, & semper bene uelle Poetis
Præsertim qui sacra canunt, qui Numen olympi
Agnoscunt, meritumq; decus cœlestibus augent.
Vidi ego, & aduerti digna te sæpius ira
Commouisse animum, qui tot præclara uideres
Ingenia, & studiis ditata, & diuite uena

Sordibus obuolui fœdis, miranda potentis
Temnere facta Dei; & nullum non fornice dignũ
Ordiri Carmen, Castum temerare sacellum
Musarum immundis pedibus, uerbisq; profanis.
[illegible]ocius infandum. Quod si cognoscere uellent
Mortales, habeant doctrinæ quidquid, ab alto
Mentibus infusum, & summi commercia cœli
Fatidicis dono Diuum concessa Poetis
Non adeo Musæ prurirent turpiter, ipse
Non Helicon phrygiæ celebraret prisca Cateruæ
Orgia. Consensu Vatum quin protinus uno
Omnibus eiectis, qui templa horrenda profanant
Sobria in antiquum redeat Cortina nitorem.
Quare ego iamdudum has curas, & inutile mollis
Id genus ingenij auersans, quod turpia tentat
Plectra, Mimallonios q; imitantia Cymbala ritus
Vno eodemq; luto quamuis detentus inhæsi
Ad te conuersus humanæ Virginis, atq;
Vera Dei Soboles, uerus Deus, unica Vatum
Spesq;, & præsidium, & decus immortale piorum,
Ignea si cœlo mihi lingua affulxerit; æstro
Quæ mentem exagitet sancto, impellatq; uolentem,
Aggrediar celebrare Viros, qui fortibus ausis
Tartareas Vicere acies, pietatis amictu,
Et fidei clypeo, & diuini cuspide amoris.
Atque illum in primis ponam, qui sæua rubentis
Prælia Tormenti patiens discerptus in arcu
Membra Rotæ, diris armata Volumina cultris

Pertulit, Atq; animi constans Illustria tandem
Signa ferens Victor supero Consedit Olympo.
IAM *Pia Religio totum diffusa per orbem*
Creuerat, inq; dies radijs cœlestibus aucta
Hesperium littus, littus lustrabat Eoum.
Sed quoniam imperijs Christi religatus in antro
Tartareo iniectas immania uincla Catenas
Rex Stygis est iussus tolerare. ita uinctus ahenis
Terga, manusq; pedesq; æterna in secula nodis,
Non tamen impuros animos, & pectora dira
Sollicitare piger, Tantum si poßit honorem
Humani Generis cæcis damnare Tenebris,
Hinc furias stimulare suas, urgere Tyrannos
Et regnum præbere, & opes, blandaq; superbos
Allicere arte animos, interturbare Beatam
Mille modis sobolem; nunc hos, nunc protinus illos
Excipere, & puro perspergere sanguine terram.
Herculeus stygia hinc agitatus Cæsar Erinny
Sæuit, & instanti Dirarum concitus œstro
Imperat e quauis sanctos Dicione Ministros
Expelli, iuratq; Deos, & nobile Sceptrum,
Quod manibus gestat, diri monumenta Neronis;
Id ueluti nunquam diffundet in Aera truncos,
Nec recidiuus erit cortex, foliumue, recisum
Postquam monte fuit nemoroso, atq; ære dolatum
Nazareos ita supplicijs, & funere cunctos
Perdere inhumanis; non cessaturus ab atra
Cede, nisi penitus Christi deleuerit omne

Nomen, & ad fœdi traduxerit orgia ritus
Vrbs Barcea fuit, multos celebrata per annos
Quam sibi adoptauit Princeps Ptolemeus ab ipso
Nomine dilectæ imposito testatus amorem.
Hic insignis Eques Ioathas, quo iustior uno
Nullus erat, nullusq; modi seruantior æqui
Diues auis, Diues Fortunis, Diues Amicis
Impatiens errare animos monumenta docebat
Cultusuera pij & cœli uenerabile Numen
Erudiens mentes,& amantia pectora ueri
Notitiam, cœlo meritos reddebat honores.
Diditur interea Barcea per oppida murmur,
Cæsaris imperiis, ingenti classe, tremendum
Aduentare Virum. Christi qui extinguere nomen
Iurarit, primasq; ea fata manere Cyrenas,
Pētapolimq; oēm,& Terrarū quidquid in orbe est.
Tum se se adglomerant iusti, per templa, per ædes
Sacra canunt, hilariq; expectant funera mente.
Obfirmantq; animos læti, hortanturq; uicissim
Se se in bella alacres. Iam decertare uideres,
Vsq; adeo in pulchro certamine uiuida uirtus,
Qui primus circum incurrat, palmamq; superbus
Occupet ante alios. Felici sidere natum
Illum omnes celebrant; olim qui plura subibit
Tormenta, exemplum reliquis insigne daturus
Immanem spernet rabiem, mortisq; timorem.
Tuq; adeo in primis Ioatha, iam numine plenus
Approperare diem gaudes; quam poscere uotis

Aßiduis olim aſſueras. tum lumina & ambas
Suſtollens cum uoce manus, ſic ſponte precaris.
Chriſte animi aſſertor, ueræ uitæ arbiter. o ſi,
Si nunc ſe nobis ille impius offerat horror
Armorum. o ſi me non exaudita priori
Tempore tormenta inuadant, ut teſtis amoris
Mortem obeam ueri: pro te non arma, neq; ignem
Aufugiam. da corda pater, da fortia cunctis
Pectora; firma animos; ſæua ne in cæde labantes
Deficiant. mihi firmus amor. mihi firma uoluntas.
Iamq; latus curuum Drepani prætoria puppis
Legerat, ogygiamq; noto ſpirante tenebat.
Huc ſimul aduectus Dadius, propellere claſſem
Imperat ad littus. ſpecus hinc immane Calypſus
Intrat, & a ſeptem depoſcit Fontibus undas.
Fictilibusq; nouis totidem diſpergit in auras,
Suſpiciens ſub nocte polum, geniosq; malignos
Aduocat in miteri populum (tam credula, rerum
Mens erat indocili) ſed.n.neq; noxia ſeptem
Carmina conticuit, terno repetita recurſu.
Irruit huc Hecate, & nimbo cooperta nigranti
Stridet aui ſimilis, quæ tecti in culmine mentes
Murmure nocturnas horrendo territat. adſum
Perge Dadi, expulſi Iouis inſtaurare caducum
Imperium; tibi nusquam abero, dum cædibus orbem
Expurges. mox digna manent te præmia geſtis
Rebus, in auſonia princeps ditaberis aula.
Reſponſo lætus Dadius dedit oſcula truncis

Arboreis. Cedroq;,& Thiæ, altæq; Cupresso.
Inde iter accelerat. Berenicia dorsa, philænos
Naufragamq; cauet: Syrtim,leuoq; per altum
Remige conuertit proras,Cretamq; secundis
[illegible]flatibus optabant, Gortyniaq; arua uidebant.
Cum subito arctois Boreas delapsus ab antris
Incubuit uelo impellens aduersa. Magister
Nauem inhibet,Cretamq; fugit, uentosq; secutus
Sponte, Paretoniam optatis Aquilonibus oram
Appulit. Hic uelum legit, portumq; subiuit.
Heu quantas dabit ille neces; quot millia diris
Funeribus mactabit,inauditisq; necabit
Tormentis. Exempla manent uos dura Piorum
Illustres animi per tela, per arma, per ignes
Sede potituri supera durare Beati.
Ergo sub aduentum Dadij sistrata Caterua
Flamen, Bacchantumq; chori, Sacrijq; furentes
Ferre sacra. & centum properant mactare iuuēcos
Lanigeras centum pecudes,centum ordine capros.
Aere nitens Hammon caput intra nubila tollit
Cornibus horrendum. stat terga humerosq; sonāti
Smyntheus insignis pharetra,,Cyllenius alis;
Iura quibus pelagi, Syrtisq; ignara uetustas
Obtulerat,montesq; Deum sacrarat honore.
Pro foribus Sphynges, Crocodilus, & aureus urnæ
In medio Caniceps; caudæ qui a cuspide lymphis
Heliadas fusis guttatim dirimat horas.
Sed neq; & hortorum fructus,neq; sordida rerum

Nomina non suspensa tholo uanißima uotis
Pectora captabant, cultu suspecta uerendo.
Pantheus adstabat discincta ueste sacerdos,
Purpureo caput atque humeros uelatus amictu,
Fictilibus salsa e pateris in cornua fruge,
Inq; sacras uittas terno faciebat aceruo.
Terq; Iouem, ut Cœli Dominum, ter numina Ponti,
Tartareiq; lacus regem clamore uocabat.
Sacrificis & thura focis, & Vellera frontis,
Vinaq; fundebat. Genibus pars læta per herbam
Depositis procumbebant, arasq; tenebant.
Tympana pars uario feriebant stridula cantu.
Excitus hoc Heros strepitu, & clangore tubarum
Concursuq; hominum. ueritus ne credula uulgi
Simplicitas, mortis'ue timor, uitæq; uoluptas
Deliciosa aliquos a uero auerteret, ultro
Pro pecude ut Pastor rapta per saxa Leonem
Aspera persequitur, dulcis uitæ immemor, unam
Ne male perdat ouem. medias erumpit in aras
Incursantem abigens turbam, uulgiq; tumultum.
Protinus inclamat sublimis ab aggere, Quæ uos
Indociles malesana Homines dementia perdit?
Non pudet Humanis operari turba profana
Principibus? cur has Diuum mortalibus Aras
Extruitis? Vanosq; Deos, enormia saxi
Corpora cur miseri colitis? nec noscitis astus
Dirarum, infernosq; dolos, ludibria uestra.
Cur Idola Virum, cur ligna carentia sensu

Brutaq; adoratis? cur orgia debita cœlo
Gens ingrata negas surdisq; altaribus infers?
Quin age nosce Deum tandem, ac æterna uereri
Numina disce. Polos qui, signa, & sidera, & altum
Aethera, & aerios tractus formauit in orbem
Et circumfuso suspendit in æquore Terram;
Cuius sæpe tibi uitam & cœlestia fando
Facta recensuimus, ueroq; probauimus ore.
Nanq; Hominum mortale genus miseratus ab alto
Vertice descendit cœli, corpusq; subiuit
Humanum; nos ut primi quo culpa parentis
Traxerat, exitio eriperet. miranda professus
Facta, per undisonum uestigia sicca profundum
Fixit, & omne genus morbos nutu abstulit uno
Et triduum extinctos uitali reddidit auræ.
Idem nostra Salus cruciari corpus acerbis
Vulneribus uoluit, crudeli morte peremptus
Mox stygios spoliare lacus, Acherontaq;. Sancto
Agmine Deducto patrum rediuiuus in auras
Emicuit superas, atq; ardua lumina Cœli
Inuisit, clarumq; bonis patefecit olympum.
Hunc igitur uenerare Deum pulchrumq; bonumq;
Et ueram Cognosce uiam, cognosce precamur;
Et summi quæ cura boni te ad sidera ducat.
Ista manu fabricata hominum simulacra furentum
Disiice. sic fatus pedibus prorumpit in aras
Signaq; Harenosæ concussa superstitionis
Auellit. sternitq; solo. Phœbiq; Colossum

Magnum opus(has dederat.Diuina potentia uires)
Aequat humo,immēsum strepuere immania mēbra.
Obstupuere omnes ; neq; enim sine numine tantum
Esse putant robur. facinus damnare, profanum
Esse uirum,& perimi actutum Lanata iubebat
Turba altum inclamans. Lapides ignobile uulgus
Corripit ; ast animo manet imperterritus Heros;
Vt rupes medio in pelago ; quam plurima ponti
Incursat rabies,fluctus immota furentis
Temnit, & e propria nunquam statione mouetur.
Pastophori perstant rabidi.hunc occidite ferro
Ocyus,an Diuos sic permittemus inultos?
At Contra Ioathas. mentis ludibria uestræ
Aspicite.an Christum sic permittemus inultum?
Talibus assultant dictis præcordia motu
Ambiguô. præclara uiri Sapientia tanti
Pandus habet, prob[illegible]as animo perspecta recursat.
Nec genus obscurū,& populi ingens Gratia,Sāctos
Auscultant monitus bona pars,uerumq; fatentur.
Extemplo id Dadio defert phanatica turba;
Littore uix primo primas ingressus harenas
Attigerat,iam ardens animis iam prima litare
Sacra auidus pelagi portusq; potentibus Aris.
Ergo satellitibus trepidos præcedere fasces
Imperat,& quicunq; Deis sacra ferre negarent
Astrictos ductare,manusq; pedesq; reuictos,
Partem in aquas alto e scopulo demittier,udo
Tergore consutos,quo Gallus, Simia , serpens

Supplicij comites accedant, ducier unco
Partem, ac attractum per harenas findere sulcum,
Verberibusq; alios cedi, dirisq; flagellis.
Exponi & colubris sitientibus, atque ferarum
Morsibus. Includi siculo miserabile Tauro
Funus, humi uiuos condi, puteisq; profundis
Infodi, & aspergi direpta pelle subacto
Ora sale, ac omnes membris uiuentibus artus.
Hipponax, Sabrates, Borion, Tabracasq; facessunt
Iussa citi, insontesq; uiros, & fonte renatam
Progeniem aggreßi rapiuntq;, trahuntq;, necantq;
Ecce autem Ioathas medium se mittit in agmen
Vectus equo, phaleras argento, auroq; superbus
Bacchata insignis clamyde, & spectabilis ostro,
Quos sibi iungebat populorum fretus amore
Exemplo socijs animum, uerbisq; ministrat.
Ite agite intrepidi, cœli quibus orbita summi
Iam iam adaperta patet. sub sidera tollite uultus
Tollite, & insignem læti sperate triumphum
Magnanimi proceres. quos Diuum Regia poscit
Quandoquidem ex obitu felices nascimur, atq;
Pondere mortali posito, immortalia deinceps
Corpora suscipimus, mentemq;, oculosq; tenebris
Expulsis clara illustramus luce, Dei qua
Spectamus faciem, maiestatemq; Beati.
Ergo agite, & quo tantus amor uos conuocat, ite,
Ite sacram ad patriam, atque alta palatia Cœli.
Vos ego iamq; sequar; nam me iam accersit Iesus.

Ille quidem e cœlo manifesta luce refulget.
Cœlestes en cerno Choros applaudere pennis
Puniceis, rutilas uosq; Expectare per auras
Quis datur exedras, numerumq; implere Deorum.
His illi arrecti dictis cruciatibus omnes
Indomitos firmant animos, & corpora nudant
Supplicijs, tenebrasq; uolunt pro luce pacisci.
Editur interea strages immensa piorum
Marmaridum turbæ uesanis morsibus instant,
Prædæ insultantes, ueluti quum magna Luporum
Vis, malesuada fames imis quos expulit antris
Si numerum inuadant pecudum, pastore quietem
Securam carpente, omnes nullo ordine turbant
Faucibus hanc, illamq; premunt, lacerasq; relinquũt
Atq; hanc, atq; aliam affectant. & dentibus omnes
Eiugulant, abeuntq; fe[illegible] quos singulæ in armis
Suspensæ comitantur bues. spectacula harenis
Non alia exhibuit Lictorum hæc turba furentum
Dum feriunt, mactantq; pios, dum uerbere sæui
Insultant. dum alij æs candens, ferrumq; caminis
Expediunt, humerisq; adpellunt. dumq; secures
Explicat immanis percussor, & exporrectam
Ceruicem obtruncat, & discerpenda Crocutis
Viscera dispergit, rabidisq; propinnat Hyenis.

L. SECVNDVS.

Iamq. Cadaueribus Ptolemeïa littora cesis
Squallebant cooperta, tremorq; per oppida passim
Ibat, & omne solum qua se diffundit in æquor

Maior, inacceßisq; uadis, & inhoſpita Syrtis
Quaq; ſolũ ſterile et montes Catabathmos opacat,
Quaq; Mari ſimilis fluctus conſurgit harenæ,
Nec Ioathan quiſquã attigerat, dum hortator in oĩs
Conſurſus hominum fertur, pugnantia firmans
Agmina præſidio. Neq; enim petulantia turbæ
Auſa erat Herois faciem fœdare uerendam.
Tantus in ore decor fulget, tãtum inſtar in illo eſt.
Quem tamen & fremitu incuſant, & uoce laceſſunt.
Sic, ubi in Aegypti Phœnix aduenerit oras
Intinctis auro, & regali murice pennis
Hunc circum uolucres aliæ Miluusq; Aquilæq;
Prædæ inhiant, tanto ſed enim fulgore repulſæ,
Vix oculos audent firmos attollere, palmis
Labentem infauſto tantum clangore ſequuntur
Atq; alias populantur aues, & uiſcera mandunt.
Verum alij tanta Ciues in cede ſuorum
Conſternati. Vt iam populorũ cuncta, cadentum
Impleri nemora & ualles, & littora ponti
Conſpexere, ducem ad Dadium acceſſere frementes.
Cautus Ariſtippus primo, diuesq; Caphaurus,
Eurypylusq; ſenex, Procerumq; miſerrimus ordo
Quos mala adhuc animi improbitas, et opinio uulgi
Auerſos legi inſolitæ, cæcosq; tenebat.
Qui ſimul ante truces animos, uultumq; ſuperbum
Admißi ſteterunt. Vir facundißimus ora
Soluit Ariſtippus; quo non uerſutior alter.
Temporis atq; loci captarit commoda Rhetor.

Optima res effecta Dadi, o fortißime Ductor
Maxima gloria parta Deis, tibi maxima fama.
Per te nostra iterum recalent altaria, per te
Expurgata lues, Diuumq; iniuria nostrum
Defectorum obitu, meritaq; in morte cadentum.
Sic pereant quicunq; Deos, & iussa retractant
Cæsaris Herculei. Sed enim o mitißime princeps
Iam matres, miseræq; nurus, puerique, patresq;
Tantam exsecrantur cedemq;, & atrocia facta.
Ergo suppliciter tristi cum corde precantur
Hac Romana tenus graue sit scelus ulta potestas.
Quod si omnem Erroris studeas extinguere causam,
Vir tibi adest, quo non Libycis nunc maior in oris
Pentapoliq; uiget; cuius ferme omnia dicto,
Consilio, & nutu cedunt. licet omnia uertas,
Omniaq; exscindas, demum nihil egeris unquam,
Si super unus erit. fidens nam signifer adstat
Hortatu populis, blandoq; affamine cunctos
Seducit; nec abest oranti uisq; fidesq;
Parce igitur populo indocili, proq; omnibus unam
Obiectes animam. licet hinc sperare triumphum,
Et summum affectare decus. fiducia gentis
Nazareæ demum omnis in hoc se sustinet uno;
Quo cedente, cadent omnes. nec plura locutus
Callidus Orator, Dadium inflammauit in unum
Tum demum Ioathan. Celeres iubet ire Latrones
Adduciq; Virum placido sermone, nec ullo
Armorum strepitu. Borion mandata facessit.

Quem pius ad se Heros properantē ut uidit, amico
Sic prior affatur uultu. Quem quæritis? acer
Composito uultu Borion, te quærimus, inquit
Præstantem uirtute Virum; quem nosse Tribunus
Noster auet Dadius, miroq; affectat amore.
Ad sese ut uenias orat, uenisse libenter
Non te pœniteat, Regem & coluisse potentem.
Olli (sensit enim Lictor quid posceret) orsus
Sic Ioathas. noui cur ipsum me accersat, & adsum
Sponte, libenti animo; Veniam quocunq; Tyrannus
Iusserit, atq; Dei summum testabor amorem.
Vos comites, quos uera fides, quos ætheris ardor
Viuificat, firmate animos, augete uigorem,
Suppliciterq; orate Deum, det libera fando
Ora, det indomitum pectus, det temnere ferrum,
Verberaq;, & flammas, & fata miserrima mortis
Humanæ, longe melior quem Vita sequatur.
Sic fatus ultro foribus sese extulit altis
Multa procul miserata cohors comitantur euntem
Aethera qui uotis onerant; nec temperat ullus
A lacrymis, flendi par est concordia, paßim
Hinc, atq; hinc gemitu erumpunt suspiria largo.
Ventum erat ad postes, rabidiq; ante ora Tyranni;
Hic Dadius, postquam Herois uenientis honestam
Et faciem, & latos humeros, lumenq; decorum
Effigiemq; Deo similem Conspexit, ab alto
Sic fatur solio, nec uultum abscondit, & iram.
Tu'ne igitur, Tu'ne ille, Deum quem euertere cultum
Et

Et Veterum prohibere molas, libaminaq; Aris
Deferrtur, Christumq; sequi, ac incognita uulgi
Somnia? mortalemq; hominem immortalibus ipsis
Quiq; polum, cœlumq; tenent præferre, parentum
Nostrorum, Ausoniiq; secus consulta Senatus.
Nescius hem q̃tum faceres scelus improbe; quod ni
Dudum ego Cauissem prudens, cedemq; uetassem,
Tu quoque ceruicem mutilus, uel raptus ab unco
Digna pependisses uiolati præmia cultus.
Sed mihi nota tui generis præstantia, qualem
Laudibus hic effert populus, te scilicet unum
Dissuasere gregi miserorum adscribere, ut inde
Admonitus cæcum errorem, culpamq; iuuentæ
Deceptæ infamem nostra de lege piares.
Suscipit hic Heros, audenti & corde profatur.
Ille ego sum, neq; me sancta de gente negabo;
Cui studium est Pietas, qui uerum indicere cultum
Mendaces damnare Deos, & nobile Cœli
Numen adorari admoneo. mortalibus idem
Marmoribusq;, Virisq; Deum qui præfero uiuum,
Aeternumq;, triplex cui forma, est Numine in uno
Qui uoluenda Poli fabrefecit sidera, & orbes
Constituit, legemq; dedit, qua infferna per æuum
Seruarent elementa uices uariabilis Anni.
Hoc Patrum monumenta docent. consulta piorum
Adsensere; quibus tantum parere iubemur.
Tum Dadius tacito cruciatus corda furore
Vix cohibet sese, uix ferro parcit acuto,

Inq; hominem demens, ac præceps irruat ense
Districto, ni turba ægrum adblandita furorem
Leniret, fandoq; prius tentare moneret,
An queat ad priscos hominem compellere cultus.
Ergo ait hæc, presso potuit qua uoce furore.
Non pudor ergo tui, aut potius timor ullus, & horror?
Qui tot supplicia & cedes, tot acerba tuorum
Funera perspexti? exululant plangoribus urbes
Fœmineis, & summa petunt clamoribus astra
Nec gemitus, tantusq; tuas it stridor ad aures.
Qui nil proficeres. sed enim temerarius ipsis
Sontibus auctorem te nullo horrore dedisti.
Quæ regio, sedes'ue Deis non subdita nostris?
Cur igitur, magnæ cui nota potentia Romæ
Et quibus auspicijs tenui de sede Quirinus
In Solium rerum Dominus conscenderit altum
Audeat horrendos uerbis incessere cultus?
Quin age, posthabito iam Christi nomine, magnis
Sacra Deis; Cereri, Martiq;, Iouiq; litato.
Quæ si nostra uelis mandata capescere, Romæ
Magnus eris titulis, seu uitem ferre Tribuni
Siue ebur, & sellam, seu Dictatoris honorem
Siue triumphales currus inscendere Consul
Malueris. stat certa fides; sic Cæsar, & omnes
Arbitrio hæc nostro designauere Quirites.
Hæc te dona manent. tantum obliuiscere Christum
Quod nisi te Pietas, & Regum iussa mouebunt,
Te cautum est grauiora pati. Nam errata potentũ

Quo magis explorata,magis sunt publica, ut addant
Terrorem populis, pœna maiore piantur.
Ah tibi non fuerit Iuuenis tam dira cupido
Vt spreto Diuum cultu, spretisq́; potentum
Imperijs Regnum,uideas populata tuorum
Tecta miser,raptas & opes,incendiaq́; ipsis
Aedibus illata,& cruciatus atrociter artus
Demum obeas mortẽ indecorem,& sis fabula uulgi
Tuq́; genusq́; tuum Lybicis data præda Leænis
Talibus at demum auditis iustißimus Heros
Sic Dadium increpitans mansueta uoce locutus
Ne uero, ne me ad tales impellere cultus
Credideris ; quod si credis , spem pascis inanem.
Mortalíne manu facta immortale tenebunt
Ius simulacra? Poli si sidera nnmina dicas
Nomina ridemus,sed numen inesse fatemur
Sideribus cœloq́; omni,atq; errantia nullum
Astra malum nobis raptos difflare per orbes.
Nullum opus est cœleste malum. Vos improba uulgi
Congeries ultro subuertitis omnia,in ipsos
Cælicolas culpam uitij depellitis omnem.
Ne tamen ignores,tantas quæ causa cateruas
Intulerit cœlo.& diuum sacrarit honore
Expediam ; tantum patulis hæc auribus hauri.
Qui uarios animantum ortus,rerumq́; nouatus
Inspexere,neq; uno produci omnia cœlo
Tempore non uno simul omnia, plura putarunt
Numina, tumq́; locis genios posuere ministros

Temporibusq; Deos certis statuere, quod uno
Omnia principio generari, atq; omnia ab una
Enasci causa non cognouere, secutus
Hinc Error, uaniq; rudis sententia Vulgi.
Hinc Rhea Telluris facta est, Neptunus aquarum
Hinc Dominus, liquidi Iuno Aeris, ætheris alti
Iuppiter. hinc Mythram Persæ coluere bicornem
Hinc Martem, Veneremq; polo commenta uetustas
Atq; alios alij numero adscripsere Deorum,
Mortales homines, arte, ingenio'ue potentes.
Ipse tamen Deus unus erat, Deus unus habetur
Vnus erit; cuius concedunt singula nutu,
Qui uariare uices, laxare, inhibereq; habenas
Fatorum, cœliq; potest. miranda, nec ulli
Intellecta uiro, neq; enim intellecta ministris
Interdum superis operatur, & ipsa tremescit
Natura insolitis agitari legibus orbem
(Si quando placitum est) nec idonea noscere tanti
Arcanum Domini; At norunt quos spiritus afflat
Almus, & ignaram mentem absterserе sub undis.
An seros referam occasus, Solisq; regressum
A Tartesiacis ad littora Gangis, & inde
Rursus in oceanum sensim rediisse Britannum?
Quærebant Veteres causam, Cœlumq; figuris
Omnibus emensi, nullam inuenere periti.
Ezeciæ hoc pia uota petunt, pia uota secundum
Inuenere Deum; Assyrios quum sterneret armis,
Aequaretq; Idola solo, ludibria gentis.

Persarum hoc monumenta docent, si credere nobis
Difficile, affectusq; animo inueteratus inhæsit.
Defectum an potius memorem, indignumq; laborē;
Cynthia quum fratri opposita, & iam lumine plena
Visa repente suum Solem prætexere ab ortu.
Incipiens, iterumq; retro reuoluta sub ortum
Decedente die radijs affulsit Eois.
Quisquis Erat rerum prudens, & doctior, orbem
Aut metuit solui, aut Naturæ numen acerbi
Ferre aliquid. Sublatus erat tunc noster Iesus,
Auctoremq; suum flebant Supera ardua cœli.
Tēpla labant. simulacra ruunt, tot signa sub omni
Apparent cœlo. pietas testatur. & omnis
Consona confirmat recte intellecta uetustas.
Veram hanc esse Dei sobolem, Corpusq; subisse.
Venturum, suprema diem quum uoluerit ætas
Nos iterum Exuuijs sumptis excire sepulchris.
Singula ut exploret, quæ dictaq; factaq; recte,
Aut minus in uita fuerint. his digna daturus
Præmia pro meritis, nulla inde ætate, nec æuo
Amittenda. Noui hæc siquidem stat regula mundi.
At Dadius plura impatiens audire, loquendi
Edicit finem, & Contra hæc stolidissimus addit.
Quid mihi de superis incognita somnia? cœlum
Numina habent, habeāt. Quæ sint ea numina porro
Quiue Dei, Exquirant alij. Dictata parentum
Nuda sequi satis est, nec cœlum inscendere, terræ
Ignarum, Captare polos, & Sidera mente

Attonita, ignorare oculis obiecta sub ipsis.
Stulticia est nimium sapere, immortalia quenquam
Mortalem sperare. altos fecere polos Dij
Ipsi habeant, terras, atq; inferiora Elementa
Subiecere homini. fas hic sperare Tiaram,
Atq; Triumphales bijuges, ditesq; Coronas
Qui magis est locuples, maiori elatus honore,
Terrenus Deus est, felici sorte beatus.
Qualis erat Cæsar, qualisq; Augustus, & ipse
Herculeus qualis totum nunc territat orbem.
Nam quæ religio est, lætum fraudare, futuræ
Post cineres, uana Genium formidine pœnæ.
Morte obita qui sensus erit? Quæ certa uoluptas?
Sensus inest uiuis, effuso sanguine in auras
Nulla anima est, nullusq; uigor, & nulla superstes
Vis humana. abolet putris Cinis omnia, & aufert.
Vix duo sunt nostri memores. Vix marmor in annũ
Prorogat insculptum nomen. qui gaudia prudens
Quiq; uoluptatem arripuit, bene deniq; uixit.
Sed quid ego hæc tanquam populis incognita nugor?
Hactenus occiderint fatui; dementia letum
Queis peperit, pernixq; animus queis causa malorũ
Tu superesse uelis. ætas dignißima uita
Est tua. Cur omnem patriam subuertere tecum
Improbus affectes? in te omnes ora reflectunt
In te oculos. miserere horum. miserere cadentis
Et desolatæ patriæ, teq; eripe morti.
Sin hæres magis incepto; Quid plura moramur?

Pauca loquar,quod tu minime fors rere futurum,
Ne tibi cum molli saxo rem pectore agendum
Esse putes,quod uoce domes,quod uimine lento
Quolibet impellas. Romana potentia uires
Quas habeat sæuo demum experiere flagello.
Hæc dixisse sat est. Tunc tunc audentior Heros
Firmat corda minis,longeq; animosior inquit.
Hanc ego pugnam ineo.nil me tua dicta, neq; arma
Feruida, sæuaq; terruerint,iræ'ue,minæ'ue
Est hic est animus uitæ contemptor inanis,
Quem melior dein uita sibi per funus adoptat.
Ipsi omnes,quos tu Crudeli cede cruentus
Insequeris,mactasq;, tibi debere fatentur.
Nullum in morte malum nobis,te te illa manebunt
Tristia,quum scelerum meritas expendere pœnas
Tempus erit. Nam tu, nam dirus Cæsar & omnis
Quæ colit hunc Tellus infanda uidebitis olim.
Sic Ioathas animi fidens,& numine plenus
Fatus erat, solio Dadius furibundus ab alto
Magna fremens clamat. dentes elidite saxis
Sacrilego,& linguam mentitam abscindite,corpus
Cedite nudatum. sputo conspergite frontem.
Audacem. Mora nulla feris.iam quattuor ore
Expulerant dentes,dicto ocyus,inde Lupi ceu
Se prædæ accingunt,preciosaq; uellera scindunt.
Aggressi. Clamydem hic auro rapit intertextam
Ille grauem gemmis zonam; aurum tortile collo
Ille adimit, spoliatq; manus gestamine equestri.

Hij sæuos soluunt fasces, Virgasq; trementis
Expediunt, ceduntq; uirum, fœdantq; decoram
Effigiem tabo fluitanti a pectore, ab armis.
Ac ueluti annosam quum deprendere iacentem
Agricolæ quercum; Quam uenti insana procella
Strauerit, accurrunt omnes, lætiq; secures
Prosubigunt; frondes, ramos, truncumq; recidunt
Lignandi studio. cœlum tonat ictibus omne,
Tale flagellandi studiumq;, furorq;, fragorq;.
Quos inter strepitus plagarum & cedis acerbæ
Immoto Dadium spectabat lumine, ita illum
Intrepide affatus Ioathás. O nescie rerum
Indomitos ecquid laceras tot cedibus artus?
Parce Dadi scelerare manus. Veniamq; profani
Erroris deposce pius, deposce precamur;
Et sanctis ablutus aquis absiste Tyrannos
Pro Diuis uenerari homines, stygiamq; Cateruam.
Talibus exarsit Dadij uiolentia dictis
Ergo pauca refert. Tibi quæ certissima sunto
Haud dubitanda feram. prudens tu dicta memento.
Vade age, & in tenebris quid sit tibi luce fatendū
Videris. Insanam hāc mentem expurgare iubemus.
Cras alio torquere modo, si obsistere pergas.
Nec tibi nobilitas, nec opes, nec splendida factis
Vita, nec ipse decor formæ, aut facundia linguæ
Profuerint; quin suffixo rapiaris ab unco
Aut alijs cesus uirgis, saxisq; petitus
A populo, exibeas spectacula fœda Cyrenis.

Infami & pereas obitu, & sine honore sepulchri
Discerptus iaciare Lupis, uel Piscibus esca.
Territus hic nullo Ioathas horrore minarum.
Quid mihi de tumulo iactas? si enormia nobis
Marmora Pyramidum statuas, auibus'ue feris'ue
Proijcias, tantundem habeo. Iactura sepulchri
Nulla pijs. uolenda dies quum aduenerit orbi
Membra rogis cõsumpta, ferarum, & pisciũ ab aluo
Excibit Deus ipse. Deus qui temperat orbem
Qui semel hæc fecit, poteritq́;, uoletq́; figura
Persimili instaurare hominem, & melioribus orsis.
Talia dicentem fessis a cede ministris
Ia loca cæca trahi mandat, firmisq́; reuinctum
Compedibus, manicisq́;, dari custodibus atræ
Noctis, & absq́; cibo longa anxietate domari
Dum genus exquirat pœnæ: Quod nulla piorum
Secula sint Commenta. licet miserabile funus
Taurus Agrigenti fuerit. nex horrida quamuis
Culleus, aut Candens ardenti exprompta Camino
Lamina. Num raptanda feris det uiscera Tauris
Per nemora, & cautes. Magis an Crudele quaternis
Distractum differre hominem in diuersa quadrigis,
Dissecet an lenta corpus cruciabile serra;
An geticum inuentum præcordia uiua subacto
Robore transfigat. iungat num mortua uiuis
Corpora, componens os ori, ulnisq́; lacertos
Pectora pectoribus, longa, & tetrum inter odorem
Morte necet, misero amplexu accubituq́; nefando

Horum nulla placent duro & grauiora requirit.
Dumq́; ita cum Socijs consultat, & omnia pensat
Tormenta, & uaria est diuerso in corde uoluntas
Tunc demum sola hæc pleno sententia sedit
Alueolo, struxisse rotam, quæ surgat in altum
Aethera, & externet mentes, sæuissima uisu,
Quum districta secet crudeli membra rotatu.
Id genus exitij, & diri monumenta doloris
Suggessit menti Furiarum pessima, in antro
Qualia tartareo exerceri uiderat, actis:
Dum radijs sociæ pendentem ixiona torquent
Discerpuntq́; diu, non defectura Tyranni
Viscera, suppliciũ horrendũ, & lacrymabile, in oris
Non prius inspectum superis. exempla secutus
Dira, rudimentumq́; ferox Maxentius inde
Vsus, ut indomitos laceraret Virginis artus
Niliacæ, quamuis retro res uersa ministros,
Auctoresq́; mali, scelerumq́; afflixit, & igne
Turbinis, & ferro multi periere rotato.
Ergo rotã immanẽ hanc, studijs atque arte Megeræ
Aedificant. operi accigunt, sonat icta bipennis
Mille manus ferrumq́; & cedua robora tractant
Mollitur q́; sequax flammis lentoq́; uapore
Materies incurua trabes. Vtq́; axis, & omnis
Curuatura, iugum medium, radijq́; peracti;
Vulnificis arcus ingentis desuper aptant
Dentibus armatos, & acuta cuspide ferri
Immotos, firmosq́;, rotæ ut luctamen adesset.

Concita quæ simul aduersum ut raperetur in orbē,
Altior in Cælum qua curuatura superne
Erigitur, cultros deprenderet incursantis,
Mobilis ut firmo christallo incursat olympus;
Atque ita subuectum innumero discerperet ense
Corpus, & abscissas partes dispergeret ictus.
Quæ simul ut perfecta, poloq; altißima uisu
Extulit horrificam speciem, reuoluta repente
Stridet, & impulsu late insonat aura fragoso.
Hinc atque hinc pontes erecti, & pulpita surgunt
Altior ut Lictor centroq; iugoq; lacertos
Admoueat, uoluatq; ferum spectabilis orbem.

L. TERTIVS.

Quæ faber aßidua properat dum plurimus arte,
Nox erat, & somno uiuentia cuncta iacebant,
Alituum genus, & pecudum, & Neptunia cete
Mortalesq; homines. at non sopor altus habebat
Tum Ioatham. noctem insomnem q̃ longa peregit
Auxilium, uiresq; petens, ut pectore firmo
Arma, necem temnat, tormenta, irasq;, minasq;
Victor, & Aeteriam constanti pectore palmam
Attingat, firmetq; alios, ne dira pauescant
Supplicia exemplo. precibus quum motus Iesus
Feruentis, stabilisq; animi, de sidere Tauri;
Cornua qui iam iam terræ ostentabat, & armos
Labitur ante diem, claraq; in luce tenebras
Carceris excußit, nulli manifestior unquam
Redditus, adsistit stellato lucida Peplo

Virgo, Dei mater natum comitata, sequuntur
Spirituum, Diuumq; chorus, cui proximus ardet
Igneus aspectu Seraphin, qui illuminat orbem,
Quæq; sitæ in medio Virtutes omnia purgant
Perfectiq; bono, pulchroq;, & Luce ministri.
Præ manibus quorũ effertur ueneranda supellex,
Qualẽ habuit Dominus speciem, quũ tristis in hortis
Venturam inspexit, pœnam, instantemq; dolorem,
Sanguineusq; ægro defluxit corpore sudor.
Vincula, subuersamq; Crucem fert Petrus, eandem
Frater habet. Stephanus radiantẽ in fronte coronã
Chrysolitho insignem, & cœlum prospectat apertũ
Aemulus huic Paulus stringebat feruidus Ensem
Inde alij quos uerus amor, quos inclyta uirtus
Effecitq; Deo similes, atque intulit astris.
Tali igitur procerum Christus comitante Senatu
Spectandum exhibuit sese, alma & luce refulsit
Sede sedens, rutilans fuluæ instar Iaspidos, ignem
Ore nouum difflans, & odori nectaris auram.
Obstupuit tanto Ioathas fulgore, tremensq;
Horruit, Omnipotens dulci sic uoce profari
Visus, & horrorem placido hoc sermone leuare.
En ego, ne timeas, Amor, & tua sola Voluptas
Christus adoratus uenio, & tibi sedulus adsum,
Vtq; animum firmem promptum, mortisq; timorem
Excutiam. mihi notus Amor, tua nota uoluntas.
Tolle oculos; circum quæ calligabat, abiuit
Iam iam erepta tibi nubes, hæc uulnera cerne

Cerne manusq; pedesq; meos, & pectus apertum
Et Sentes cerebro infixos, & cætera nostræ
Instrumenta necis, Sociorum uulnera cerne
Quæ tibi cunq; ferunt manibus. sic itur in astra
Sic ego pro uobis; pro me sic Petrus & omnis
Electorum ordo, sic tu quoque lætus adesto
Non te ullæ mortis facies, non te ira Tyranni
Terreat; utq; magis furibundus sæuiet, hic tu
Promptior in pugnam contra, atq; audentior ito.
Testibus his opus est, quo nostri cognita partus
Quem natura negat, quẽ mens mortalis abhorret,
Quem capit humani uix coniectura uigoris.
Testibus his inquam mysteria nota per orbem
Mansura, stabiliq; fide iam æterna perennent
Ergo tuam ut sortem inspiciás, arcana fatebor
Quædam, uenturoq; olim solabor honore.
Adueniet tibi læta dies, quum littore ab isto
Successu Venetas meliorẽ ueheris ad oras
Atq; ubi fluctisonis antiquam lancinat undis
Bellunum uelox, & præcipitatus Anaxus
(Sic memorans urbem, & uallem ostentabat amœnã
Subijciens oculis montes, glebamq; feracem)
Hæ propriæ tibi erunt sedes, hæc mœnia uotis
Damnabis, semperq; tuis uenerabere, felix
Assertorq; pio populo, qui plurima ad Aras
Thura, precesq; ferent, & adorea liba sacrabunt
In quæ abeam, pastusq; sacro sim uictima cœtu.
Grande tibi hic statuent uario de marmore templũ

Indicentq; diem, placidaq; in pace quietem
Perpetuam peragent, belliq;, famisq; malignæ
Expertes, tutiq; tuo sub numine uiuent.
Accedent comites, qui tecum iura ministrent
Martinus Clamyde insignis, Lucanus abolla.
Ille eques, hic præsul sanctißima pectora uterq;
Quas animas alta concepi mente, remittam
Tunc, quum tempus erit, præuisaq; uenerit ætas
Quin etiam mihi amate, magis quo singula tanti
Præmia tormenti agnoscas, en debita terris
Dona tuis (Spinam hæc dicens auulsit acanthi
Altius in frontem mediam quæ insedit, & almo
Sanguine perfusa est) populis hæc signa subinde
Præstabit manifesta, fidem hæc tutabitur omnem
Quum manibus spectanda sacris tota urbe feretur
De summa lacrymas emittet cuspide obortas
Mille oculi has cernent paulatim increscere, sensim
Defluere ad medium, & trunco euascere in imo.
Tuq; adeo dilecte animum, roburq; resume,
Neu Dadij terrere minis, casusq; per omnes
Fortior euades. superatis denique fatis
Lacte, mero exundãs tibi mellea mensa paratur
Discubitu superum admisso. Te te ipse lauabo
Ipse propinnabo, locuples opulentia rerum
His manibus deprompta sacra statuetur in ara.
Victor ibi uitæ loto uesceris, odoro
Flore Coronatus, uiuo pro fonte, sub alta
Arbore discumbes, quam mollis uitis obrumbat

Palmitibusq́; ferax, lætaq́; propagine uiuax
Hic satur ambrosia, madidusq́; hic nectare somnum
Et requiem uigil excipies, qua dulcior, atque
Blandior in terris nulla est nec amœnior ulla
Iamq́; uale. hæc dicens mentem inspirauit, & inde
Fragranti spargens lutulentum carcerem odore
In cœlum sublimis abit. comitantur euntem
Igneus ordo, animi fælices, uera uoluptas
Verus amor, pacata quies, mercesq́; laborum.
Ast Heros magno uitæ inflammatus amore
Gestit, auetq́; diem ponto properare morantem
Corporis ut soluat uinclum, nubesq́; fatiscat
Qua rudis obduxit mortalem sarcina molem
Vt poßit splendore frui, cœloq́; potiri.
Vsq́; adeo Diuinus amor, pulcherrimus, ingens,
Lucidus affectis animis illabitur, inde
Quos magis allapsu succendit, ualdius, instat
Vt perament. Ioathæ pertentat pectora languor,
Sed languor qui febre caret, qui corpora firmat,
Qui ualidas affert uires, roburq́; ministrat
Cur tantum oceano cessent prodire Lacones
Incusat, rimasq́; omnes uestigat apertas
Iamq́; uenenabat Senior sua tela sub unda
Hesperia, Chyron breuibus comes additus umbris
Et pullis inuecta rotis patefecerat ortum
Non iam Aurora nitens, non ut mos aurea pallam
Sed nimbum succincta, putes sentire tremendi
Euentum sceleris, diro & pallescere casu.

Mos erat, atiqua in Libya, pulcherrima rerum
Nunc Europa colit. quotiens de funere sontis
Ipse Magistratus radioq;, & sede superbus
Supplicij genera edicit, peragendaq; mandat,
Seu quæcunque agitat magni consulta Senatus
Ponderis, & dubijs petitur sententia rebus,
Tum celsa in turri, aut uicini in culmine montis
Cimbala sub lucem pulsantur ahenea magno
Cum strepitu, quantū dant sæua tonitrua murmur.
Hoc igitur de more cauum iam claua metallum
Ferrea utrinque quatit, contorto impulsa rudente
Quæ simul horrēdum ut tonuit, catabathmos et oīs
Silua procul, montesq; caui, Vallesq; reductæ
Assonuere; Sinus, syrtes, litusq; resultant.
Sensit ut hoc Heros artus exhorruit omnes
Principio, tremuitq; Caro sibi conscia tanti
Supplicij. ast animi constans dum plurima uersat
Demum ait, agnosco oblati iam signa triumphi
Hæc tuba, & hi litui, hæc suauissima cornua sunto.
Soluar, uti cupio. Da cœli æterna potestas
Quē penes arbitriū est rerum; da uincere pœnas.
Da stabilem tormenta pati, & quæcunq; laborem
Vt Stephano, Petroq; tuo, Pauloq; fuisti
Assidue felix, mihi sic assertor adesto.
Da reliquos mea signa sequi durareq; in omnes
Casus. utq; fremit, teq; insectatur, & urget
Limitibusq; suis pellit, si pellere posit,
In meliora dein conuersum fata, libenter

Romanum

Romanum demum imperium tua numina noſcat.
Nec ſit in orbe locus, qui ſe mox iactet honorem
Et cultum tibi maiores offerre. proinde
Quem populum mihi commẽdas propriumq́; dicaſti
Qui ſit cumq́;, tui a ſupera iam ſede fauoris
Sentiat afflatum, tranquilla & pace fruatur.
Sic Ioathas, magnum interea per ſtrata uiarum.
Cogitur ante forum uulgus, quos rumor ab ipſis
Finibus excierat, ſeu certa negotia, in urbem
Littoream, quæ expoſta mari uada turbida Syrtis
Et breuia hinc proſpectat, inacceſſosq́; refluxus
Inde latus longo diſtendit tramite in ortum,
Aeſtiuas ad aquas, & fœcundi oſtia Nili.
Conuenere igitur diuerſa cœtus ab ora
Non Maris, & Vaſtæ non defuit incola harenæ
Vndiq; collecti magno per roſtra tumultu
Perq; uias, neque enim Ioathæ leue nomen in omni
Pentapoli, Libyaq́; ampla. Iamq́; æra tremendum
Ter dederant ſignum, ter facti conſcia corda
Terruerant, horam & tangebat Linea quintam
Componit ſella Dadius ſe. Lictor, & omnes
Carnifices aſtant. Demum ſanctiſſimus Heros
Ducitur e tenebris, annexo brachia ferro
Strident, ære pedes reſonant, utrinq; Phalanges
Diſtricto horrentes ferro, atq; haſtilibus altis.
Ille ubi primum oculis arma horrida circumſpexit
Suſpiciens cœlum. felicibus annue ceptis
Omnipotens, inquit, nunqnam fruſtrate uocantis

Sic memorans pugnis, longisq; impellitur hastis
Subuehiturq; humeris, Dadijq; ante ora superbi
Sistitur. Ille ferox elato pectore, uorsis
Torua tuens oculis, rabidæ canis instar ab ira
Feruidus, ecce rotas inquit, fixasq; bipennes
Supplicij genus ignotum, penamq; tremendam.
Tuq; adeo, nec multa loquar, fando'ue morabor
Aut nostris da thura deis, aut protinus illas
Scande, manusq; pedesq; immani affixus in arcu
Vnde diu rapida uertigine sectus atrocem
Mortem obeas, demensq; tuo sis uictima Christo.
Suscipit hic Heros. En immanissime Sulla
Vt libet hos artus lacera, suspende, trucida;
Et meus est hæc passus amor. stat deniq; Christum
Velle sequi. Christus mihi numen, uita, salusq; est.
His Dadius magis in rabidam percanduit iram
Lumina nam ignescunt, totoq; exeminet ore
Sæuitia inclemensq; animus, nec plura moratus
Imperat auferri ex oculis, cesumq; flagellis
Apsidibus figi, decreta & lege rotari
Barbarus ergo iubet Borion properare trabaces
Lictores, ubi sæua rotæ stat machina celsæ.
Atq; ubi tam immanem Ioathas ante ora parari
Aduertit faciem pœnæ imperterritus inquit
Ne me effuse cruor, neu me terrete minaces
Mucrones, radijq;. meos pater ipse uocatus
Audijt, & lætum iubet hos inscendere currus
Vnde triumphali eueherer sub sidera pompa.

Heroem interea direpta syndone nudant
Affiguntq; manus clauis, miserabile uisu;
Inde pedes, & utrumq; latus, ne scilicet ingens
Pondus in aduersum rueret, dum uertitur axis.
Ergo ubi confixum super Apsida Corpus inhæsit,
Præualidis adhibent tortores quattuor armis;
Quos Borion urguet frendens, uirgisq; lacessit.
Voluitur in gyrum letalis machina, clamor
It cœlo, fremitusq; uirum, clangorq; Tubarum.
Tollitur ecce sacrum posito uelamine corpus
Qualis ab Eoo quum surgit lucifer ortu
Luce serenifica fulgens, in se omnium amorem
Ora, oculosq; trahit. Medijq; ut uerticis enses
Impulsu occursauit agens in uiscera ferrum
Mille locis tepidum, discussus in æthera sanguis
Prosilijt, tum frusta uagas disiecta per auras
Spectaclum horrendum dictu, & lacrymabile uisu
Exhibuere. rigor gelidus per membra cucurrit.
Auertere oculos omnes, spectareq; tantum
Nullæ acies potuere nefas. Non sustinet hostis
Qui modo crudele optabat distringere ferrum,
Quiq; feras satiare manus in sanguine, iam iam
Supplicij moti forma, & feritate tremendi
Dum carnis grando, dum sanguinis imber inundat.
Dant gemitum mœsti, & stupidi, pallentiaq; ingẽs
Occupat ora rigor. Nil consternatus in acri
Tormento Ioathas, confidentissimus altum
His cœlum alloquitur uerbis. Cape prima cruoris

Libamenta pater,uiuo hoc me flumine ab omni
Labe,& ab incestu mortali perlue,ut inde
Hostia pura tuas feriar mactandus ad aras.
Interea rapido molimine uertitur ingens
Curuatura ad humum deuexo uertice,& Heros
Prona fronte pedes tollit,quasi nocte sub ima
Conditus,occasum parili discrimine, & ortum
Spectet. At immanis Borion sale uulnera & artus
Viscera quo magis atq; magis truculentus adurat
Perfricat. Inde getas ulnis succedere mandat
Conuoluiq; iterum radios,corpusq; rotari
Iussa getæ peragunt, humeris, dorsoq; subactis
Exorientem iterum Ioathbam ostendere,cruentis
Conspersum maculis,niuea cute cætera pulchrum
Qualis sidonio est Elephantus murice tinctus
Quē Parthi affigunt decus haud ignobile baltheis,
Frena uel exornant uolucrum regalia equorum
Quæ thalamo suspensa Ducum ornamenta nitescāt,
Ecce iterum dimota loco subit arma cruentus
Bellator fidei,atque alijs proscinditur artus
Vulneribus,cultris magis ima petentibus.ossa
Iamq; crepant confracta. cruor iam largius omni
Parte fluit, strident axes,cursum arma morantur
Desuper affixa, & firmis hærentia clauis.
Viscera sic sensim abscindunt,pœnasq; morando
Exaugent. Tanto Ioathbas tum membra dolore
Discerpi, & cedi patiens, mansuetior agno
Quem pastor ferro attondet,uel mactat aruspex

Suspiciens cœlum,ut potuit, sic fatur & orat
Parce Pater Dadio,parce & tortoribus, ut sunt
Ignari quid agant miseri,nostrumq; laborem
Pende libens olim pro cæco errore tuorum
Quos malefirma fides ulla unquã in crimina trudet
Meq; simul fortiq; animo, certoq; fauore
Iam iam confectum obfirma, tormenta, rotatus
Et dolor ipse iuuant. Supplex dum talia fatur
Corruit,& præceps terræ raptatus adhæsit.
Tertia iamq; parant iterare uolumina summis
Viribus adnixi,cultrosq; & tela retractant
Altius ut dorso insideant, grauiusq; recidant
Nulla mora in Borione,quater perfringere uitem
Nodosam sensere humeri seruilia dorsa.
Protinus ergo cita uertigine corpus ab imo
Surrexere. Oriens Ioathas iam sanguinis expers
Deficientem animam,resolutaq; uincula neruorum,
Et gelido sensit corde exspirare uigorem.
Ergo ita iam exili proclamat uoce. peractum est,
Iamq; ades alme Pater; tibi quæ se dedicat uni
Hanc animam excipias. uix hæc absoluerat, atque
Auditus cœlo tonitrus, fulgorq; per auras
Lucidus,& candens manifesta luce cucurrit
Et Ioathæ supra caput astitit; edita olympo
Vox audita pijs,non intellecta profanis.
En uenias Dilecte meus, Decus addite cœlo.
Dumq; ea facta simul Ioathan citus orbis in hamos
Egerat obstantes,moribundaq; membra secabat.

Spiritus æthereas felix uolitabat ad arces.
Agmine stipatus Geniorum læta canentum
Sed Corpus sine corpore erat ; non Brachia trunco
Non femora, aut suræ, non dorsi spina cohæret ;
Omnia dispartita locis. Hic nequid inausum
Sæuitiæ, uelut acer erat, scelerisq; relinquat
Intactum, Borion Suggestu clamat ab alto.
Huc animos Galilæi, oculosq; intendite ; uestrum
Ductorem spectare graues de crimine pœnas
Persoluisse. manus has, atque has illius ulnas
Accipite, hosq; pedes, gyro simul omnia raptans
Spargit in astantum facies, atq; ora cruore
Tinguit adorando. Ceruicem feruidus inde
Præfigit conto, & super hæc sæuissimus addit.
Abscissū hoc humeris caput hoc sine uiscere corpus
Ite agite affixum truncis, insigne Tropheum
Erigite. hanc memorem natis ostendite palmam
Nos hæc, atque alia in reliquos exempla rebelles.
Edemus ; quos non Romana potentia terret.

PIERII VALERIANI VRBIS PATRIAE GENETHLIACON

NOn quia ad ingratas cantarim sæpius aures ;
Meq; diu rerum Domini sub acerba retentum
Seruitia, in longos nulla mercede labores
Impulerint, nostro precium e sudore ferentes.
Et modo (tanta lues irrepsit) siquid iniquæ
Sorti aberat Vatum. Musarum, & Apollinis hostis
A Morinis usque extremis in regna uocetur
Itala, Nequa bonis superet spes artibus olim.
Idcirco Hostilij factum memorabile Flaui
Dißimulem, cæco'ue premi sub carcere in umbris
Perpetiar Iuuenem egregium , præstantibus ausis
Insignem ; patriæ primus qui mœnia nostræ
Signauit, nomenq; dedit, quod nulla abolebit
Posteritas, si rite manent sua præmia fortes.
Vnde autē primum ingrediar ? quid deinde secūdū
Expediam, quis erit postremi carminis ordo ?
An memorem quotiens Carnorum e uallibus imis
Noricijs'ue iugis, Rhetorum aut montibus imbres
Bellorum ingruerint, tempestasq; atra cateijs
Teutonicis, tonitruq; armata, & sulfure, campis
Perniciem meditata ; nouam quo uerteret urbem
Cum strage irrueret, muroq; inuecta recenti
Diluuio fossas, & nondum iacta repleret

Fundamenta lue fœda, illuuieq; nefanda
Tantum odij poterat uirtus aliena parare.
Vt tu impendentis cernens discrimina damni
Nil Contatus ad hæc iuuenum fortißime contra
Teq;, tuosq; omnes pro libertate tuorum
Pro patria, natis, uxoribus, igne Penatum
Duxeris haud dubiam in mortem, molesq; ruentis
Firmaris Pilo, longisq; hastilibus, undas
Alpinas iuncto legionum umbone, sub ipsos
Reppuleris, fontes, uallem tutatus amœnam
Quantus eras, meminisse iuuat, cum bella cieres;
Oppositis ad difficilis certamina Martis
Corporibus, caderentq; hostes, caderentq; tuorum
Agmina, tu uallo nunquam, aut statione repulsus
Obstares implens hostili sanguine fossas.
Et quotiens motus alicuius præscius Alpes
Prærepto ante loco tacitus superaris, & hostes
Incautos, ipsis in castris tuta tenentes
Perq; niues, & aquas, & inaccessas conualles
Aggressus stragem horribilem sub nocte silenti
Edideris, modo luce palam deieceris arces,
Arces in tumulis altas, cœloq; propinquas
Perruptis uastis saxorum molibus imo
Aequaris, prædamq; omnem, & captiua Brigantum
Corpora militibus socijs donaris habenda.
Sic uestem, et gemmas; tuaq; agmina prodigus auro
Barbarico ditaris. erunt hæc nota per æuum
Haud illi reticenda. & ut hostibus inde tremendus

Cæsariem uallis circumsurgentibus aptam
Offerres, tremerentq; tuis de Laudibus omnes
Quid quod Eques totiens audaci Corde periclum
A patria, Castrisq; procul cum cede repulsum
Sustuleris, pacemq; tuis, atque otia terris
Incolumen dederis. Tu bello fortis, & acri
Præsentiq; animo, factisq; ingentibus auctus
Italiæ fines tutaris, & oppida Condis
Tu campis titulos, Fluuio tu nomina nostro
Imponis. Tu monstra domas. Tu Norica mactas
Prodigia, immanem funestis dentibus Aprum
Qui latos uastabat agros, qui Corpora leto
Mille uirum dederat. nostris qui uallibus unus
Horror erat. quos non manifesta in morte minaces
Teutonici, Cauciq; feri, inuictiq; Sicambri
Terrebant, capta ue semel statione mouebant,
Hos Fera fulmineis turbabat uiribus, arma
Se super iniiciens, ferro impenetrabile Tergus
Opponens, densa cuneo, serra ue phalanges
Peruadebat, & uni omnis locus usq; patebat.
Omnis ager, nemus omne, iuga oĩa. Robur in armis
Tale : & tanta feris inerat uiolentia sannis
Hic tamen unus letali concidit ictu
Hostilij. & uires maioris fulminis olim
Expertus non ore tonat, non dente Coruscat,
Non flatu inflammat Segetes, non dura ualentum
Membra canũq;, uirũq;, & equorũ uulnere adacto
Discerpit, spargit ue ferox. Sed uasta rubenti

Terga uolutat humi pilo confossus amaro
Exanimusq; iacet uno penetrabilis ictu
Te Flaui Comites læto clamore salutant,
In cælumq; ferũt, Laudesq;, & Carmina dicunt,
Hostiliq; secant truncis & marmore nomen.
Quos autem tibi dat titulos Sertorius armis
Inclytus, insignis pietate, bonæ unus amator
Indolis. Ille tuis precium uirtutibus addens
Te clypeis ornarat, & hasta, & torquibus aureis,
Mox alio Dux magnanimus te munere dignum
Iam Genti, laribusq; suis adscripserat. Idem
Te donarat equo, te Laurentalibus aris
Laudarat, ualidisq; uiris æquarat honore.
Et nunc flauiolum de te cognomine campum
Dicit, datq; tuo nomen de nomine Anaxo.
At legio Volscorum omnis, Latia omnis, ut unum
Pestiferæ ultorem cladis conspexerat, unum
Esse uirum uoluit, qui de uirtute recentem
Vrbem appellaret. Sic V I R, sic V N V S in omen
Cessit, & unanimi dixerunt Voce V I R V N V M
Posteritas quam mox Bellunum dixit amœnam.
At nos ingrati Ciues tua busta sub alta
Condita humo putere diu, cæcaq; sinamus
Nocte premi, sine laude rogi, sine honore sepulchri
Teq; parentem urbis, te nostri sanguinis altum
Auctorem, tantis benegestis rebus, abire
Indecorem patiamur? & haud dubitanda professi
Demum illaudatum, ignotumq; iacere feramus?

Non ita, sed quoniam tua tandem cognita Virtus
Tempore post longo potuit superare proteruam
Fortunæ inuidiam; esq; tuæ iam redditus urbi,
Non eris in cæcis latebris, humilíue recessu;
Verum humeris Procerum mediam tolleris in urbē,
Conspicuoq; loco celsus statuere, columnis
Quattuor erectus, structo de marmore cippo;
Feliciq; urbem saluere in secula dices
Omine; cumq; tua Bellunum laude uigebit.
Non humilis, siue hanc ueteri cognomine gentes,
Siue nouo appellare uolent, tibi semper honores
Læta cohors iuuenum, & florenti ætate Puellæ
Instituent, circa tumulum tibi munera ponent;
Nempe ubi sæuiciam scelerati frigoris acrem
Februus incipiet flatu emollire Fauonij;
Orgiaq;, letiq; Chori pro numine Bacchi
Antiquo de more aderunt; neque Tibia cantum
Festa suum inuideat, neque uir, neq; fœmina uultū
Vlla suum ostentet; sed uelent ora cauatis
Corticibus, sumatq; uirilem fœmina uestem,
Et Vir fœminea incedat per compita palla
Plebsq; omnis saliat unctos insana per utres.
Hij lætas ducent choreas; neq; classica, & arma
Cessabunt, hastæq; tuo certamine in ædes
Adlisæ, admisso de quadrupedante, uetusto
Ritu; ubi nulla, ioco Sessoris, ephippia; nullum
Sustentet plantas uinclum, sed sola sub armos
Genua iuuent. Honos iste tuus, tibi lecta iuuentus

Insidens in equis soluet sic iusta quotannis
Ad tumulum, & monumenta tuo de nomine dicta.
Hoc autem insigni, laxabunt pectora ludo.
Præstantes uirtute Viri. Nanq; ordine ducto,
Augustæ quacunque domus sese angulus, amplæ
Obtulerit plateæ, pilasq; obiecerit. Illi
Hastam insertabunt, & equo rapiente ferentur
In murum, piceasq; trabes in frusta fragoso
Cũ sonitu imminuent. Fauor hinc, plaususq; Theatri
Non aberit, pannusq; albus, quem Victor adoptet,
Ast alij excußi dorso, nixuq; repulsi
Inq; fimum immundum reuoluti Cuncta sedentum
Pectora concutiant risu; & clamoribus altis
Tota Theatra sonent; donec fortißimus unus
Pluribus effractis ualido luctamine contis
Insignem moueat palmam, & tua pægmata circum
Quæ surgent ramis ornata Virentibus; atq;
Effuso large uinoq; & lacte natabunt,
Lætus equos agitet, tibi figat præmia lætus.

PIERII VALERIANI BOLZANII BELLVNENSIS

ODARVM LIBER

Ad Leonem. X. De Naui Esculapij in insula Tyberina paulo ante exerta, q̃ ipse Card. olim, a Nauicula, Pont. Max. efficeretur.

ILLA ergo nuper reddita lumini
Longa Esculapij Nauis, in insula
Quam uorticosus turbulenta
Mordet aqua Tyberinus amnis
Quæ fato in alta delituit diu
Oppressa harena, & sentibus obsita
Nulli aduenarum per tot annos
Nota, neque indigenis Quiritum.
Visa illa quondam Sarronico e sinu
Appulsa; Romæ quum ueheret sacrum
Anguem laboranti salutem,
Gaudiaq;, & requiem daturum.
Quæ firma nostra in ripa ubi constitit
Plaudente Roma, & Remige per firos
Lasciuiente, atram repente
Illa luem, illa famem hinc fugauit.
Mox quanta ponto porgier in latus
Proramq; puppimq; est solita, hic diu
Mansura, consensu Deorum
In lapidem obriguit sacratum

Dum Roma summam rerum habuit potens,
Dumque Imperator iura dabat probus
Aequata cunctis, in uerendo
Cultu habita, & celebrata Nauis.
Postquam furore & Ciuium, & hostium
In longa adaucto secula, funditus
Euersa Roma est, Et Triremis
Obruta in his latuit ruinis.
Effossa at imo non temere est solo
Nunc demum, & undis eminet ardua
Spondens salutem rebus æui
Pestiferis operosiorem.
Præsente nam qui numine Pontifex
Electus, ima in Tartara dat scelus
Bellorum, & accersitam olympo
Huc placidam iubet ire pacem.
Hanc illa quondam Nauicula in iugis
Suspensa Romæ fatidico omine
Rectore Iano olim affuturam
Pollicita est miseris quietem.
Quæ uel per omnis æquoris impetus
Iactata, nunquam uicta laboribus
Emersit, en felix subit nunc
Hostia tuta tenetq; portum.
Nec uiperini terga uoluminis
Nugasq;, uerum sed Medicum tibi
Exponit aduectum, petitamq;
Vrbibus, & populis salutem

Qui ſigna paßim tollere uulnerum
Et fronti inuſtas approperet notas ·
Quæ decolorauere pulchram
Italiæ faciem uenuſtæ,
Iam criminoſis Principibus modus,
Tamq; obſtinatis ſeditionibus
Ponenda finis, Mens Leonis
Sanguineum prohibere bellum.
Seu Gallia omnis, ſiue Britannia
Tota, inquietus ſeu ſtrepit Adria
Fluctus'ue Iberus, ſeu ſuperbit
Sarmatiæ imperioſus æſtus.
Exurge Virtus inclyta, &, o pij
Prodite mores, uos Leo, uos fauor,
Quem mente tota olim petiſtis
Euocat, & precium laboris
In circo honeſti ponit, ut omnium
Mens excitetur; nemoq; inaniter
Sudabit hic, utcunque feſſus
Iamq; animet ſua quemque Virtus
At litterarum o præſidium, o Virum
Decus bonorum, ſi tibi maxima
Rerum poteſtas, ſiq; habenas
Suppoſiti moderaris orbis.
Si mille iam ſunt nomina, milleq;
Artes iuuandi, Viue Pater diu.
Hoc nos precari ex corde quimus;
Tu facere, & ſuperare uota.

Barbiton iam iam properate castæ
Virgines, lecti pueri, & ministri,
Sacra qui puris manibus ferentes
Thura adoletis.

Impetus Petrum est canere obligatum
Vinculis, & mox hodie catenis
Liberum lapsis, nihil arbitrantem
Tale parari.

Perq; custodes medios euntem
Præuio cœli Genio, qui amictus
Igne candentes humeros micabat
Lumine multo.

Donec in tutos graderetur agros
Seq; non falso laqueis solutum
Cerneret, præsens sibi conscius iam
Numen adesse.

Mane uulgatur facinus per urbem
Carcerum nullis patefacta claustra
Clauibus, ductu superorum Iona
Euadere natum.

Hæsit Herodes stupefactus, omnes
Perditi hæserunt Solymi, scelus qui
Ne faterentur rigido obstruebant
Pectora saxo.

At tu inoffensus socios reuisis
Et Deo laudes canitis potenti;
Nulla qui mitis refugit piorum

Vota precantum.
Ergo ſi lucem niueo hanc lapillo
Rite ſignamus tibi gratulati,
Ad tui noſtros referas uocatus
Numinis aures.
Menſis Auguſti ſiquidem Calendis
Te pater Cœli celebramus adſis
Temperaq; auras, oneraq; læta
Fruge caniſtros.

AD LEONEM. X. de Portento pueri ab alterius umbilico pendentis.

Naturam, & orbis ordinem immutabilem
Nil fruſtra, & incaſſum facere apertum ſatis,
Perfecta quæ ſunt opera miramur nihil,
Nulliq; eorundem uſus eſt incognitus;
Sed quæ uidentur incohata inaniter
Potenta ſunt, & abditas rerum uices
Vt exerant sunt uſui mortalibus.
Nunc monſtra Romæ cernimus, quæ Celtiber
Nutriuit, orta in Gallico tamen ſolo.
Pueri puellum ex umbilico ſcilicet
Pendentem, adacto capite per communia
Viſcera, neque huius tangere eſt uſquam caput.
Humeri, & lacerti exilitate inutiles
Adeo uſque ſunt breues, & inſtar pollicis
Exoßis; effœtiq;, flacci, & languidi
Crura uſtulata, poplitesq; caumate

Iam ſiderati, iamq; ad uſum habiles minus.
Non hæc fuerunt irrito euentu LEO
Oſtenta uiſa, ſed tuum certe decus
Cœlo extulere, nanq; Concilium alterum
In Gallijs ortum, alitum ab Hiſpano uiro
Sine capite eſſe, ſine manu, & firmo gradu
Debere Laterano inſeri, & inoleſcere
Octaua nuper Seßio palam tulit
Hoc eſt Leonem inducere, hoc eſt Herculem
Referre, monſtra qui ſubegit omnia.

DIANA Venatorem ignauiter facientem ornatu ſpoliat, conſortioq; abdicat.

Venator ille, quem uidetis, Naides;
Cui nomen a re ipſa inditum,
Illum ueredo candido uectum; nigris
Sago, & cucullo nobilem.
Olim ſuperbum, & magna ſemper omnia
De cane loquentem, & de feris;
Sagacis ut ſe glorioſus efferat
Venationis principem.
Seu per Sabina plurimam canem Iuga
Seu Latia in arua traxerit
Seu rara tendat retia alti, & frigidi
Valle in reducta Tyburis.
Seu per Faliſcos illa, & Hethruſcos agros
Siluasq; Veientum horridas
Educat, atque argentei cornu ſono

Camposq́, montesq́; impleat
Seu currat omnem planiciem eques, ſeu terat
Lab~riosum iter pedes,
Iam comparatum nuper amiſit decus
Inuſtus ære ignauiæ;
Viciniorem quippe qui Ceruum modo
Præteruolantem uiderit,
Nec auſus obuiam impotens mentis canem
Qualem adeo amauit ſoluere;
Atque hoc Leone, proh nefas, mundi Duce
Coram intuente fecerit.
Cui quicquid iſtis Vallibus latet, libens
Prædam ferinæ obieceram.
Cui terra, & omnes obſequi gaudent Poli
Tanta illius ſublimitas,
At me meorum diſpudet, Demum & Deis
Nil undecunque commodum eſt;
Quin ut ſit alijs ille Venatoribus
Terrori, & exemplo uelim
Ne qua hic timori detur, aut ſocordiæ,
Aut turpi inertiæ locus.
Ite ite celeres, abdicate deſidem
Siluisq́; & agris pellite.
Quin ipſamet Diana iam manu mea
Aragonio, & Cornelio,
Et Sanſeuerinate, & Hippolyto meo;
Quorum hic magiſtrum ſe autumat,
Huc aduocatis arbitris, nequiſſumo

Insigne uenatorium.
Et cornu ab humeris, & recuruam de manu
Virgam adimo, tollo Copulam.
Exuo cucullum, cingula, & calcaria
Resoluo, peramq;. age tibi
Feris, equisq; & canibus interdicimus
Mula hinc uehare inglorius.
Caueq; posthac otiosus aggredi
Ceruosq;, aprosq;, & histrices;
Formidolosos ne insequi quidem greges
Lepusculum, aut Cuniculum
Discinctus immo; nil uirile ut appetis
Pete Syxtij Pontis Lupas.

D. PETRI CATHEDRA

At surge tandem, surge age. nam satis
Superq; Natis Antiochi datum.
Hinc Christianum extare nomen,
Sancte senex Galilæe Simon.
Quid hic moraris? quid teris otia
Te iam Seleuci Regia non capit
Non Laodiceæ feraces
Aut Asiæ, Syriæ'ue Campi
Maiora iam te tam celebrem uocant
Momenta rerum, te Capitolium
Arcesq; septem, te uniuersus
Orbis ad imperium requirunt
Cui nosse Cœli numina corpori
Inserta nostro est ante alios datum;

Arcana qui Diuum expedita
Voce, palam, intrepide reuelas.
Qui nulli amando cedis; & impiger
Deuota morti pectora liberæ
Offerre, tortorem cruentum
Pro Domino impauidus subire.
Ergo hic docebis quæ uia, qui tenor
Vitæ supremos euehat ad Deos,
Mortale nil cognosse, amare
Quæ superi docuere tantum.
Insanientem sic sapientiam
Demolieris, & scelera, & dolos:
Morumq; , uirtutisq; ueræ
Perpetuam hic statues Cathedram
Nos hanc Sabæis undiq; odoribus
Fusam quotannis deuenerabimur
Ad templa Vaticana. Romæ
Quæ pietas tibi dedicauit.
At tu, tuis pro supplicibus, Deum
Cui semper astas assiduus comes
Pacem, salubremq; Aerem ora
Auspicijs ineuntis Anni.
Ne uerberentur grandine Vineæ
Ne mentiatur fundus inaniter
Cultus, nec arua, agrosue iniqua
Sidera torruerint faueto.

IN IMPROBVM QVEN
dam Imprecatio.

MALO recedit sidere hinc Vanesius
Mundi odium ob insolentiam.
Quo nemo uiuit impudentior, neque
Quisquam hac molestior die,
Qui non minori litteratos, & probos
Insequitur odio, qua potest;
Quam uel Seuerus, uel inamabilis Nero
Sunt insecuti olim pios.
Quare si honesta uota, si iustæ preces
Vsquam audiuntur o Dei
Aut de Veredo corruat, sed limitem
Vix dum progressus alterum;
Vt capite colliso, utq; fracto gutture
Flet cum medulla spiritum;
Aut hoc uel illo suffocetur flumine,
Nec felle rupto emerserit;
Ne nomen illud monstri abominabilis
Vsquam audiatur amplius..
Vel si, o Deorum quisquis es iustissimus
Hunc destinasti perdere,
Sed fœdiore, quàm precamur exitu;
Quo nullum atrocius putet.
Ad oram, ad urbem, nationem'ue applicet,
Vbi locus detur Probis.

AD PHI. Beroaldum Iuniorem, ut Amiciciam ineat cum Io. Fran. Roboreo, Pontificio Arcis Aeliæ Præfecto.

AT PRODI e caueis Philippe prodi.
Formica latebrosior fugaci,
Formica macilentior pusilla,
Formica improbiorq; auariorq;,
Qui nempe unus ab omnibus uocatus
Quidquid Roma habeat boni, probiq;
Id totum tibi uis, & aucuparis.
Sed nil hactenus esse te assecutum
Prorsus credideris; nisi Hadriani
Quid in Mole sit optimum requiras.
Nummos Iulij, & aurea illa uasa,
Atque argentea, mittimus, facessant;
Argento tamen aureisq; mensis,
Quas Mentor polijsset inuidendis,
Quod ducas preciosius. Quid? inquis.
Poscit te pater Elegantiarum,
Et risus pater, & pater Leporum
Antistes meus, optimus sacerdos,
Princeps optimus, optime eruditus.
Et hunc negligis, & fugis miselle,
Sed nil proficies; fuge huc, & illuc.
Tanquam sepia falle & hunc, & illum,
In cryptis lateas Sebastianis,
Aut in fornicibus sub urbe cæcis,
In casses tamen incides paratas.
Quaqua, & undique namq;, & hic, & illic
Instat Pierius, pedumq; signa
Seruat cuncta, oculatus; atque odorem

Sectatur canis optimus, trahet te;
Traxit qui similes tui, Camillum,
Et Phœdrum, & Petrosanctium, & Capellam;
Quin Bembum, & Sadoletum: age ergo prodi.
Ne, quem dicimus, & fatemur omnes
Tam salsum, lepidumq;, & elegantem,
Tanquam debitor execratus, alto
Portæ in limine pendeas, lituris
Vncialibus omnibus legendus
Pro insulso, illepido, atque inelegante.

RESPONSVM Ex Phi. Beroaldi Iunioris editis Poematibus.

Ad Ioannem Franciscum Roboreum Taurini Præsulem.

Non quod diuitiis large opulentus es;
Patrum & progenies nobilium inclyta,
Non quod Pontificum tot
Nunc Francisce Viges genus,
Non quod lege regas tot Ligures, Pado
Nascenti imperites, quod tibi Iulius
Thesauros Ligur, atque
Arcem credidit Aeliam,
Non quod magnificis quotidie hos, & hos
Cœnis accipias, quodq; putes tua
Tam communia amicis,
Vt des in medium omnia,
Idcirco uenerer te, aut minimum colam,
Nam communia cum Pluribus hæc scio,

Sed quod tu probus, & quod
Veræ gloriæ amas decus,
Sed quod Pierium ſuſcipias tibi
Tam fidum comitem, doctum, & amabilem,
Quo pergas ſocio altum
Cyrrhæ aſcendere verticem,
Quo uix inuenias, ſiqua bonis fides,
Quẽquam candidiorem, aut magis integrum
Noſtro de grege, amantem
Doctos, inuidiæ inſcium,
Felix ergo tuis, atque Patrum bonis,
Felix Pierio, & Pieridum choro,
Felix denique, quod ſcis,
Quod uis uiuere, quod potes.

AD NERINEM.

I nunc pende graues tuæ
Pœnas perfidiæ ſiquid habes probi;
Nam præconia quæ tibi
Finxi, ſunt Venetæ facta Lucretilis
Deinceps ut merita es, notis
Frontem conſpicies urier his tuam.
O, nec Candida, nec proba
Nerine, ſtygia ripa odioſior
Nil tecum fuerit mihi
Nerine inſtabilis, fœda, leuis, procax.
Quid ſi pœniteat doli?
Quid ſi te uiolam melq; uocem meum?
Quid ſi depoſitum duos

Obſignem hos oculos ; his niſi plus te amem.
Tunc mi candida, mi Proba
Nerine, mi oculis carior o meis.
Tum tecum omnia ſint mihi
Nerine ſtabilis pulchra, grauis, pudens.

AMORI NVNTIVM R*emittit.*

Dure Amor tandem ualeas, ualemus
Nos quoque, & firmis animum maniplis
Sepſimus, ne nos ualeant Phalanges
Lædere amorum.
Non ocellorum uolucres ſagittæ,
Quæ per incautos tacitæ meatus
Sæpe inhærebant, media in uenenum
Corda trahentes
Non Coruſcæ ue impetuoſa linguæ
Fulgura, aut longe uehemens procella,
Quæ prius mentem afficiens tonabat
Fulminis inſtar.
Tela ſint poſthac penitus retuſa,
Irrita in uentos abijt procella ;
Auribus fruſtra ſtrepitum ciebunt
Fulgura ſurdis.
Vicimus fraudem, inſidias, dolosq;
Vicimus, lætum ſtatuam tropheum,
Omne quod ſeruet monumenta liber=
tatis in æuum.

AD PETR. *Melinum diſſuadentem Ian thin ulterius uerſibus celebrari.*

QVID me flebilibus Petre uetas modis
Sæuæ duriciem frangere Ianthidos ;
Quæ uersus, numerosq;
Omnes Pieridum oderit.
At quantum potuit nominis assequi
O terra, o Mare, quis nam dedit, aut daret,
Ni chartis operosis
Aeternet meus hanc labor.
Quæ Vatum fuerat tota medullitus
Iam nunc neminem amat, iamq; inopes potens
Aspernatur amicos,
Et dudum esse alia Occipit.
Ad surdas igitur ne moduler mones
Aures, ne hanc numeris, ne opstrepero sonc
Obtundam, siquidem omne
Demum est hoc studium irritum.
Absistant, animo qui fragili cadunt,
Qui nunquam proprijs uiribus emicant.
At me quo mage terres
Incendis magis ac magis.
Cantabo mihi nunc ; Nam genitam canunt
Cum Musis lepidam lætitiam, & iocos,
Curarumq; leuamen,
Atque obliuia Tristium.
Sit mutata uices illa, sit impia,
Sit, quod iam fieri posse putem, Deum
Contemptrix, & iniqua
Cantus mente ferat meos,

At Musæ mi aderunt, at miserebitur
Phœbus; suppliciter quem ueneror pius
Qui uires animumq;
Det Vati facilis suo
Phœbe o, quo e superis clarius est nihil
Et quo nil melius, nil magis utile
Humano generi, atque
Dijs ipsis dare Iuppiter
Testatus. puerum sustulit ut suæ
De Matris gremio fulgidulum comas,
Et fronte igniuoma, ore
Et uultu roseo inclytum;
Si te unum colimus, si tibi quidquid est
Nobis ingenij dedimus, & meæ
Semper principium abs te,
Abs te finis erit Lyræ,
Totum oro insinues te mihi, & incites
Vires, atque animum; Nil ueritus tuo
Fretus numine ut illam
Vlciscar miseris modis.
O si me aspicias Phœbe decus Deum
Quanta illa inuidia pectore ab intimo,
Extremo tenus ungui,
Rumpetur miserabilis.

GALLIAMBICVM.

Nimis o nimis morata mea dulcis animula
Iuga per uagaris alta locaq; horrida nemorum
Vbi tristium ferarum commertia rigida

Quod ames, probes'ue amœnũ Placidum'ue nihil habẽts
Vbi Vultures, lupiq;, aut Vlulæ nemoriuagæ
Stridoribus malignis tibi lugubre, maleq;
Minitentur, & tremorem mea uita tibi ferant,
Quam me quietiorem facile esse cupierim
Tibi si omnia auspicato fieri precor, & bene
Succedere id quod optas prece sollicito Deos.
Sed age ista saxa, tamq; inamœna fuge loca
Et amabilem tuorum sedem repetere ama
Vbi Cypris & uoluptas, iocus, & lepidus Amor
Hilarant, beantq; amantes, ubi lætici auiget
Abit ægritudo, & omnis fit mœsticia procul.
Sapienter ergo pergas bene consulere tibi.

HADRIANO *Pont. Max. designato.*

Cum fluctuaret Cymba, quæ magnos Deos,
Romæ Penates quæ uehit
Leone adempto, prouidum, uigilem, parem
Optabat infelix ducem,
Dum tota is ora quæritur Ligustica
Totoq; Tyrrheno mari
Per Adriatici omne littus, per Padi
Ripas, Lemani per Iuga.
Per Celtiberos, Gaditanos, Gallici
Vastos per Oceani sinus,
Quaq;, æstuosum Sarmatas lambit Salum
Qua circuit Britannias
Repente nobis hunc dedit uecors furor
Regione Rheni ab ultima,

Nil tale Patribus facere se putantibus,
Nihil minus uolentibus
Quam quem eligebant, nil minus poscentibus,
Quam quem uocabant, o mare,
O terra, uotis Hadrianus omnium
Fit Potifex, sed omnibus
Quis credat? inuitis. Deum uis hæc Deum
Deum abditum hoc arbitrium est.
Vt, qui natantis dispuunt regnum trabis,
Parere discant Viperæ.
Vt inuicem qui se oderant Patres, ducem
Inuisum haberent omnibus.
Malarum ut esset sæuus ultor mentium,
Acri ipse mente in singulos
At dira quando Principum impotentia
Discet uereri, quas ferunt
Leges, ut olim sit locus aliquis probis
Castis, honestis moribus;
Sit aliquis, o Mortalibus demum pudor
Mens aliqua sit, pectus aliquod
Vt eluantur scelera, fœdæ ut seculi
Tollantur infecti notæ,
Ne cuncta uis, fraus, & superbia, & furor
Incessat, euertat, ruat.

FRIDERICO Fulgoso Eugubij
Pontlfice Graui morbo laborãte
Ad D. Hierōymũ hymnus.

Quis te non celebret grande decus poli

Linguarum & Columen docte Hieronyme;
Et quot tu meritis inclytus ad Deos
Euectus niteas pater.
Si tantum efficias uiribus ingenij
Nil mortale loquens, nilq; humile appetens
Si fulget probitas, & pietas tua
Cœlo ardentior aureo.
Ergo magne Senex te procul o procul
Secretum populo e cælitibus canam
Insignem monitis, eloquio grauem,
Vitæ exemplar amabile
Tu iusti, & solidi propositi tenax
Spretis Romuleæ delicijs togæ
Risus, illecebras, molliciem, & Iocos
Auersaris, & abijcis.
Qua uallis nemorum in parte reductior
Totum te tibi habes, o, ter, & amplius
Felix, o docilis pauperiem, & famem
Dura incommodaq; perpeti.
Qui te compositis rite uolet modis
Efferre, is meritum deterat & decus;
Nostra accepta tamen sit pietas', libens
Quæ quantum poterit dabit.
Verum o supplicibus te rogo uocibus
Fulgosum aspicias pontificem, tua
Per uestigia iter qui terit arduum
Ad doctrinæ apicem optimæ
Non ille ætherei nominis inscius

Non ignarus Idumeiæ, & Atticæ
Linguæ, non, quæ hominē quenquam deceant, rudis,
Nec quid publica res uelit.
Hunc tu Diue tibi persimilem, obsecro
Commenda ore potens Cœlicolum patri,
Vt Virtute sua, moribus ut suis
Hic nos instituat diu

THO. DIDYMI Miliarij In Soricem qui libellos Pierij, pro Sacerdotum barbis, corroserat.

Nec te progenuit de grege compari
Effoßis Calabrum Mus pater horreis
Securus recubans, denteq; peruio.
Audax omne aperire iter,
Admouit tibi nec, fœtibus inclyta
Tercentum genitrix hubera, fallere
Edocta insidias perceleri fuga.
Atque ungues uigilis Cati
Longus te tumulis sed graue olentibus
Produxit situs, aut imbribus humida
Tellus continuis extulit omine
Infausto rabiose Mus.
Vnde istæc tibi, fare, irreuerentia
Vnde istæc tibi? qui tam miseris modis
Libros tam nitidos improbe roderes
Barbas Pierij mei.
An non te puduit peßime gentium
Et crimen Soricum perdere frustulis

Chartas

Chartas, millibus attenta hominum magis
Aure aptas: relegi, ac teri.
Nunquam gramineis tempora flosculis
Cinges, si titulis quærere talibus
Immortale putas nomen, Achaica
Dignum, atque Ausonia Chely
Vatum carminibus plectripotentium
Intactus, tenebris perpetuis miser
Conderis potius, ni laquei, aut cruces
Vultur'ue excipiant prius.
Quod si spes aliis uiuere Fastibus,
Si Germanicus, aut si Capitolij
Seruator, Patriæ si pater, aureis
Olim nominibus, cani,
Oecolampadij scripta teras mali
Impurumq; Melanchthona pete ocyus
Quid stas curre, neca, sterne, rue, attere,
Lutherrum rape rancidum
Monstrumq; hoc genus omne, impetuosius
Caluos Aeditumos, urbis & infulas
Ausum scindere. Tu mox cape Lauream,
Currus, & niueos equos.

AD EVNDEM Tho. Didymum
Miliarium Pierij responsum.

IMMO illi bona Dij prurima Musculo
Large contribuant, pinguia Casei
Pernarumq;, Nucunq; horrea, Suminis
Nunquam Exhaustam opulentiam,

Et quidquid libitum abrodere, nec seræ
Clauesq; , obstiterint, fulmine Iuppiter
Omnes discutiat decipulas, Catos
Perdens omne genus, malos.
Vt nullo expositas ille dapes metu
Poßit læto animo carpere, perfrui;
Ac si marmoreis, æreq; fulgidis
Templis Niliacæ Isidos
Cultus cum Crocodilo, & Boue lugubri
Et cum Cercopitheco, & cane, dulcibus
Instructis dapibus Linigero a choro
Nutriretur uti Deus.
Qui dum Thespiadum perfodit horrea
Libros, inter iens, inter Apollinis
Instrumentum, adytis inuidiosius
Abstrusum in penetralibus
Ignotum populo protinus aureum
Thesaurum, & opes Pindarici melus
Reclusit, calathis usque patentibus
Sparsas diuite copia.
Nam dum nescio quid dente famelico
Nugarum tereret, tum Querimonia
Cygni instar sonuit de Miliarij
Musæo Didymi edita,
Qua nil dulcius, aut suauius auribus
Olim, has usque dies intonuit meis
Das tu hoc Muscule, Tu muneris auctor
Tam cari, tibi Gratias

Debebo immorituras, tibi funditur
Aes, aurumq́; superducitur, ut Dei
Grato Pieridum munere Sminthei
Aeternum foueas pedes.

SODALIVM *Conuictus Die*
Bacchanalium.

QVID *si per omnes bella Britannias*
Germaniamq́;, & mœnia Celtica
Desæuiunt, Mauorsq́; totam
Italiam Opprimere usque pergit?
Si mœstum in omni Colloquium foro
Vias per omnes, perq; domos ciet
Lamenta, Re de publica urbis,
Deq́; sua pariter Gementum.
Si destituta heu Roma dolet Ducem
Nullum esse, turpi dißidio Patrum.
At cuncta labantur, profanis
Mista sacra, omnia misceantur.
Quid nos agemus mœstitiæ Cohors
Auersa? Musis dedita, Apollini
Iurata, pacem iussa amare.
Lætitiam, & citharas iocosq́;.
Mœroris ut quis strauit iter sibi
Iam tum agminatim incommoda confluunt
Et uis inaccersita læti
Prætrepidat, seniumq́; præcox.
An Nos moremur uiuere? Principes
Quod se ultro perdunt cladibus, i puer

Accerse iucundos Sodales
Ex platea Parionis alta.
Colotium, Granam, Petrosanctium,
Et Lælium, Maffæumq;, & amabilem
Insaniam Cursi, facetum
Palladium, & Vigilem seuerum.
Siqui super cenæ, ueniant, Boni
Dum sint, Bonorum cuncta putent sua.
Stent Valuæ apertæ, nec repulsam
Si probus est, uereatur irus.
Stat unum in anno lusu hilarem diem
A Phosphoro producere ad Hesperum;
Insaniendum hac luce tota.
Lyda focum, atque penum apparato.
Nec una nostris prome tamen cadis
Verum hisce multo quid generosius
Quæramus. ardent siqua lato
Coricij, aut Saliceti in auro.
Siquam seorsum Podcatharus suis
Parcit Poetis Liuius amphoram
Quam non resignatam reliquit
Incolumem Archipoeta Quernus
Hæc afferantur, mox bibulæ, & tuis
Aptæ puellæ moribus, Aelia
Baccinaq;, & Lais Vocentur
Ad Citharam ut saliant, canantq;,
Sat per dies sex, atque quater decem
Viuam seuerus, sobrius, & probus

Nam indixit obseruanda cras Ie=
iunia Pastophorus Capella.
At iam Corollæ, & grata licentia;
Iam uina risus languida concitent
Iam mœsta Corde auulsa cedat
Cura, metus, dolor, & querelæ.
Lites, & iras posthabeat Vigil,
Quot que ad Leonem millia Contulit
Colotius, iam Grana amores
Posthabuit sibi restitutus.
Iniuriarum Palladius nihil
Quidquam recordatur; Petrosanctius,
Et Cursius rident crumenam
Deficere, atque penum imminutam.
Iam nil Podagræ Lælius est memor,
Maffæi, ut absint cætera, alacritas
Absterget unamquanq; labem
Mœsti animi, aut queruli. At bibamus.
An non putemus Pontificem nouum
Tristem senectam, & sollicitudines
Hispaniarum tam molestas
Ammineo Exhilarare multo
Quantum inuidetur Cantibus, & iocis,
Tantum imputato deperit e die
Nostrum est, Dei ultro quod dederunt
Perdere, si libet, aut fruisci.

IN DIVI PETRI
Martyrium.

TANDEM, *sollicita quod prece poscere*
Assuetus fueras, gratus adest dies
Pro Christi liceat nomine ut Emori
Quibusuis cruciatibus.
Quem non proposita in morte, ferocia
Regum terruerint uerba minacium;
Quamuis D*iscipuli* Commoneant *pij*
Declinare periculum.
Sæuit uipereo Corde *ferus* Nero
Virtutum hostis atrox., hostis atrox Dei,
Et uel uincla parat, uel gladios truces
Aut ignominiam Crucis
Tu cletum, atque Linum *moribus instruis*
Diuinis, obeant munia, onus ferant,
Sacrorumq́; uices ordine, quem tibi
Diuum constituit pater.
Clementem*q́; itidem* Pontificem *creas*
Qui pro te populum absoluat, & obliget
Qui pro supplicibus gentibus hostiam
Laudis, sacra, preces ferat.
Mox quod supplicij quæsieras genus
Affixus crucibus uertice ad infera
Summisso, pedibus sidera ad aurea
Elatis, moreris libens.
Sed quorsum Pater *hæc, tali animo, & fide*
Tanta pertuleris, si genus impium
Diuina imperium uoce datum tibi,
Qua qua est terra habitabilis,

Tam fœde inficiantur, Capitolium
Intra te cohibent, in reliquos Patri
Ius nullum esse. Sibi autem licita omnia,
Cera ut Cerite liberis.
Si mysteria Libi, atque Meri, pijs
Consecrata labris, pignora numinis
Aeterni abstulerunt, hem scelus, & negant
Verum inducier in Deum.
Si uitam scelus est ducere Cælibem,
Et siqui egregio proposito probi
Duram prætulerint pauperiem bonis
Aut Crœsi, aut Alyattici.
Contenti in tenui ueste cupidinem
Contraxisse, procul luxu, & amabili
Conuictu genitorum, atque Sodalium,
Stultos inter habent locum.
Non ieiunia, non parcere crapulæ
Non fraudare cibis luxuriantibus
Vitam; Nequitiæ quippe licentiam
Frenare, esse putant pium.
Virgo sepositis in penetralibus
Se siqua abdiderat, uincla iugalia
Auersata, Deo dedita, pectore
Sincero, atque animi integra
Difractis adytis in medium hanc forum
Abductam expoliant, uelaq; detrahunt
Sacrata; & thalamos, flammeaq;, & faces
Incestas adigunt sequi.

Siquem pro meritis Concilio Deum
Et stellis pietas prisca, uel inclytæ
Virtutis precium, gloria'ue intulit
Aspernantur, & expuunt.
Non ullum tibi, non Paulo etiam decus
Decerni, aut alijs Martyribus sinunt,
Vel dici Aonio carmine quempiam,
Festos'ue institui dies.
Non patrocinijs horum adhibent fidem
Sacra oblata, preces, uotaq; pernegant
His concepta, bonos ducere ad exitus.
Nullum hinc præsidium pijs.
An his deterius quidquam & atrocius
Fecere indomiti Regnum animi, furens
Cum Dementia, tanti sibi numinis
Cultum euertere finxerat.
At qui hæc tincta sacro flumine gens quidem
Et Christum ore fatetur, sed opus tamen
Omnes Dæmonij pessimi amant, nefas
Detestabile, & horridum.
Hæc indigna precor respicias pater
Atq; his pone modum seditionibus
Illis uel redeat mens bona, uel lare
Sit nostro procul hæc Lues.
Nos festa memores fronde domum sacram
Delubrumq; tuum, quantus erit dies
Cingemus, tibi laudes, tibi carmina
Dicturi ad Citharæ modos.

Petrum Cordatũ nepotem, & condiſcipulos
eius ab ignauia reuocat.

QVID *tam ignaniter otium*
Mi cordate teris? feruidus, & uigens
Phæbum a Phoſphoro ad Heſperum
Qui cantu Inſtiteras uſq; laceſſere.
An friges adeo piger
Nec uocis Lygiæ, nec fidium memor?
An torpent Socij quoq;
Arguta Maripetrus cithara inclytus,
Plectro Thyſonius graui,
Sublimi ingenio Pollio nobilis,
Vena Florius ubere.
Quales olim animæ pollicitæ fidem
Phœbo, & Caſtalidum choro;
An nunc Mandraboli ſacra imitamini?
Me uero inualidum Senem
Confectum podagræ tot cruciatibus
Veſtro munere oporteat
Perfungi, ut iuuenes languida inertia
Tabeſcatis inaniter.
Quin o ſi pudor eſt, ſiqua ue Mens manet
Quæ non torpuerit gelu
Succendat iuuenes euge Senis tepor;
Si, qua conficiar lue,
Quis ueſtrum audierit nunc Querimoniam.
HORTI, O *delitiæ meæ*
Qui me tam tumidis fluctibus obrutum

Blanda surrigitis manu,
Qui tot me illecebras, & decora inclyta
Romæ, spernere cogitis;
Vestro cur ita, cur, pellor ab ambitu
O, si uos uideam, colam,
Componam, renouem; uos iuuenescere
In flores faciam nouos.
Verum heu pesq; manusq;, utraq; sunt tori
Spondæ affixa, doloribus
Dissecta assiduis, ardor in artubus,
Membra immobilia omnia.
Truncis populeis instar in aggere,
Ripá ue Eridani erutis;
Quos radicibus euerterit Aphricus,
Aut pernix Aquilo, aut Notus.
Non firmare pedes, non digitos licet
Flexisse, omnia dirigent
Vt perculsa mali sideris halitu.
Verum, O si adueniat Dies,
Ignarus cupio quem, ueritus quidem
Ne desiderij, & precum
Harum pœniteat, si uideam omnia
Contra quàm fieri uelim
O quis nam experiens affuerit mihi,
Qui plantaria dirigat
Depacta ordinibus, funiculo in modum
Extento. sed ubi manus
Stirpem leua nouam sustineat, sude

Armata altera, putridi
Cœni munera radicibus aggerat;
Et iactam pedibus super
Argutetur humum, denique cespitem
Inuertat, subigat, premat.
Quis ramos docili falce nothos putet.
Et circa fruticum pedes
Siluæ incommoda succidat inutilis;
Quodq; usus uolet ad gerat.
Ah ne maleolos, brachia pergulis
Commendata feracibus
Quis mentem stolidus, uel nimio grauis
Vino dissipet; aut furens
Mox insanius ausu temerario
Quidquam peccet, & amputet
Non tangenda, sinat quæ nihil atinent.
Ah ne pinnula surculi
Fors Gibbosa aliqua parte sit, aut cutis
Non recte assideat cuti,
Hæc inquam anxietas Cor lacerat meum.
Fidendum famulis parum;
Hinc me, quod sine me fiat opus, piget
Et me plus cruciat timor,
Quam mordax manuum, siue pedum tumor
Quare O qui precibus Dei
Mitescunt miserorum, oro date ut semel
Hortos uisitem, & illico
Quantis urite me cunq; doloribus.

CARDINALE Bibiennio Defuncto
Ad Leonem X. Pont. Max.

NAM quo ducentis tanta ope Porticum
Paßim fatiſcentem ilicibus, LEO
Supreme ſuffulcire tentas,
Ne trahat hæc ſubitam ruinam:
Ne tanta peſſum machina corruat,
Ah ne Raphaelitis inaniter
Pictura uaneſcat, laborq;
Qui ſuperat ueterum labores.
An tu Deorum ſcita adamantino
Præſcripta libro tollere ſic tibi
Confingis? immotasq; leges
Quas Lacheſis tulit abrogare?
Verum omnem opem iam ſedulitas tua
Vt ſumptuoſis parietibus ferat
Firmetq; Palatij ruentis
Omne latus, nihil hæ dederunt
Subſtructiones; Si Bibiennius
Heros, dicatæ nomine Porticus
Dictus, uigens membris, & annis
Tam ſubita opprimitur procella.
Illa illa fati nuntia Porticus
Rimas ab imo fecerat, & malo
Hoc deſtinato olim imminentis
Prætulerat ſpeciem ruinæ.

Quo concidente scilicet est tibi
Pars magna cordis uisa sequi Leo;
Nec sarciendam ullum per æuum
Ducere mensq;, animusq; labem.
Hic, siue rerum lumina Cosmidas.
Antiquiores, seu coleret Nouos
Gnatos, nepotesq;, ultro Amicus
De tenero tibi lectus ungui
Nam si laborum mole grauis noua,
Et sæpe rerum pondere tristium
Oppressus esses, hic solebat
Sollicitum exhilarare pectus.
Idem gerendis haud rudis, haud piger
Bellis, amica pace, precantia
Verba audiendum, seu precandum
Tempora, res, locus admonerent.
Nempe o quis, o quis doctus erat magis
Quocunq; uellet corda Potentium
Mouisse Regum, aut concitatis
Sæui animis populi imperare.
Seu fluctuaret uestri auidus boni
Sæpe æstuosis indomitus fretis
Temnens proteruornm procellas
Atq; Noti, atq; Aquilonis atras.
Quem Purpuratorum ordinibus patrum
Magno Senatus concilio sacri
Non immerentem adscribis, esset
Qui fidei monumentum amatæ.

Sic ille multos admoneat iugum
Ferre, & laborem, & dura pericula
Siquis clientelæ probati
Se ſemel addiderit Patroni
At corpus heu nunc exanimum iacet
Imago uana, elinguis, inutilis;
Vllas neque audit de querelis,
Quas miſeri ingeminant propinqui.
Heu quæ Nepotum mœſticia, & lues;
Quos nunc parabat tollere honoribus
Heu ſpes amicorum, heu clientum
De manibusq; oculisq; raptas.
Ergo hic dolores, hic gemitus graues
Vernarde, & ægræ tot quærimoniæ
Exaudiuntur, lacrymisq;
Lumina cuncta natant profuſis.
Nec quærimus quo te pietas tua
Virtusq; leto occumbere neſcia
Sublimem inauratis quadrigis
Intulerit radianti olympo.
At tu nouo dum lumine ſidera
Adſcitus aſtris alta perambulas
Heroas inuiſens, & aulæ
Aethereæ premis omne limen
Diuum memento Regem, alios Deos
Omnes precando flectere, ſi pijs
Vllam hic quietem, ſique honores
Rite ſibi cupiunt haberi;

Quos Iuliano Parca pio impia,
Quos Lauro ademit tam male, quos tibi
Annos, benigne illos Leoni
Pontifici Decimo rependat.

AD IO. Persicinum In obitu Sergiani
& Collini Bellunensium.

QVO NVNC labores Iane cadunt tui.
Insumpti in omnes officij modos
Vt litteras, moresq; honestos,
Nobile par, pueros doceres.
Si tam atra nobis abstulit hos dies
Aetate utrunque impubere, sed breui
Præclara nimirum daturos
Ingenij experimenta magni.
Nam Sergianæ maxima spes Domus
Franciscus angit nunc Priamum patrem,
Frustra optima uirtutis olim
Indole Conspicuæ beatum
Ingressus altum nempe in Apollinis
Templum, & Camœnarum in penetralia
Tractare non segnis Dearum
Et citharam, & calamos canoros,
Laudes Deorum, qui meritis Poli
Sedes Beatas, & solium Iouis
Tonantis inuisere, cultis
Pangere uersiculis adortus.
Collinus autem mentis acumine
Ductrinam in Vrbe Antenoris inclytam

Solonis affectatus, ingens
Præsidium patriæ apparabat,
Quo se excitarat puluere feruidus
Nullo laborum suffugio, stadi
Sub fine decursi supremum
Venerat ad decus, atq; palmam.
Boni ambo, & ambo plurimum amabiles
Vt dignitas, uitæq; modestia
Ornabat ambos, o decora
Floridulæ species iuuentæ.
Spes morte uestra nulla relinquitur
Si quis uigenti ætate ualentibus
Membris, suos fingebat annos
Prouehere ad Piliam senectam.
Patres obhorrent, & iuuenum Cohors
Hi filiorum dulcia pignora;
Hij se per immatura uitæ
Tempora prætrepidant repôsci.
Sunt certa mutis tempora Piscibus
Serpentibusq;, & certa Volucribus.
Annosq; filuæ, herbæq; norunt
Quæq; suos stabili talento.
Ab nulla uitæ meta Hominum data
Sed cuncta raptim in Tartara corruunt
Modo hic, modo ille, uno tumultu
Cum pueris, iuuenes, senesq;
Ignaua Cornix secula tot terat
Frustra, augurali desita iam sacro;

Ceruusq;

Coruusq; rauco inauspicatus
Gutture, inutilibusq; nidis.
Apparet alis multicoloribus
Phœnix. maligne mox fugit, & latet
Segni tot annos uita, ut æuum
Perpetuum reparet subinde.
At curta nobis omnia, qui genus
Diuum esse certo credimur, & sacris
Humana doctrinis bonisq;
Artibus ingenia Expolimus.
Ergo hos acerbo, ac usque adeo graui
Raptos dolemus funere; ciuitas
Bellunum, eodem mense & anno,
Atque die, nisi fallor, uno.
Hem mille florum e Germine proficit
In quaq; uix Millesimus arbore,
Pars cætera Euanescit hausta
Frigore, uel pluuijs, uel æstu.

AD IO. Cornelium, Fantini Clariss. F. in Angeli Rosanthi obitu.

ROSANTHVS ergo Iane Comes tuus,
Qui uixit olim Antenorei laris
Amœnitas iucunda, ademptus
Perpetuo premitur sopore.
Flammata per quem mœsta Academia,
Afflicti amici, Lusus, Amor, Iocus
Vnà occiderunt, & camœnæ
Scenaq; flebiliter sonabunt.

Sic nunc ioci omnes, illecebræ, & sales,
Omnes, & omnis gloria amabilis
Risus adempta est, ut peristi
Euganei columen leporis.
Nam obliuioni tradita quæ prius
Errauerat Comœdia reddita
Aetate nostra, læta soccum
Induit, & lepido cachinno
Ludens, Theatra, & pulpita concutit
Per te, laboresq; illa decens tuos,
Excepta semper lætiori
Vel decies repetita plausu.
At tu moueris ne minimum quidem
Corneliorum fletibus, in sinu
Qui te educarunt, unice te
Nobilis ingenij ergo amarunt.
Aluisij unæ O deliciæ Senis,
Audis'ne, Cuius te gemitus uocat.
Tam fidi acerbo quis Patronus
Funere conficitur Clientis.
Sed, seu Lacones inter habes locum,
Tauriue fœlix Cornua candidi.
Aurata decurris. peræque
Mercurio, Cypriæq; carus,
Siue ampli amœnas Elysij domos
Læta eruditorum arua tenes, ubi
Plauti, & Menandri Musa, amores,
Gratiaq; & Veneres benignæ

Te risu amico suscipiunt, sales
Interserentes quique suos, Virum
Adesse gauisi, tot annos
Qualem oculis gemuere abesse,
Vtcunque de te, de ingenio tuo
Decreuerint Dij. Nos tibi Lilia
Grati, Rosas, floresq; plenis
Ad tumulum Calathis feremus.

HIPPOLYTI Medicei Card. & Alexandri Florentiæ Ducis miserabiles exitus deplorantur.

VT, cum potenti deciderit Iouis
Dextra sueperbæ insigne latus Domus
Et strage, & ingenti fragore
Corda hominum attonita obstupescunt,
Mox, dum misertum est, puluere grandia
Cementa solui, parte alia latens
Erumpat improuisa flammæ
Vis, reliquunq; operis ruina
Inuoluat oppressum, cinis omnia
Fumusq; fiant, prætereuntium,
Honore, & admiratione
Tecta prius celebrata, puncto
Vno auferantur temporis, omnium
Mortalium per corda pauor meat
Considerantum, quàm caduca
Sint Ea quæ asserimus beata.

Sic duplicato concidimus malo
Quicunq; Claras Mediceæ domus
Stellas colebamus fideli
Obsequio, officijsq;, cari.
Nam uix Cicatrix illa coiuerat
In altum adacti Vulneris, intima
Per ossa lapsi, cum peremptum
Eximium Hippolytum abstulit Mors.
Qui, dum cohortes cogeret impigras
Arma, & Triremes ære parans suo,
Hanc ultro opem allaturus, Oræ
Cæsari opes Libycæ prementi,
Roma profectus Parthenopeium
Nauale iturus, De media uia
Improuide interceptus, atro
Fraude dato opprimitur ueneno.
Hinc mille, & illinc mille per auia
Sparsi locorum, siue domi in situ
Fletuq; lugebamus, ægra
Pectoráper, lacrymis profusis.
Cum fœda clades huic superaddita
Oppreßit incursu subito omnium
Mentes. & unda undæ niuosis
Alpibus incubuit refusa.
Maiora aperto uulnere uulnera
Nunc facta sunt, consanguinea ut manu
Confossum Alexandrum, in cubili
Fama tulit, medioq; noctis,

Sic heu misella hæc uita hominum omnibus
Iniuriarum obiecta periculis,
Quouis dieq;, horaq; nostro
Aßidue capiti ingruentum.
Mens nulla prudens est adeo, ut queat
Obstare fatis; uel petulantias,
Ictusq; Fortunæ cauere,
Aut uarios, subitosq; casus.
Sed magna Regum o progenies, Ducem
Quæ Petrum Athenis magnanimum inclytis
Olim dedisti, totq; honorum
Muneribus, titulisq; fulges,
Quam clari eratis, quamprius improba
Turcæ Tyrannis, & Scyticum genus
In Græciam inuasisset, alta
Vi superum imperio potita.
Fato Quiritum scilicet Ilium
Euersa Romanum Imperium extulit,
Gens uestra Athenis pulsa, ut orbis
Consuleret Statui uniuersi.
Atque hinc Duorum Pontificum decus
Amplum Leonis, mox uenerabile
Clementis. Idq; iisdem Tiaris
Continuis prope Colligatum.
At non, potentes dicere Cosmidas
Laurentiumq;, & Nobilium uirum
Prouentum honoratum, Camœnis
Lugubribus licet, atque mæstis

Sed flere ademptorum miserabiles
Vices, in ipso limite gloriæ, &
Primo rudimento inuidendi
Nominis, egregiæq; Laudis.
Heu quo Iuuentas, uiuidáq; indoles,
Et promptitudo mentis, & ingeni,
Et disciplina illa educata
Auspicijs sapientum Auorum.
Quo purpuratus Hippolyto Decor
Splendorq; rerum, seu Patruo Comes
Puer senem adiuuaret, ingens
Pondus & imperij subiret,
Quem Cæsar alto in puluere Pannonum
Vidit paratum cernere principem
Contra superbarum cateruas
Gentium, & horribiles phalangas,
Cum Turca nunquam pluribus antea
Instructus armis crederat Italas
Vires, & Hispanum uigorem,
Et Tamesin domuisse, & Albin.
Quem Tota circum uis Asiatica
Niliq; late gens Vaga turgidi
Et Græciæ totius arma
Atq; Scythæ, atque Arabes obibant.
Verum Explicatos uidit ut ordines
Nostrorum ita acri prælia spiritu
Poscentium, aufugit reductis
Retro equitum, peditumq; turmis.

At, qui uirum ſe præſtiterat foris,
Haudquaquam inerti pectore erat domi;
Quem multo habundantem Senatus
Conſilio iuuenem probabat.
Qui ſæpe Romam ſeditionibus
Tumultuantem, irasq; Quiritium
Pacaſſet, irrumpens in arma
Fronte hilaro, alloquioq; dulci.
Qui ſplendidas tot diuitias, opes
Tantas, amicis, atque Clientibus
Vellet paratas, ſe exhiberet
Ditem alijs, ſibi pauper uni,
Siue apparatu regifico penum
Elaboratum apponeret omnibus
Aequaliter, parciſſimo ipſe,
Et tenui, & facili uteretur.
Sed quis modum uitæ omnis, & integram
Sinceritatem narret? Hic omnibus.
Inpoſterum exemplo futurus
Tam uiridi excipitur iuuenta.
Immitis aufert Parca eadem Ducem
Illuſtrem, Alexandrum, iuuenem inclytum,
Florentiæ, etruſciq; Regni
Omne Decus, columenq; ſummum.
Quo iuſtum & Aequum Principe floruit,
Seruata morum eſt integritas, fides
Intaminata, At uis ſceleſta
Pulſa procul, pudor ipſe tutus.

Hic Gloriosi Caroli erat Gener
Selectus omni de grege, Filio
Hic Regio HENRICO sororem
Coniugio celebri Elocarat.
Hæc obfuerunt, perniciem hæc bonis
Traxere. Vestræ nomina Gloriæ
Vos abstulerunt. Hæc amarum
Inuidiæ stimulum incitarunt.
Laboriosum scilicet est opus
Tutum esse Regem qui uiolentiæ
Obstet suorum, ullumq; fraudi
Esse locum uetet, & rapinis.
Sic Pertinacis mens bona, Seruij
Sic uicta Virtus cede nefaria;
Sic multa ubique exempla, Quorum
Iam numerum hoc etiam obtinebit.
At uos meum unum præsidium, ac decus
Siquid Clientis musa erit, Ibitis
Nunquam uel ignotis, uel ullis
Illacrymabilibus recensi.
Non uos ego inquam perpetiar mori,
Dum uis mihi assit, Perpetuum quibus
Debetur excelsa in Columna
Nomen. Honos. Statuæ. æsq; fusum.

GABRIEL IOLITVS LECTORIBVS. S.

ADmonuimus antea inter uoluminis huius Heroica, addidisse nos antiquiora quædam eiusdem Pierij Poemata; si modo, quæ Adolescentior scripsit, antiquiora dicere debemus. Nunc autem cum Odas eius, quas Romæ plurimum cõposuerat, Impressas iam Viderem, incidissemq; in eiusdem odas alias multis ab hinc annis publicatas dedicatasq; iam tum Andreæ Gritteo tanti nominis futuro Venetiarum Principi, gratas has lectoribus futuras iudicauimus, si recentioribus his adscriberentur.

PIERIVS VALERIANVS BOLZANIVS.

CLARISS. ANDREAE GRITTEO. SENATORI VEN. ET DIVI MARCI PROCVR. PIENTISS.

VOD Leni parentes ingenio facere consuerunt, Beneficentißime mi Mæcenas, ut peregre profecturi liberos suos ijs potißimum commendent, apud quos lenem, ac liberalem sperare poßint illis futuram educationẽ; idẽ ipse Patauio profecturus, idest musas ipsas neceßi=

tatis ui; cui neq; Dij repugnare possunt: intermissurus, effeci. Fœtibus itaque meis, utcunq; sint, alijs aliorũ curæ demandatis, aliquot etiam tuo, & Francisci tui patrocinio commendare præcipuum iudicaui. Vt qui parentem olim susceperas educandum eiusdem natos modo suscipias protegendos. Qui gestire mirum in modum uidentur, apud te Patricium splendidissimum hospitaturi: in cuius cõtubernio fere omnes nati sunt: ubi admirabilem tuam erga omnes benignitatem intellexerunt. Conscij præsertim sibi quanta lenitate me, hospitio tuo susceptum, non uti Clientem, Sed uti Franciscum tuum, illum inquam tuum absolutissima integritate adolescentem, tractaueris. Omne porro studium, omnem diligentiam, opem omnẽ mihi studioq; meo perquã officiose, benigne, liberaliterq; suppeditaueris. Nec uero minor fuerit Francisci filij tui benigniss. in me demerendo, liberalitas: Ac Paternæ propemodum Virtutis concertatio: Quem licet litteris mihi erudiendum tradidisses: Quod tamen illius est iudicium, quæ sinceritas, quæ prudentia, rerum mearũ magistrũ habui. Quare mihi persuasum est, natos apud eos feliciter acturos: apud quos pater egerit felicissime. Præterea mouet me summopere Xenophontis, & Platonis de Socrate testimonium: Quem referunt sola præsentia multis profuisse. Delitescit utiq; in humanis corporibus uis quædam illapsa cœlitus: quæ clandestina propinquos exhal-

latione fortunat. Non secus ac Iris locum, in quem decubuerit, odoratum facit; quin & arborem totã, cuius radices attigerit. Quocirca, ut mihi plurimũ contulerit apud talem, tantũq; Senatorem adolescẽtiam egisse: ita Libellis meis aliquã spero celebritatis accessionem fore: quod nomini tuo dicati sint, quo nihil hoc æui magnificentius inuenitur. Qui uirtutibus omnibus ornatissimus nobilissimã Gritteæ domus Antiquitatem in dies magis ac magis illustras. Qui Regia formosissimi corporis proceritate, effigieq; Spectabilis, amorem: & obseruantiam erga te omnium excitaris ingentem. Qui Splendore: magnificentia, liberalitateq; clarissimus in oculis omnium ferris. Qui iustitia, prudentia, temperantia, fortitudineq; præcipuus, tuorũ Parentũ præclarissimas res, terra, mariq; summa laude gestas nõ æquare tantum, sed exsuperare summo studio nitaris: Cuiusmodi exempla ante oculos, omnium adhuc uersantur. Dum non immemores esse possumus, quãta tu caritate Patriam sis prosecutus: pro cuius emolumento, non labores tantum intolerabiles subieris non pericula tantum formidabilia despexeris: non opulentas tantum fortunas amiseris: sed & uitã ipsam, apud Turcarum Imperatorem, apertissimo discrimini totiens exposueris; cuius arctissimis oppressus uinculis in editissima Turri supra bienniũ custoditus, dum in horas mortẽ expectares, Patriam adhuc iuuando perseuerasti. Mira hominis prudentia,

mira in patriam pietas; tot satellitibus circumse= ptus, tot custodibus circumuallatus, inuitis omnibus, deceptis omnibus, qua ratione patriæ consuleres excogitasti. Quid quod Virtutem tuam immanißimus Hostis admiratus, ne te trucidaret, quum id sæpius deliberasset, demum obstinuit. Quem demum ita sapientia tua emollieueris: ut & salutē tibi, & optatißimam, ac eo tempore maxime necessariam Christiano nomini pacem ab eo reportaueris. Sunt ab his, eruntq; in dies magis, nō dißimilia Virtutis tuæ monumēta quamplurima: De quibus satius esse tacere iudico, quā pauca loqui. Quare libentius hæc in commodius scribendi otium distulerim: Quum scilicet amplißimæ dignitati tuæ, quæ omnes ominantur, incrementa successerint. Habebis interim hoc obseruantiæ erga te meæ testimonium: Dum Pataui Prætor, Vnde ego digredior, Tu Iustitiam, Magnanimitatem, & Munificentiam, tres tibi præcipuas Virtutes, sapiētißimus exerces. Vale, Et Clientuli munusculum, qualecunq; est, de more suscipe benignißimus.

PATAVII NONIS MARTIIS M. D. V I.

EXVLTATIO PRO REDITV ANDREAE GRITTAEI

AD VRBANVM VALERIANVM PATRVVM

VRbane tristes tot Querimonias
Et tot timores pone miserrimos
Grittæus euasit Tyrannum.
Et redit, & Comites recepti.
Nunc glorioso fine laboribus
Tot rite uictis, fas te hilarem modis,
Herωos inuicti, iocosis
Præteritas memorare clades:
Quas passus, erga dum patriam pius
Grandes ruinas magna pericula,
Vnius aßis, mente firma
Insuperabilis æstimaret.
Non hunc minacum turba Satellitum.
Non tot sub astam diuitiæ datæ.
Sublata pondo non tot auri, &
Rapta domus manibus profamis
Terrere possunt, perq; triennium
Non turris atræ celsa Propontidos
Et uento, & astro sub niuali.
Editiore loco reposta
Non tot securi corpora Ciuium
Percussa possunt ante oculos metum

Inferre; non tot fixa uiuis
Robora per femora, & per exta,
Sed fronte semper læta animosior,
Quum plus timendum suscitat omnium
Demortuas iam spes, amænoq;
Eloquio socios focillat.
O summa uirtus, quam Macomætius
Miratus hostis, dirus in Andream
Sæuire id affectans nequiuit:
Numen ei ueritus subesse.
Is nunc solutus, tuq; simul metu
Sedes paternas uisit: ut has iuuet
Præsens, ut absens adiuuabat
Cōsilijs, opibusq; promptus.
Vrbane large nunc dabitur frui
Virtute: quam tot laudibus inclytam
Efferre suetus, tum benignis
Moribus, & probitate rara.
Absterge fessis iam lacrymas genis:
Ridenti amicum fronte bonum excipe,
Narrate, uitam unà tot annos
Vnanimi studio, peractam.
Sed nuncupatæ liba nouem precis
Offer sacerdos pollicitus Deo:
Hunc si redonarent fluentis
Incolumem Venetis amicum.
Qui si perisset dimidium tui
Cordis, parabas dimidio altero

Quacunque dilecto silentis
Ire comes Domino per umbras.
Nanq; ipse tecum sæpe timoribus.
Vexatus, omni nunc uacuus metu.
Saltu pauimentum frequenti
Cocutiam fidibus Lacænis,
Cinctusq; festo Malobathro caput
Grates beato cœlicolum Patri.
A Sole nascente ad cadentem,
Pierijs numeris habebo.

AD . M. ANT. Sabellicum
pro defuncto. Fi.

QVID Marce tantum Filij doles uicem:
Quem acceperas precario?
En hisce uitæ fluctibus nil proprij,
Nil poßidemus exules.
Nosti dolendum, siqua negligentibus
Adersa nobis ingruant.
Sed quod peractum est Maximi nutu Dei
Aeque ferendum iudices.
Qui dedolere plurimos ob hæc facis,
Tibi erit dolere dedecus.
Quod impetrabit tempus omnino, magis
Ratio decenter impetret.
Solutus ille corporis iam carcere
Sedes beatas incolit:
Quod uita suadet integra, & mores patri
Non discolores optimo:

Vbi esse demum constat immortalibus.
Esse hic nequimus dicere,
Natura quod si porgit ægritudinem,
Cui difficulter abnuas,
Memor esto: si quos optimus fouet Deus
Illos fatigat casibus,
Hinc nos tot urgent undique, ac incommodant
Curæ, labores, tedia.
Quo sæpe par est efferamur mortui,
Dum somniamus uiuere,
Subductus igitur quum sit erumnæ graui:
Marium ne lugebis tuum?
An quod paterno fors carebis nomine,
Id te dolenter macerat?
Qui te Latini nouit Eloquij Patrem.
Te dicet orbatum minus;
Victura nanq; sunt tot, æternum patrem
Quæ prædicabunt, pignora.
Ergo dolori parce solamen, tibi
Datur, quod est rarißimis

THEOLVM T. Liuij secessum & Pausilypen. capilistarum uillam amœniss. commendat Ad Fran. Capilistam.

VNDE HIC tam subito surripit impetu
Mentem Pierius feruor? ut allicit
Vocalis modulos tendere carminis
Aggressu temerario?

Cur

Cur ignara hilarem dextra cupit lyram?
Quæ nam causa ciet? quis furor occupat
Sic spirantia præcordia? at at sacri
Agnosco ingenium loci
Sic uirgo pedibus uix tripodem aureæ
Cortinæ attigerat: quum subito Deus
Bacchantem obruerat numine Phœbaden
Venturi bene præsciam.
Hic Francisce choris Aonijs locus
Nimirum sacer est, hinc furor ignea
Phœbeus stimulat corda, Poematum
Hac prurire libidine.
Ad se melifluas Pausylipe Deas,
Quo doctus uiguit Liuius in iugo,
Quo toto intumuit Flaccus Apolline
Huc Cephisidas auocat.
Hanc sedem emeritæ Phocidos accolæ
Musæ, barbaricis inde timoribus
Expulsæ, Euganei collis in edito
Hoc sedere cacumine.
Nam ut laxare animum delicijs uelis:
Nusquam se explicuit maior amœnitas:
Nusquam temperies ulla salubrior
Puri canduit Aeris.
Lætos ferre uides undique palmites
Vuas Sidonij muricis æmulas,
Gaudentes Thasias inde leui solo,
Hinc pingui Mareotidas.

Stat pars ætherijs addita Populis,
Vlmo pars humidi, pars bona pampinos
Pro testudinibus complicat, & comis
Solis caumata summouet.
Immites acinos ecce racemulus
Idem fert, alijs mitibus, & prope
Florentes alios, qualia in ortulis
Nausicæ riguis erant.
Qua saxosus apex, repit humi rubens
Vua, ex Illyrio nomina quæ tulit.
Nascenti exposita est Phœbo Apiaria
Baccis suaue tumentibus.
Acceduntq; decus uitibus arbores
Multis ficta modis ars Topiaria.
Fœcundo reliquæ mergite succubant
Pomis frugiferæ omnibus.
An te nunc sileam Punica uasculis
Sepes purpureis cincta, sed o quibus
Nulla insunt acinis ligna, prioribus
Res tam grata parentibus.
Deductæ spatium uallis omittimus
Venatu, aucupio, gramine commodum,
Et præpingue solum: quod pariter colunt
Pallas, Nyctelius, Ceres.
O collem placidum: cui domus insidet
Demissa aspiciens iugera molliter:
Quem replet geminis læta sororibus
Multo gratia gaudio.

Ver molle, & Veneres. atq; cupidines
Hic festos celebrant Naidibus choros
Non absunt Satyri non reliqui Dei
Si mulcere animum uelit.
O, Ni quid temere poscere cælites
Detur, concipiam uota: superstitis
Vitæ quod reliquum net Lachesis mihi
His producere collibus.
Hic hic uiuere amem. hic Pierides Deæ
Mentitæ uolucres tam bene concinunt:
Vt si permaneam sors mea candidam
Me demutet in alitem.
O saltem hoc mihi non inuideas precor
Francisce ingenio mitis, ut optimo
Afflari quoties numine quæritem.
Hic te couenniam frequens.

AD Iosippum *Faustinum præceptorem Quem missionem petit a studiis politioribus.*

FAVSTINE, *Vitæ Doctor integerrimæ,*
Linguæ Latinæ censor, & sublimium
Rerum absoluta notione nobilis,
Iam iam sat annos octo militauerim
Vexilla Tiro persecutus inclyta,
Et quæ sub alto castra metaris iugo:
Ex inde miles Prunuli, & Sabellici
Labore semper inquietus improbo,

Anno peracto tertio, ac uigesimo,
Veniam canendi poscimus receptui
Exautoratusq; rude donari uelim,
Castra hæc amœna, & delicata linquere
Seuerioris ære conscriptus ducis :
Cuius per altum signa nactus æthera,
Hylen patenti semen ore poscere
Videbo: tanquam sponsa sit uirum appetens.
Rerum nouatus, atq; causas omnium,
Et unde mundi fluxerint primordia,
An pace amica, & ab odioso prælio,
An mole massæ immobilis primaria.
Ab igne, an unda sint: ab æterno, an diu.
Anima, an sit ignis, aura, sanguis, an nihil
An, quod fatemur sponte, cœli spiritus
Scrutabor. ipsa pollicentur omina
Locum hoc labore forsitan non infimum,
Ni dura egestas me repellat pauperem,
Aduersa nostro tempore emergentibus,
Magisq; iniquus hostis emersis, piget
Quum tot laborum, gloriæq; inutilis:
Quando Chelonis uincitur Sapientia
Atq; ipsa Virtus, atticum ut prouerbiũ est,
Sed esto quærant improbi uiles opes
Viles per artis, atq; mercimonias;
Musas omittat quem sitis census rapit,
Odi appetentem ex litteris ditarier;
Nanq; est ouilla pelle consutus lupus,

Opibus hanellat iam profeſſus pauperem,
Procul profanum uulgus, a Muſis, Procul,

AMATORIA *quædam problemata ſoluit*

DAPHNIA

SI tam ſollicitis cales
Quum me non uideas ignibus æſtuans:
Cur ſi me uideas riges
Effectus Scytica frigidior niue?

PIERIVS

Notæ ſæuitiæ memor
Tunc tunc deſtituor ſenſibus omnibus:
Quare contrahitur calor
Vt cordi miſero ſuppetias ferat,

DAPHNIA

Si quid dicere uis mihi
Velas oppoſita cur faciem manu
Sed quam purpureus rubor,
Pallenti uiola mixtus, obambulat?

PIERIVS

Optati mihi conſcius,
Non ſat legitimi, memet ita obtego:
Mox nubem ingenuus pudor
Fundit ſanguineam, hac inficitur cutis,

DAPHNIA

Sed cur lumina deijcis.
Si me cernere amas: cur uarius tenor
In uultu, modo frigido,

Nunc contra calido, Nec ſtabili es modo?

PIERIVS

In te ſubſtineo minus
Lumen, duriciem dum uereor tuam,
Hinc ſpes, hinc metus efficit,
Momento ut uariem cuncta uolubili

DAPHNIA

Cur ſemper querulus meam
Carpis duritiem? qui minus indices
A me quid cupias. domus
Omnis cui pateat, res, & opes meæ,

PIERIVS

At ſuſpiria feruida,
At pallor gelidus, lumen at humidum
Atque os punice ſiccius
A te quid cupiam, quid meream indicant,
Et ſi dirigeam, ut lapis,
Nec fari ualeam, ne'ue loqui, tamen
Pernix ſeruitium, & fides
Explorata petunt, quid meream ſatis.

De fortuna Guidonis
Vrbini Principis

IAM tandem imperium Prudentia
Sub meum redacta eſt,
Fortuna dixit glorioſa nuper.
Vertimus inuicti uires Ducis,
Exulare diuæ
Carum Mineruæ Principem coegi:

Quem Plato, constituens commercia
Sancta ciuitatis.
Sanctæ creasset Principem cohortis.
Quid uetat? ecce meo totus pede
Supprimetur orbis:
Obstare quod Dux hic mihi nequiuit,
In superos etiam forsan caput
Efferam superbum
Seruilecq; omnes sub iugum prehendam.
Non tulit hanc Phœbus tam grandia
Iactitare uerba
Quid uana tantum gloriaris inquit,
Cur insana putas huic Regia
Sceptra sustulisse;
Cui sceptra, non tu sed Dei dederunt.
Doctrinæ, ingenijs, uirtutibus
Imperat; libenter
Mecum fouent hunc inclytæ Sorores.
Sed non læta diu, si dicere
Vera iudicemur
Fortuna risus excitabis istos;
Nam ueluti densa caligine
Nubium repulsa
Sudum per ipsum clarius corusco,
Dux ita Guido tuæ tot casibus
Obrutus procellæ
Tranquilliori sorte mox fruetur,
Nam quibus insultat sors impia

Iuppiter benignus
Feliciorem præparat Triumphum.

AD HIER. Aleandrum Moten.

FRVSTRA minacum docte Hieronyme
Aduersa plorat fulgura Syderum:
Qui pondus humanum subiuit,
Labsus ab ætherio recessu.
Vitare si quid non datur a Deo:
Id ferre saltem fortis opus uiri,
Non uoce singultuq; tristi
Exanimare grauis amicos.
Quanto uidetur Thrax sapientius
Sperare, quidquid sidera iusserint
Fronti adnotari ortum auspicatis
Mente manet placida futurum:
Idcirco nulla corda cupidine.
Rerum trucidat, Contigerit bonum,
Plaudet modeste, Sin sinistrum
Acciderit, faciet nec assis.
Exponet ipsam casibus omnibus
Vitam, premit seu mœnia Chalcidos,
Seu marte pernix, heu cruento,
Aggreditur miseram Methonam;
Seu Iuli amœnum depopulat forum:
Seu tot tumultus mittit in Appuli,
Danniq; campos; quos Iapyx
Laude facit celebres uetusta.

In bella fortes, in Venerem, in Iocos
Molles, ad omnem se faciles dabunt
Ii semper euentum, parati
Sæuitiæ, ac Genij ministri:
Dum nulla curant funera, Dum maris
Iram furentis, fulminis impetus
Spernunt, & instantes cateruas
Excipiunt animosiores.
Mox Læta iugi pectora leniunt
Cantu, & cachinnis; crapulaq; in dies
Producta quinos hos retentat,
Delicijs uariis fruentes.
Solamen ingens mittere sub pedes
Spemq;, & timorem; sit tamen ut comes
Intaminatis iuncta uirtus
Moribus. En placet hos sequamur
Qua parte callent sæpe Olitoribus
Natura ueri simplicibus uiam
Ostendit. omnes nunquam haberent
Omnia; habent tamen omnia omnes.
Centusse curto, non licear Magos.
Seu Mars Laconas sollicitet meos,
Stilbonaq; obnixus benignum
Excipiat radijs malignis.
Quamuis Nepali cuspide concitus.
Quamnis fatiget, uim placidi Iouis
Cum fronte Saturni feroci;
Quem trepido irradiet Trigono,

Inſpector æthræ quis mihi craſtinam
Mortem minetur, non aliter Genæ
Mutem colorem, quàm aut ſerenum
Dixerit, aut pluuiam futuram.

Ad Petrum Aligerum Dantis. III. F.

NIL ME *Deliciæ iuuent*
Vrbanæ, immodicis ſumptibus inclytæ:
Non ſi me uocet Attalus:
Non ſi me hoſpitio ſuſcipiat Gyges:
Dum me uiſere, floſcule
Doctorum iuuenum, Petrule non neges
Qui tam carus ades mihi,
Dum Patrem aßimulas moribus, oreq́;.
Qui miti ingenio omnibus,
Qui dulci eloquio, qui facili, & proba
Præſtas mente: Puer quidem,
Prudenti ſedenim iudicio Senex.
Sic Dij ſint faciles tibi,
Sic doctum ſuperes eloquio patrem,
Hic in gramineo toro,
Vt tecum Daniel eſt Zauariſius,
Adſiſte. hacce Quadranthidos
In ripa uitreæ; cuius amœnior
Mulcet corda ſuſurrulus,
Inſultans gracili murmure calculis.

Seu reptare uelis iugum.
Surgentesq; tuos molliter ortulos,
Hoc in tramite Pallados,
Crispato unde, oleis, cunq; uirentibus
Mecum unà Aoniam libens
Vocali citharam carmine tempera.
Accantat tibi Daulias,
Hac commenta melos dulce sub ilice,
Et quæ Cecropium genus
Olim nobilitet rauca Cicadula;
Hic nudare caput iuuet,
Dulcem auram labijs carpere hiantibus,
Vmbras dum Canis inuidet,
Dum cœli medio Sol uehitur furens.
Sentin' quam placidus tua
Perstringat Zephyrus tempora leniter?
Quam Vallis faciem tibi
Ostentet? segetum, & graminis huberem,
Hic tot fontium aquæ, oppido
Piscosæ. hic leporum præda fugacium,
Hic captura uolucrium,
Cuiusuisq; boni larga opulentia,
An tu quicquam aliud putas
Termessum, Aoniam, Pieridum loca?
Tanti scilicet interest,
Qua nam parte fauor spiret Olympicus
Vt sis ergo Beatior,
Nobiscum studeas esse frequentior.

AD HIERONIMVM Bononium Taruisinum in laudem Ioannis Aurelij Augureli.

DOCTI probare difficulter assolent
Quiduis Iambo traditum,
Nisi boantem suscites Tragœdiam,
Aut aliud illa tristius
Iræ, furoris, ultionis carcere
Censent Iambum claudier.
Aureliani sed genus Poematis,
Quaqua uagatur liberum,
Seu facta regum uersibus pangat nouis
Potentiorum Illustria:
Siue immerentem non reponat quempiam,
Vel ense, uel opibus bonum:
Seu litteratos laude non fraudet sua,
Proborum amator omnium:
Seu molle, seu lasciuulum carmen lyra
Iucundiore personet:
Seu rerum apertas nemini ore differat
Causas profundo plurimas.
Suum decorum seruat, auget, excolit
Felicitate maxima.
Ergo Bononi Docte consultum meo
Studio putabis optime,
Aureliani. quòd genus Poematis
Cura sequamur sedula:

Laudem meretur qui sibi legit bonum,
Vt æmuletur quempiam,
Fraudandus ipse hac non ero. quòd optimum
Mihi æmulandum legerim.

AMORIS *Ingenui*
conditio.

OCCLVSI *medio in pectore Vulneris,*
Ingentem patior sollicitudinem:
Nam, quæ sub tacito pectore fax latet,
Maiorem cupido concitat impetum.
Suppreßit labium nescio quis timor:
Suppressum reserat nescio quis calor.
Vecors me temere suadet amor loqui:
Instat subticeam purpureus pudor.
Rideri metuo, si loquor, Improbus:
Truncari metuo, si taceo, Dies.
Ignarus, quid agam, dispereo miser
Vix consto mihi, uix uiuere iudico,
Dum tantis propero casibus obuiam.
Vesanus quotiens te uideo furor,
Cor urget, quotiens non uideo, dolor,
Mæror. Tristitiæ pectus obambulant.
Heu quo me miserum Sors trahit impia?
Vrgentem nequeo sistere turbinem:
Nec uitæ auxilium poscere languidæ,
Heu sors quaq; alia Sorte molestior.

Ferini Amoris Conditio ex Praxillæ Vatis testimonio ad Ioannem Petrum Ferettum.

Praxilla immeritis diu
Vexata in pueri pube doloribus :
Praxilla Aonidum decus :
Quam Vatem celebrat Græcia nobilem,
Experta indomiti ferum
Tormentis animum pectoris omnibus
Quum spes nulla superfuit,
Inuenit medicam a tempore opem breui
Ergo, ut compos erat sui,
Affata est Calain talibus impium.
Dum formosa tibi fuit,
Dum nullo facies tubere putida,
Dum pulcher fueras, genas
Imberbis, roseam purpureus cutem
Quamuis toruus, & impius
Quamuis difficilis rusticus, & ferus
Si te cernere, si tamen
Vnquam contigerat, uulneris illico
Insani Auxilium dabas :
Quod me perdiderat, te nisi cernerem.
Nunc deformis adest tibi,
Nunc multo facies tubere putida,
Fœde a furfuribus genæ
Exesæ, & fluidam luridus es cutem :

Et ni te uideam tamen
  Funebri uideor deliquio mori.
Scin' cur? forma, prioribus
  Annis sculpta meo pectore, tunc subit:
Quod si te uideam, statim
  Conceptusq; dolor flammaq; deperit.
Sic, qui omnes ferus oderas,
  Effecit Nemesis, temet ut oderis.
Nimirum uolucres Dies
  Insperata ferunt multa; sed omnium
Importuna cupiditas
  Clamat PETRE mora, nil odiosius;
Quod si tempora noscitent
Mortales, habeant nil sapientius.

Ad eruditos de paralysi Calphurnij.

Professor Erudite, Doctor elegans
  Poeta litterate, Rhetor eloquens:
  Quicunque musis dediti pallescitis
  Nolite quicquid lectione plurima,
  Et erudita consequi uobis datur,
  Id omne auaro consecrare pectori:
  Vt nil futuro conferatur seculo.
  Exemplo habete singuli Calphurnium.
  Sciebat ille, quicquid est sciri datum
  In expolitis undecunq; litteris:

Seu græca uelles, seu latina posceres.
Sed dum tenaci supprimit sinu omnia,
Nil editurus; & sibi tantum studet:
Perinde natus ac sibi tantum foret:
Congesta iam tot litterarum pondera,
Stipata memori tot diebus uertici
Ciere bellum: hinc conferunt simul manus,
Pugnantq; nixa uiribus contrarijs,
Vt longa soluant carceris ligamina.
Soluere demum, & impetu tali caput
Rupere, ut omne excusserint cerebrum, ac statim
Is destitutus, impotensq; corruit,
Luctu, & dolore quæritandus omnium;
Quicunque libris igitur impallescitis,
Exemplo habete singuli
Calphurnium.

MAXIME REVEREN. ABBATI D. PAVLO IVSTINIANO

PIERIVS VALERIANVS.

LEgisti Honoratissime Paule hymnos, quos diebus Diui Petri solennibus, Cathedræ, Vinculis, & Martyrio cecineram; Et generosa quadam æmulatione commotus optare mihi uisus es ut etiã Diuo Paulo suus ex eadem prodiret officina. Quod simulac animaduerti accinxi me operi; per opportuneq; accidit, ut cum peruenissem ad preces, quas Hymnorum fine Deo adlegare mos est, iucundissimus aduenerit nuntius de IVLIO TERTIO Maximo Pontifice facto; Cuius cum ego amplitudinem unice semper obseruassem res uisa est postulare, ut incolumitatem eius ipsi Diuo Paulo commendarem, tum mea de causa, tum tua, qui sublimem hominem summa semper ueneratione nondum etiam ex uisu cognitum prosequebaris. Id quidquid esset statim edi uoluisti; quam festinationem, mei quidem nominis forsitan periculo factam uerear, sed Auctoritatis tuæ patrocinio, cuius neminem pœnitere potest, recte fecisse me persuasum habeo.

Vale.

DIVO PAVLO HYMNVS CVI

IVLII. III. PONT. MAX.

CVRA COMMENDATVR.

Qvo quo furorem uertis,& dentes feros?
An immerentem ut differas ouium Lupus
Discerpta membra? Quanta te indignatio
Minarum, & iracundiæ plenum trahit
Rerum imperitum? Mens'ne mortalis potest
Audere contra maximi leges Dei?
Cui terra seruit, omne quem cœlum timet,
Quem uidit Abraam, quem canit Moses tuus;
Quem tot supremo numine afflati uiri
Scripsere, commonuere, firmauereq;
Venturum ut omnis uisitaret nos Die
Quarta, Prophetæ quam tot afflati Deo
Finem daturam oraculis præscripserant.
At pro Damasci mœnibus; Chrysorrhoas
Qua diues agros fertiles amnis rigat
Alia parantur. Omnis hic ferocia
Deuicta cedet, omnis hic cadet furor
Simul ac ab altis intonata nubibus
Vox te occuparit increpans ausus tuos
Tum fulgor undecunque circumfulxerit
Qui lumina adimet. Tu tremore, tu metu
Perculsus eue stigio ad terram cades

Prætorianis, & Cohortibus tuis
Stupentibus, uocem quidem audientibus,
Sed qui uidebunt neminem. Tu *territus*
Quod Nazarenum *deniq; intellexeris*
Verum esse Numen, *non adhuc sciens tamen*
Quo te uocarit gloriæ, incedis pauens
Manibus tuorum ductus intra mœnia
Tris cæcitatem passus, & inediam dies
Donec sacrato Tinguereris flumine
Quo uisum adeptus pristinam imperitiam
Simul expulisti, Doctor *effectus simul*
Selectus in rem gentium iussu Dei
Sed quis ad alti uerticem cœli Deus
Tollit, superq; te indicat mysteria?
Quæ nemo posse credidisset effici
O magna summi numinis potentia
Statim ex feroci Tigri fis agniculus,
Statim ex rapaci fis Lupo *simplex ouis.*
Quæ inauspicatus ordinaras agmina
Vt Nazarenum *nomen omne perderes*
Felix *piusq; transfuga auertens retro*
Pro Nazarenis *sanctius bellum geris.*
Ergo excitatus spiritu & plenus Deo
Mentem Leonis *induis, rugitibus*
Magnaq; uoce territas Iudæ genus
Arcana Vatum *proferens oracula,*
Aperta clamas numinum Mysteria,
Summota uela sanctuarij, Notas

E his duabus litteris patescere
Adiectione consonantis Vnius
Quæ corpus indicaret assumptnm Deo.
Effabile esse nomen indictum prius
Hunc esse IESVM Vatibus pridem pijs
Promissum, ut alma nasceretur Virgine
Se admiscuisse fabricæ humanæ Deum
Corpusq; factum permanente numine.
Nos heu scelesti, ac perditi, qui illum cruci
Affiximus; sed ipse luce tertia
Vitam resumpsit, aßidensq; dexteræ
Patris benigne hoc delet admissum scelus,
Veniam daturus ultro pœnitentibus.
ILLI obseratis auribus, uelut feræ
Venabulis petitæ, & ictæ spiculis
Insaniebant. Et furore perciti
Tibi omne leti, & omne tormenti genus
Interminati crimina intentant noua;
In Cæsarem, in Deum extulisse Cornua,
Turbasse sanctæ Ciuitatis otia,
Patriosq; ritus summouere, posteris
A Mose, ab ore Maximi & summi Dei
Intaminanda religione traditos,
In te Sacerdos summus, in te Principes
Plebem frementes concitant, in te manus,
In te arma uertunt. Omnia horrore, & metu
Complentur. Astas unus imperterritus:
Rupes ut altis uerberata fluctibus;

Dulce & decorum nanque pro Christo mori
Cedi flagellis terga, saxis obrui,
Et perpeti omne Contumeliæ genus
Vt prædicabas, sentiebas protinus.
Digressus inde ad uniuersi accingeris
Orbis salutem, Ciuitates plurimas
Asiæ feracis usque ad Euphratis uada,
Vsq; Arabas, usque Persicum, & Erythræ sinum
Christo asseris, Cyprum, Rodumq;, & Insulas
Aegæo in æstuoso ubique Nobiles
Omnes beatas efficis. Clarißimam
Mox Græciam inuadis, nemus Academiæ
Succidere ausus, Vnicam palmam seris;
Cui serta lemniscata suspendis. Dein
Cum fulminares ore feruido potens
Deiecta ab Aris Pallade, atque Apolline
Altas Lycei Porticus æquas solo
Doctasq; Athenas addoces Numen prius
Ignotum, & Aras indicas testes tuæ
Doctrinæ. Eorum deniq; sapientiam
Nil efficacitatis, aut prudentiæ
Habere, & insanire qui Rerum uices
Illic docebant admones plenus Deo.
At summouenda Multimammia Ephesia
Quantum adlaborasti? ob rudem plebeculam
Tumultuosis concitatam motibus.
Exinde signis colliquatis omnibus,
Quæ quisque clarus Artifex conflauerat

Corinthiorum corrigis lasciuiam
Tu bellicosa, & efferata pectora
  Macedonum amabile sub iugum fando trahis
  Vrbem subactis Thessalis cognominem
  Nec non Philippos integros uitæ, quibus
  Tunc ulla uix Gens conferenda moribus
  Neq; sanctior, neq; firmior uixit Diu.
Tu tetricam, indomabilemq; atrocium
  Ferocitatem Dalmatarum mitigas
  Nec non Iberos, usque Lusitaniam
Tu post tot urbes undiq; assertas polo
  Etiam potentem & inclytam Romam petis
  Vbi uitiorum inutilem radicitus
  Siluam reuellas, conferensq; germina
  Feliciora, Dæmonum ludibria
  Præstigiasq; tolleres, solo crucis
  Signo salutiferæ, omnibus templis dato.
Sed quis labores, carceres, plagasq;, uias
  Quas tu coronas arbitraris aureas
  Quæ sola honori, & gloriæ adscribis tuæ.
  Famem, sitimq;, nuditatem, & frigora,
  Terræ, marisq; & Amnium pericula,
  Molestiarum magnitudinem, neces
  Tot imminentes semper in cedem tui
  Atque alia acerba, & aspera inuictus malis
  Quæ pertulisti, enumeret; ut Christo genus
  Mortale sanctis institutionibus
  Rite erudires; Caritatem, & Fidem

Et ſpem ſalutis nuntiares omnibus
Toto orbe ſparſis gentibus; Donec Nero
Abominandum nomen in caput tuum
Sæuiret execrabili impotentia.
Sed quo imperitus prouehor uires ſupra
Cur magna paruis facta Comminuo *modis?*
Non mille ſi ſint ora, uox ahenea
Laudesq́; uirtutesq́; percurram tuas.
Salue o Beate, grande cœlitum decus
Salue, bonusq́; & plurimum felix tuis,
Dum proxima ora maximi optimi Dei
Coram tueris, hic memor clientium,
Tot ſi Coronis *non ſemel flexo genu*
Tibi accidentes templa adoramus tua
Ad uorticoſi Tybridis *ripam ſita,*
Si commoueri hunc uideris mortalium
Vel ſcelere, uel delicto, ubi imbecillitas
Obſtare noſtra non ualet; terræ genus
Sanguisq́; Adami *qui miſelli dicimur*
Nobis benignum ſupplicamus effice,
Ne contra Ariſtas, aura quas leuis rapit,
Tanti occupetur Numinis Potentia
Mox O Piorum *cura te tangat, ſacra*
Vt rite procurentur, & hoc ſeculo
Tam turbulento denique tranquillitas
Sit ulla prouidenda, & armorum quies
Quantum fauore & gratia uales pater
Adeſto Iulio *obſecramus* Tertio,

Quem nuper elegere Patres optimi
Antiſtitem, alti Numinis Vicarium,
Animo uigentem, mente ſincerum, & opere
Omni efficacem, ſedulum, atque prouidum;
Quo cuncta ſaluo ſuppetant felicia.

AD CHRISTIANISSIMVM REGEM HENRICVM PIERII VALERIANI LVSVS.

HENRICO Liber Inclyto futurus
Donum quàm tibi sit superbiendum
Nosti, qui manibus peritiorum,
Quot quot Gallia tam erudita nutrit,
Euoluere, legere, amaberisq;
Vt mores Domini optimos sequuntur,
Vt sunt pectore candido, integella
Vt sunt mente, animum ut gerunt benignum,
Vt sunt iudicio seuero, & acri;
Castigatior, elegantiorq;
Factus inde, Beatulus ualere
Rescribe ad socios, ut erubescant,
Queis tantum uetitum est politionum.

Theodoro Gaza defuncto.

Roma olim abstulerat Graiæ decus omne Mineruæ
Siue opus ingenio, siue opus arte foret
Gaza autem Argiuæ Clarissima Gloria gentis
Reddiderat Patriæ nunc spolia illa suæ.
Dumq; pari Ausoniæ conatu consulit, & dum
Musarum & linguæ Dux utriusq; uiget,
Sublatus fato traxit secum omnia, & uno hoc
Spes Italum, & Graium Fama cadente, cadunt.

Ad Augustum Valdum Patauinum

Quid Diuum, atque hominum fidem subinde
Inclamans odiosius fatigas
Conquestus sine præmijs Labores
Musarum innumeros perire nobis
Nil auguste tui memor Platonis,
Vt qui hæc præmia digniora Musis
Et terram magis æstimes Olympo
Est uirtus precium sibi, appetenda
Pro se se ipsa, nec indiget caducis
Quæ uulgus bona ducit, hæc supremus
Aeterno ordine Iuppiter suismet
Discreuit digitis Polum, atq; Terram:
Hinc Corpusq;, animumq;, & alligauit
Hunc cœlo, illud humi, simulq; legem
Mansuram statuit. Neque hic caduca
Neque illud supera appetat, neque unquam
Qui contra ausus erit Beatus æsto.
Quare hoc stet tibi, qui alterum expetiuit
Sit contentus eo, qui utrunque poscat
Is Diuum, atque hominum incitabit iram.

Ad Iulium. II. P. Max. de Io. Franc. Roboreo Nepote eius disputante.

Iuli, Maxime Pontifex, benigno
Cui felicia siderum fauore
Cedunt omnia, & hoc tibi addiderunt
Fata, uni tibi debita, ut uidemus,
Quod seruare modum elegantiamq;

Non tantum studia hæc politiora
Verum illa asperiora, & exoleta
Iamdudum incipiunt, nouumq; leges
Nostro ostendere seculo nitorem
Nempe in Roboreo tuo Nepote
Francisco, iuuene optime Erudito;
Quem legum laqueos modo explicantem
Mirata obstupuit diserta Roma;
Quem si mollia fata, teq; seruant
Vt felix erit, ut Beata Roma
Quæ per te imperium augeat, per illum
Doctrinam, & sapientiam resumat.

Hyacinthum ad Literarum
studia adhortatur.

Cur ita, cur aurò fugitas Hyacinthe ligari
Quo sine splendori gratia nulla tuo est?
Nanq; nisi in loculis Musarum conderis, ingens
Ille nitor paruo tempore fuscus erit.
Quem Nebulæ obducent tetræ, rubigo Maligna
Exedet, & nulli postmodo pulcher eris.
Quod si te Musa precioso incluserit auro,
Accrescet docta summus ab arte nitor.
Nec populi digitos, sed Regum ornare Coronas
Atque Deum poteris frontibus ire decus.

μία ψυχὴ δύο σώματα.

Vnam Animam, & Corpus geminum qui dixit Amorē
Ore uno geminas uult animare Tubas
Sed Pietas, & uera Patrum sapientia certam

Edocet esse animam, Corpori utrique suam.
Nec Paritas facit ulla, uel omnis ὁμοιομερεία
Vt, duo quæ numero sint, ea in unum abeant.
Nec te adeo, rerum quæ fertur ὁμʊσία, fallat
Ignem igni ut iungat quis, uel aquam det aquæ
Verum Animam inuenias Animæ ceu glutine quodam
Coniungi. Id quotiens oribus ora premas.
Ergo nota una potest dictum emendare Platonis
Nempe ubi scriptũ olim σώματα; fac σόματα.

Petrum Donatum Auogarum
Veronen. salutat.

Et si tempore destituta longo
Sis mi Pieri, quam ualere iussi
Addictus studio seueriori
Qui cum nec tibi conuenit, nec illi
Tecum; ah non adeo feras grauate
Vt nolis quoniam semel repulsa es,
Lusura in ueterem redire Scœnam,
Tantisper rogo donec Auogaro
Dicas nomine de meo Salutem,
Cuius ingenium, eruditioq;
Non solum mihi at omnibus Poetis
Quot quot Castalijs rigantur undis
Magna innotuerit celebritate.
Hunc nosti uideo, & libenter ora
Obducta horridulo situ polires
Sed nil proficis, usque & usque inhæret
Neglecti Nota pertinax nitoris

Vtcunque, I tamen, I, benignitate
Freta eius facili, nec obrigesce
Tantisper rogo, donec Auogaro
Dicas nomine de meo Salutem.

Exultat Actio Sincero
Viso ex facie.

O faustos hodie meos ocellos
Queis tantum licuit uidere pulchri
Vt nunc subsiliuntq;, gestiuntq;
Vt cordi, utque Animo, intimæ ut medullæ
Spargunt illecebras petulciores
Queis demum licuit Videre amatam
Illam illam faciem optimi Poetæ
Acti, qui Italicum melos poliuit,
Acti, qui columen chelys latinæ
Qui summum decus Attici est Leporis.
O Faustos hodie meos ocellos.

Pro quodam sub Amynthæ nomine.

Phœbe ego quem stipula puerum resonare docebam
Inter oues, inter fortia terga Boues.
Nunc calamos ausus cera coniungere plures
Capripedem docta prouocat arte Deum.
Ille indignatus crispata Nare superbit,
Et iuuenem telis obijcit inuidiæ.
Ergo omnes unum Pastores dentibus atris
Dilacerant, ut ouem turba odiosa Lupi.
At licet ille tua fortis uirtute resistat
Attamen, ah numero scilicet obruitur.

Phœbe tuum defende decus, tua pignora Amyntham
Et iuuenem impuris Eripe de manibus.
Fige age, fige atras colubras iustißime Pœan
Dispereatq; tua liuida turba manu.
Tunc tibi de Vitulæ fusum ceruice cruorem
Lætus odoratis sparget Iola focis.

De Valdesio Hispano.

Dis, iuuenis, pulcher qui sit, nisi prorsus & Amens
Sit, nunquam is gentis iure Beatus erit,
Dis, iuuenis, pulcher fuerat Valdesius, Amens
Si foret egregium, conspicuumq; putat.
Stultitia ergo omnes longe ut superaret, ab alta
Turri, sponte sua Præcipitatus obit.
Hoc est quod memorant omnes, pulchrum esse, decorūq;
Extremum insigni Morte notare diem.
Hispanis uix ante suis qui cognitus ibat;
Romæ omni, orbi omni nunc memorandus erit

De imagine Iulij II. P. M.

Quo quo tam trepidus fugis Viator,
Ac si te Furiæ ue, Gorgones ue
Aut acer Basiliscus insequantur?
Non hic Iulius, at figura Iulij est.

Ad Petrum Cursium Carpinetanum.

Irascor tibi ualde amice Cursi
Sis carus licet, & bonus Sodalis
Irascor tamen, & mereris iram
Nam te cur adeant mei Libelli,
Si quales ueniunt mihi remittis?

Aut es inuidus, aut es imperitus,
Qui nolis'ue, scias'ue inelegantes
Emendare seuerius libellos.
Sed nec inuidus es, nec imperitus
Verum amas nimium, hoc quoque improbandum.
Facessas age, qui timens Parentem
In Natos facilem, uereris illos
Castigare. sed inquies putas'ne
Eosdem inscie liberos, Librosq;?
At qui hoc accipe, Liberos, Librosq;
Cui toti placeant nihil placere.
Cui pars displiceat placere totos.

Ad Io. Claudium Marcellum.

Conueniunt omnes dolitum Marcelle, quod ille
Diues obit; quo, Tu, sospite Pauper eras.
Verum ego gratatum uenio, quod Patruus ille
Diues obit, Cuius funere Diues eris.

In Funginum Magistratum.

Quem Prætorem hodie subito emicuisse uidetis
Mirum aggrauato ut Capite sic accreuerit,
An tanti Nox una caput quæ demat, & addat?
Idem iste Prætor nanq; heri Rhetor fuit,

Responsum Antistitis Auari ad Clientem querulum.

Sum Dominus quid enim quisquam de lege queratur,
Quam mihi, quamq; sibi sanxit, habetq; ratam.
Esto mihi Dominus blanda præce sæpe rogabas.
Obsequor ecce tibi, quottidie DO MINVS.

Amatorium.

Sperabam ardorem mea Daphnia tollere demum
    Te mihi cernendi copia siqua foret.
Copia facta mihi, uideo te mane, saluto
    Vespere, per totum Conspicor usque diem:.
Nil tamen ignis edax misero de more remittit
    Sed magis in uenis sæuit, & ardet Amor.
Scilicet appositis stipulis incendia crescunt,
    Inq; oculos flamma hæc prosilit ex oculis.

Δυσχία.

Prævalidus medium cultro per Guttur adacto
    Procubuit subita cede Iuuencus humi.
Dumq; animam exhalat, surgitq;, ruitq; uicißim
    Abrupit funem, quo relegatus erat.
Suppositumq; cadens Lanionem elisit, ubi ille
    Lubricus effuso in sanguine conciderat.
Quantus hic in media si decertasset harena,
    Qui Percussorem mortuus interimat

Iocosum.

Oscula posco, meis tu libas auribus aures,
    Nostra tuis tundens tempora temporibus
Oscula ab ore puto ueniant, non oscula dicas
    Hæc igitur, dicas scilicet Auriculas.

In statuas Coritianas Sansouini opus.

Quum tot ubique habeas spirantia saxa, tabellas
    Aeraq; ; Vita quibus ni sit, inesse putes.
Cur tantum tria ducta uno de Marmore signa
    Anna Auia, & Mater uirgo, Puerq; Deus.

Ingenia

Ingenia incendunt hominum ſtimulantq́; Poetas
Quot Roma, atq; ingens ambitus orbis habet.
Nimirum uis hæc delubri à Numine fuſa eſt,
Scilicet eſt tanti ſacrum habuiſſe locum;
Namque Auguſtini ingenium, & facundia, & ardens
Illa adeo pietas, atque amor ille ſacer
Hanc mentem inſpirant cœli de uertice, uirtus
Vnde hominum, unde Deum non moriatur honos,
Sic Coriti æternas ſic Sanſouinus honorem
Tu, quod ea ære tuo feceris, ille manu.

In Eaſdem.

Fruſtra ſuſpicis Otioſa Turba
Fruſtra aurem tribus admoues figuris
Annæ, Filioloq́;, Filiæq́;
Sunt hæc Marmora, quæ loqui arbitraris,
Donum Coritij, Arsq́; Sanſouini.

In Eaſdem.

En hic Blanditias auiti Amoris,
Et cum blanditÿs preces uerendæ
Nymphæ, quæ populum, Patresq́; Nato
Commendare uidetur, & labores
Romæ congemere, & dolere acerbos.
Vt nos marmoreos piumq́;, fasq́;
Non admittere protinus queruntur,
Vt noſtri miſeretq́; & hunc, & illas.
O Vox, o Numeri, o beata Verba
Sed quæ non licet auribus profanis
Audiri, Audierint Pÿ, Probiq́;.

Estote procul improbi, impijq;.

Ad Iulium. II. P. M.

Præsul es, unde trium capiti accessere repente
Litterularum Apices, nuper enim exul eras.

Ad Petrum Melinum.

Romulei certant lepido certamine Vates
Nominis ecqua uiget congrua causa tui.
Nam qui ex te norunt manare Poetica Mella
Mellinum à merito nomen id esse uolunt.
Atque alij malunt Correpta parte Melinum
Dicere, Pegaseum quot Melos ore canis.
Sis quodcunque uelis nullo discrimine amandus
Seu mihi Mellinus siue Melinus eris.
Omnia Congruerint. Tanta dulcedine carmen
Pangis, & oranti spargis ab ore Melos.

Ad Nic. Abstemium de Roma relicta

Ecquid Nicoleos moratur ille
Ille Abstemius optimus sodalis
Votum soluere pro suo sodali
Quem saluum sciat esse, quem reliquit
Mari in fluctisono tumultuantem,
Infida in rate, peierantiori
In Ponto, siquidem miser secabat
Fracto remigio, rudente trito,
Clauo deficiente, uelo adeso
Vndarum satis, & nihil secundo
Vento fretus, ut ergo fortis ille
Ille Pierius tuus sodalis

Audax, strenuus, impiger, feroxq;
Ponto se ueluti è carina Vlysses,
Sponte credidit, & fauente Ponto
Sinu Parthenopes receptus, olim
Tabentes reficit supinus artus,
Indulget genio, omnium laborum
Oblitus, super omnia hoc Beatus,
Quod in spem medium retexit unguem.

In tres. Iulij. I I. Proceres Domesticos

Eiectus unus est Patrum edicto graui
Ferro necatus alter usqueadeo impius
Tertius utrique par ademptus inedia est.
Nam iure, ui, uel sponte male obeunt mali.

Ad Andream Maroneum

Olim erat in precio ingenium exercere canendo
Principibus Terræ, Præsidibusq; Poli.
Nemo etenim Vatum tunc non donatus abibat,
Vt canerent alij; ne canerent aly
Nunc alia studijs causa insudare necessum est.
Atque olei, & chartæ perdere quantum habeas,
Docte Maro. Vt si quid posis donare Beatis
Comiter accipiant, cætera non rapiant.

Ad Petr. Melinum,

Meline quis hanc impudentiam ferat?
Vicinitate nominis
Scortum impudicum, & deuium meam, meam
Se iactat esse Daphniam,
Quam tu mearum conscius rerum diu

Frustra laboras noscere.
Proh proh Deorum, proh fides mortalium
Quis esse ait se Daphniam?
Sic stella ceu sit Stellio turpis tumet,
Sic Aspis esse Iaspidem.
Inepta sic se Musca iactat Musicam,
Et Glauca se Glaucopida

In Helliconem Malignum,

Mortalium quod Hellico nullum putat
Probum esse, uel peritum, & omnes comparat
Scopis solutis, siue quid sit Vilius
Seu litterarum studia, seu negotia
Priuata, publicáue sequantur. Hunc putes
Malum hominē, & improbum, Immo iustū, nā facit
Recte hoc, probeq́;, & Talionis nomine
Paria rependit. Nam quis est Mortalium,
Si de Hullicone sermo habetur uspiam.
Qui bene loquatur, æstimet, uel sentiat.

De Anguillina Petrei Aspri
Amica.

Infelix genus omnium ferarum
Et Cicur genus omne amoris ergò
Nec tantum hinc rabidi æstuant Leones,
Galliq́;, Accipitresq́;, Passeresq́;
Sed Cornu ipse Caper Caprum lacessit,
Sed rostro ipsa patrem impetit Columba
Omnes de Coitu ferocientes.
Anguilla unica in hoc Beata uiuit

Quæ prurigine concitata, se se
Si Petræ atterat, eleuat furorem.

Ad Leonem. X. P. M.

Quando occasio uenerit libenter
De te Valleriane promerebor,
De te, & de Patruo tuo integello
Vt dixti Leo Pontifex, per omnem
Terrarum, & Maris ambitum Tabellas
Dimisi, ut quibus illa delitescat
Rescirem latebris, ut huc pararem
Hanc ductare precando, & obsecrando.
Ni locus precibus meis pateret
Adiuuante necessitate dura.
Illam ui traherem. Attulere at omnes
Ne frustra Pater optime, hanc per orbem
Pergam exquirere, Nusquam ea est locorum
Ni pugno lateat tuo, quis ergo
Quis tantum ausit, ut Herculis uerenda
De manu uelit inuolare Clauam
Ni sponte innuerit'ue, cesserit'ue.

Ad Siluium Laurelium.

Nunc demum usque superbiant ocelli
Queis uidi Melitenq;, Ianthidenq;
Obtutus Meliten meos ferentem
Cum risu, sed Ianthiden fugacem.
Vt tot prætercam meos Sodales
Caros, unanimesq;, candidosq;
Læti ergo & merito beati ocelli

Queis demum datur id quod appetebant
Tam dulcis animasq́; , spiritúsq́;
Haustu sugere tam famelicoso
Post incommoda mille, quæ dederunt
Montes Allobrogum , & uiæ molestæ.
O felicia cordis , o beata
Receptacula , sanguinisq́; fontes
Dulci hoc sanguine, & hoc Lepore amœno
Intincta, oblita, fascinata, At, o, si
O cóntantius , hæsitantiusq́;
Detur auribus hoc amice Silui
Sermone omnium, & omnium facetis,
Argutisq́; iocis frui, ut repente
Pulsa Barbarie , infacetijs q́; ,
Fiam totus Amor, Leporq́; totus.

Amatorium.

Sidera sunt oculi, frons est Aurora in amica ;
Quam pereo, Labra Mel, Ambrosia ipsa Genæ
Si me respiciat, si non, sunt fulmina ocelli,
Frons tenebræ, Labra fel, Taxus amara Genæ.

Ad Oct. Roscium Bonon.

Vnde hæc improbitas Octaui, & dira libido
Vllo unquam studio ne satur esse queas.
Musicus, Astrologus, numerosæ mensor Arenæ
Facta hominum, & mundi uimq́;, Deumq́; doces.
Sanctarum ut taceam tam magna uolumina legum
Quæ perlecta semel percipis, atque tenes.
Scis punctis signare manus, & ab igne ciere

Dæmonas, & certis æra beare notis,
Quin etiam rebus non aspernandus agendis
Lingua es in urbe potens, & foris ense ferox.
Ausus & imperium Romæ affectare, nisi ipsa
Maiestas tanti Compatris obstiterit.
Verum hæc, seu magnum ingenium, seu sidera suadēt
Ipsa eadem, quibus est summus in orbe Leo.
Iam fuerint toleranda; uno qnod mense Poeta
Prodieris superat prodigij omne genus.

In Maximum, Prætorem.

Quod non audita decernis parte, uidendum est;
Aequus utrum iudex Maxime sis, an Equus.

Ex Hadriani Cornetani scommate
In Soderini Auaritiam.

De Soderini Cardinalis Aedibus
Productus ad Leonta Cattellacius
Homo pusillus, tenuis, ossa scilicet
Cui sola pelli conuoluta cerneres.
Venter tamen ualens, qui ut enormissimæ
Voracitatis ederet spectaculum
Ita est iocatus Drammatis præludio,
Centum Oua cruda deuorauit, quattuor.
Mazas trilibres dulciarias, Decem
Patinas omasi, e uictima testacea.
Sex pondo panes addidit, sed ebibit
Vini octo tantum Corsici sextarios.
Professus hoc sibi esse pro ientaculo.
Leonte, & Aula, & omnibus mirantibus.

Tum Cardinalis Hadrianus Bellulus;
Quippe in leui re qualibet facetulus
Mirarer inquit id ego magis, ubi domo
De Soderina quispiam exiret satur.

In Sex. Propertij antiquum caput.

Ergo hæc illa boni facies ueneranda Propertij
Illa oculis facies semper amanda meis
At non artificum ingenio, aut mortalibus ausis
Facta hæc effigies, munus opusq; Deum est.
Siue Amor hanc, siue alma Venus, seu docta Minerua
Rarum à Vulcano pignus amoris habent.
Qua super, ut quondam de Malo (ita dictat Apollo)
Certauere diu Cypria, Pallas, Amor.
Ast modus est pugnæ impositus Ioue iudice tandem,
Si rarum hoc Vates Fuscus haberet opus.
Adsensere igitur, neq; enim in Mortalibus ullus,
Cui tantum aspirent Cypria, Pallas, Amor.

Amatorium.

Post messem mos est stipulam dispergere in agros
Quæ cinis in flamma fiat, in imbre fimus.
Sum stipula ante oculos Dominæ, & siue igne perustus
Aruerim, liquidis tabuerim'ue genis
Vno eodemq; modo, ut tellus pinguescit utrisque
Igne uel imbre, mea est Daphnia læta nece.

Amatorium.

Tempore sperabam duros mollire Labores
Si uel pulchra minus, uel minus aspra fores.
Tempore Marmaridum immanis cadit ira Leonum

Tempore fortis equus desinit esse ferox.
At Tibi succrescit species crescentibus annis,
Et mihi crescit amor, crescit ut ira tibi.
Nunquam igitur mihi finis erit, neq; meta laborum
Si nec habet feritas, nec tua forma modum.
Si magis ipsa places, quo grandior ingruit ætas,
Si quo pulchrior es, sum magis ipse miser.

In Fabullum Inuidum.

Carmina adhuc fuerant nobis paucißima, cum me
Laudabas ac si spes Patriæ una forem.
Nunc opus auctum adeo est, multoq; uolumine creuit,
Et magis excultum, quàm puerile fuit.
Iudicium accesit cum succrescentibus annis,
Atque aliud melius me docet ipsa dies.
Cur autem uideor tibi dedidicisse Fabulle?
An quia non ita tunc inuidiosus eram?

Amatorium.

Ardorem cupiens meum leuare
Algentem Erydices manum fouebam
Hinc noua exilit repente flamma
In uolam, in digitos, & inde in artus
Proserpens iecur arsit, & medullas.
Miremur fieri è gelu tot ignes,
Densa e grandine fulmina emicare.
Et tamen gelida experimur unda
Calcem incendier, & ciere flammas.
Sic, Quicunque amat, urier paratus
Vel tacta niue fulmen excitabit.

De Perpetuando Archipræsbyteratu nouo in Eccesia Bellunen. Ad Reuerendissimum Iulium Card. Mediceum.

Erexit Vrbe in patria nouam mea
Ornaret ut me, dignitatem Pontifex,
Soli Potestas cui fuit, Frater tuus
Leo, suasu scilicet motus tuo.
Mihi hoc honoris unico tamen dedit
Sub lege, mecum extingueretur ut simul,
Nec postmodum quisquam esset Archipræsbyter.
Agnosco uero gratias magnas tibi
Iuli, O piorum Purpuratorum Decus;
Sed quamdiu & dum uixero, haud ultra mihi
Datum hunc honorem non placet, uerum ut loquar,
Nam Litterarum ad studia qui se contrunt
(Forte unum id omnes fallimur) quod deputant
Se se esse uicturos, etiam ubi stamina
Abrupta cessent, quod mihi si det Deus,
Vel sors, uel ardens in studium id industria,
Post obitum ut ista luce adhuc pergam frui,
Licet sepultus, non ero Archipræsbyter?
Ne oblitteretur ergo munus Principis.
Vt dignitas Aeterna sit decernite.

Ruffi Archiepiscopi Cosentini Philomela Auicula Tumulata.

Non mihi non Ruffo fuerint mea fata dolenda
Si mihi, si Ruffo, Mors mea, fama fuit.

Nam mihi pro meritis decus immortale paratum est,
Pro meritis Ruffo Laus sua, parq; decus.
Sic mea me tumulo Virtus decorauit, adeptus
Grati animi nomen Ruffus ab hoc tumulo.
Viuo ego nunc Musis, quibus est comes additus ille
Et Vatum in linguis laus utriusq; uiget.
Donec erunt Musæ Philomenæ uita manebit,
Donec erunt Vatum Carmina, Ruffus erit.

Horologium.

Dinumerare oras studium est laudabile, nempe ut
Frugi aliquod quoquo tempore fiat opus.
Sed nisi constiterit quid quælibet afferat hora,
Damnum, nescire hanc præterijsse, leue est.

Bergomatibus.

Amœna salue Bergomum, situ pulchra
Venusta, delectabilis; Salubriq;
Cælo, & Virettis undecunque iucunda,
Paßim irrigata fertilês aquis campos;
Hortis, segetibusq;, & beata uinetis.
Quod ni mihi una dura sis, & aduersa
Dum litibus me affligis; & forum, freta
Dolis, & inficiationibus, uitas,
Non ulla te una Ciuitas magis clara
Ad sidera ornatum erigat caput, quotquot
Celebres fuere urbes, ab Alpibus summis
Quæ spatia cingunt adeo lata Terrarum,
Ad usque littus utriusq; Neptuni,
Quod supra, & infra alluitur. Ipse enim Phœbus,

Qui semper aßit Vatibus suis, omnes
Fidium apparatus in tuam explicet laudem,
Et reddat immortalem, & inferat coelo
Nec Bellafinis, nec Beretta, nec Paßi
Fratres, nec Albanus, nec alius è primis
Nec decora Præsulum duo, Viri insignes
Maior, minorq; Lippomanus indignam
Vicem dolerent cari Amiculi; demum
Nec Saluiatus integerrimus Præsul.
Is litteratorum, atque Purpuratorum
Summum Decus, scelus improbaret hoc, quod ni
Hoc erubescas Bergomum, & uiros tales
Contempseris mente excidens, Vale prorsus
Nec pulchra, nec uenusta, nam nihil tota es.
Quæ iusta Cœlum laudibus laceßisses,

In Blosij Palladij Symposium, post
Romam Restitutam.

Viuimus en miseræ post sæua incendia Romæ,
Totq; neces, pestes, exitij omne genus
Relliquiæ immanis Germani, immitis Iberi
Viuimus, & nondum funditus occidimus.
Extinctas siquidem Blosius nunc suscitat aras,
Instauratq; tuos docta Minerua choros.
Iam licet ingenijs se attollere, siqua iacebant,
Amissæ ut uideant lætitiæ esse locum.
Nam parat is doctis Conuiuia læta Poetis,
Et iubet omnem Epulis his procul esse luem.
Gaudiaq; & risus, dulcesq; inuitat amores,

Et Genium, & Citharas, atque salem, atq; iocos,
At uos mansuras æternum hic figite sedes
Et Venus, & Veneris deliciosa cohors.
Læta charis, Bacchusq; hilaris, formosus Apollo,
Et, positis alis, pulcher Atlantiades

Laur. Puccius Card. ad Posteros.

Ne me infelicem Mortales dicite, quisquis
Vel minimum ingenio, pectore, mente, uales.
Seu uitam inspicias & sancte, & puriter actam,
Seu nostra cunctis commoda facta manu.
Seu consulta Patrum, seu leges, iuraq;, pessum
Subsidio noris non abiisse meo.
Seu totiens nostra adiuta est Respublica sumptu
Priuatusq; operam Principis exhibui.
Quod si sola Deis bonitas nos æquat & astris,
Me mea supra homines me benefacta beant;
Adde meam tantum effigiem mutasse figuram
Deq; Sene in Iuuenem transiliisse nouum.
Perq; manus titulos caro tribuisse Nepoti,
Inclyta qui nostræ proroget acta Domus.
Ergo qui nostra doleat de morte, dolebit
Phœnicem, nato se renouante, mori.

Ad Alexandrum Medicem, Florentiæ
Ducem. De bono Principe.

Quæ te legendo, Principem ut præstes bonum
Docere possint scripta Alexander cupis.
Dicam duabus nil moratus, uoculis,
Quæ Regem eum putant, regere qui se sciat.

Hoc primum, & hoc secundum, & hoc est ultimum.
Nam quem iuuabit, qui sibi est inutilis?
Exinde posco perlegas quæ Principes
Malos nefandis execrationibus
Amoliuntur, perditos Mezentios,
Turpes Nerones, Iulianos impios
Sullasq; sanguinarios, Antonios
Stultos, & his est siquid impotentius,
Vt quæ legenti displicere noueris,
Eadem super te posse dici abhorreas.
Nam qui potentem laudibus colunt uirum
Non qualis Is sit porro tradit quispiam,
Sed qualis esse debeat, talem canunt.
Vafri, catiq;. usque adeo atrox periculum est
Aperire nudam ueritatem Regibus.
Verum hinc, & illinc qualis esse quæritas
Disces, potenti ut excitatus Numine.
Hinc sæpe quod non audeat quis proloqui
Videre, & obseruare dabitur; proprium
Quod facere tibi posis, & uti æque ac tuo.
Pelle improbos, scelestos, atq; subdolos.
Nunquam timento te tui, at timeant tibi.
Tunc mi esto Dux, Rex, imperatorq; optimus

Amatorium.

Quid mihi, qđ me ita ames, qđ amari es certa qđ ultro
Basiolum hic, illic ferre parata mihi es.
Si me, si te oculi obseruarint quattuor; inde
Dura anus, hinc tristis serua, seuera nimis.

Quæ tibi ut argus semper inhærent, scilicet ut non
Sit mihi', nec tibi fas ex animo uti oculis.
Horum oculi lucem non sunt à lumine adepti
Stellarum. Ignem atro de phlegethonte trahunt.
Vsque adeo, quosquos semel inspexere, tenebris
Obscurant, cæco peruoluuntq; chao.
Atq; hos, atq; tuos perdunt. sed nos quid agemus?
Lux mea uti uideam, tu quoque uti uideas.
Audendũ. Erue ab hijs duo, et eruã ego hinc duo; ita ho
Aggrediamur. Amor uimq;, animũq; dabit (stes
Quid mage terrificum est sæuo inclamante Leone
Cum fremit; & cauda terga, uterumq; quatit.
Hic tamen obiectu tenuis stupefactus Amictus
Lanigera quauis mollior est pecude.
Audendum. Tentare licet quæcunque uetat lex
Vt Viuas, ut sis Liber, ut Imperites.

Nelphi Taruisini fatum miserabile.

Nelphus Euganei decus
Hem certaminis occidit;
Qui tot robora militum
Strauerat modo fortium,
Victor conto & equo ferox,
Miles insuperabilis,
Membris quisquam igitur suis
Fidat? impenetrabilis
Sit licet Gladio, Phrygem
Qualem fama canit Cygnum;
Quem genu, & clypeo obrutum

Acer Aeacides necat.
Versus in tot imagines
In Suem, in Colubrum, in Canem
Vt Periclymenus neci
Iam uicinus erat, fuga
Subdola Herculeas manus
Eludebat, at illius
Telo deniq; concidit,
Postquam se Aetherij Iouis
Demutarat in Alitem.
Milo fortis & impiger
Viribus perijt suis
Robori ut bifido manus
Abdidit Temerarias
In prædam expositus feris.
Hic malo perijt dolo,
Cui Papauere Caßida
Tincta est somnifero. Mori
Cuius fortis & inclyta
Virtus non poterat uigil.
Nostra spes ubi sistitur?
Parca qua subeat uiam
Nouit, omnia ut auferat.
Cuncta deniq; eunt suis
Fata casibus obuia;
Sole qui fuerat nouo
Summus, occiduo in loca
Pessum corruit infima.

Ad

Ad Integerrimum Torquatum Clarißimi
Bembi. F.

Quid o quid tibi gratulantur omnes
Torquate? An iuuat esse Purpurati
Nunc Gnatum Patris? o inane uulgus
Atque idem insipiens, & infacetum
Si adiungi decus hinc tibi arbitratur,
Qui tua satis indole enitebas.
O mage insipiens, mage infacetum
Si patri putat huic tuo ex rubenti
Tantillum decus additum Galero
Qui suo satis inclytus uigore
Dat non accipit unde sit Beatus.
Quod si cui libeat bene ominari
Age hanc dicite Purpuram beatam,
Quæ tantum induerit superba Sidus.

Ad Nep. suum Nicolaum
Choraulum.

Nepos Choraule quæris hosce quid dies
Octo decemq; fecerim.
Dum te peregre opella conduxit fori
Collimitandis finibus.
Futurum amatis alpium colonibus
Fauori, & usui tibi,
Ego antequam discederes iam occeperam
Ringi, oscitare, horrescere
Mox leniori febre, & inde acerrima
Decem hos laboraui Dies

Sed absque (quis hoc crederet) molestia
Me uisitante Sontio .
Cuius Choraule talis est suauitas
Sermonis, & tantus lepos ,
Vt , quo fruaris homine , seu facetias
Seu dicta promat seria ,
Præstaret ægrotare mense quolibet ,
Vel quinque, uel septem dies .

Ad Iulium Aldionium Bellunen.
Medicum præstantem .

Iuli Aldionia in domo futurus
Et Laus , & decus , ausus occupare
Impubis Cathedras uetustiorum,
Vnde & fulgura , & ignium nitores
Torqueres , animosq; iuniorum
Explicans Aphorismicas latebras
In lucem ex adytis tenebricosis
Claro lumine fretus euocares:
Deinde aggressus atrocium laborum
Debellare acies , statim Sorores
Quæ rerum arbitria omnium administrant,
Signo uix dato ad arma , terruisti .
Sed cur quæsierim quid hic , quid illic,
Pulchre feceris , & morer fateri
Quid mi præstiteris Benignus , ultra
Spem omnem,atq; fidem. o bene auspicatum
Cui tu uix opera trium dierum
Cessantem Podagram , indomabilem , acrem

Tam belle, & sapienter expulisti.
Reclamantibus, abnegantibusq;
Voce una omnibus, Vllum in orbe nostro
Impactum hoc semel artubus uenenum
Posse elidere. Quando pensa id Vni,
Ius fatalia tempori dederunt.
Verum in me experimenta profitentur
Colum, stamina, forcipes'ue diras
Nullum numen habere; ubi iuuetur
Quis Iuli ingenio, arte, cura, opellis.

Petri Mary Gradenici Liberalitas.

Principibus quondam Naturæ lege dabantur
Omnia, quæ fuerant optima cuiq; domi.
Quod si aliquē opprimeret Paupertas dura, Potēti
Quas daret, è tenui flumine prompsit aquas.
Nos quoq; Præfecto debemus quidquid opimū,
Pingue, bonum, pulchrū, quisq; parare queat.
Omnia tu a nobis missa auersaris, ut is qui
Splendidus erga omnes unicus esse uelis.
Nosq; ita ab officio desistere cogis, ut unus
Liber eas, omnes æs alienum habeant.
Petre Mari quænā improbitas te mittere cunctis
Optima quæq;, tibi tu nihil accipias?

In Stertinij statuam.

Hæc est imago Rhetoris Stertinij
Quin non imago, uerus est Stertinius
Qui morte consecutus est hoc muneris
Vt uerus esset, quem putaramus, lapis.

AD IO. CORNELIVM FANTINI
Clariss. F. Epigrammata Græca, olim a Pierio latina facta deposcentem.

Quid me Iane iubes studium puerile, tot annos
Posthabitum, immemorem nunc renouare Senem.
Scilicet antiquos tibi uis me promere lusus,
Et data Atheneæ Romula plectra Lyræ.
Hæc etenim tibi erant cordi memini, & mihi cordi
Illud idem, noram quod placuisse tibi.
Multa quidem tunc uersa mihi pede libera ab omni
Multa etiam iniectis undiq; Compedibus.
Nec satis interdum Græcis insistere uerbis;
Sæpe etiam contra ludere lusus erat.
Sed iuueni illa quidem uix allatura decorem
Nunc forte opprobrio, si repetantur, erunt.
Quid rogo quæ surgit nunc ætas aurea dicet?
Nam nostra argento uix numeranda fuit.
Vestra quid, in ueras Flammata Academia laudes;
Quæ patrocinio nunc uiget aucta tuo?
Cum nos uilia quædam, & inepta parasse uidebunt
Ipsi Auro, Gemmis, Murice conspicui.
Verum olim hæc, olim perierunt ludicra nobis,
Scilicet ætati nunc magis apta tuæ
Esto, datum Vetulis equitare in harundine Graijs,
Censura tamen hoc non licet Ausonia:
Sed puerum esse mihi tam grandi ætate uetat quis?
Ante annos partes si Senis ipse rapis.

Quare age, quod tanto ſtudio me poſcis, habeto.
Inſanire licet uindice Amicitia.

Antipatri Theſſali.

Polypus æquorea porrectus caute iacebat,
Sicabatq; udos Sole iuuante pedes
Nondum erat aſſimilis petræ color. Hunc Iouis ales
Intuita e nebulis protinus arripuit.
Implicita at tricis infelix mergitur undis;
Præda itaq;, & uita eluſus uterque ſua eſt.

Luciani.

Fundus Achæmenidæ fueram prius, inde Menippi,
Inde alium, atque alium mox Dominum accipiam.
Credebat ſeſe poſſeſſorem ille, putatq;
Nunc alius. Demum Sors me habet una ſuum.

Iſidori Geodoti

Gynnicus ut cepit Polypum proiecit in herbas,
Nempe timens cirris implicuiſſe pedes.
Incidit in leporem porrò hic ibi forte iacentem:
Ah modo qui rapida effugerat ora canum.
Fortunæ hij luſus, capitur iam emiſſus, & is qui
Iam captiuus erat, mancipium ipſe facit
Gynnichus ergo mari piſcem conceſſit habendum,
Qui leporem uitæ præmia reddiderat.

Tullij Gemini.

Improbus, omniuoruſq; ſorex, qui nullius amens
Decipulæ trepidus morte lucella parat.
Neruiloquam Phœbi chordam corroſerat, illa
Contracta eliſit guttura prenſa feri.

Quid Phœbi certos arcus miramur, in hostes
Cuius certa etiam torqueat arma Chelys.

Zelotæ. ad Vict. Faustum.

Quorsum me a uentis radicitus extirpatam
Pinum, iterum uentis credere Fauste paras?
An quæ fixa solo sum uisa Aquilonibus impar
Gurgite in infido obsistere posse putas?
Me uenti iam odere, mari non utile lignum,
In terra quæ sum passa uices Pelagi

In laudem Io. Aurelij Augurelli
De nouem Lyricis.

Præter rotundi uim fluentem Pindari
Antiqua olores octo habebat Græcia,
Suaui canentem Barbito Simonidem
Et personantem molle Bacchyliden lyra
Anacreonta uoce persuasoria
Captantem Homeri dulce Stesichorum melos
Sparsum cruore Lesbium Tyrannico,
Sapphusq; pecten alterum Lesbi decus
Alcmana tenero præferendum carmine
Lasciuiore floridum uersu Ibycum
Quorum sepultis inclytis laboribus
Vno Augurello, quem uidet, legit, colit
Cohors latina fido, & acri examine
Vetustiorum damna habunde pensitat.

ἄδηλον.

Quot quot mariti sunt, tot se esse naufragos
Fatentur omnes, & maritantur tamen.

Palladæ.

Gnatonum Pater es aurum, Gnatusq; laborum
Teq; habuisse timor, non habuisse dolor.

Additum.

Sit procul ergo dolor, procul & timor. O ego uiuam
Te sine lætius, & tutius, ergo uale.

Luciani.

Tota breuis uita est bene agenti; at praua sequenti
Vnica nox æui tempora longa refert.

Meleagri.

Ardentem ex utero Semeles lauere Lyeum
Naides extincto fulminis igne sacri
Cum Nymphis igitur tractabilis. at sine Nymphis
Candenti rursus fulmine Corripitur.

Menecratis.

Dum senium absistit senium exoptamus, ubi aßit
Angimur, accepto an nomen amabilius?

Menecratis.

Igne ex Iliaco, telisq; hostilibus Heros
Aeneas referens pondera cara patrem
Argiuis, miserescite, ait; Sene præda retracto
Parua erit, at Nato maxima ut extulerit.

Zenodoti.

Exculptum ad fontes quis consecrauit Amorem
Ignem hunc forte ratus posse perire in aquis?

Zenodoto respondet.

Propter aquas flammæ Dominum non fixit amorem;
Extingui hos ignes quod putet ullus aquis,

Sed quia uisceribus succensis unda ab ocellis
Liquitur, estq; simul flammæ & aquæ Dominus.

Incerti.

Omnia sunt risus, puluis, nihil; omnia quæ sunt
Ex hijs sunt igitur quæ rationis egent.

Responsum Seruatoris.

Bonum omne do petentibus
Simulq; non petentibus
Malum, neque id petentibus.

In Oribasij librum de arte medica.

Qui liber hic auro radians, ostroq; decorus?
Debitus hic Dio cultus oribasio.
Immortalem artem cuius cum ferre nequiret
Abiecit totiens stamina Parca furens.

Stratonis.

Curabat Capito uitiatum lumina Chrysen,
Qui stadijs turrim cerneret octo procul.
Atque hominem a stadio, Bissenis Ortyga ab ulnis,
Exiguum binis pædiculum a spithamis
Nunc urbem a stadio uix uno prospicit, & uix
Lucentem noctu per duo plethra Pharon.
A palmo uix cernit Equum, quo uisa Coturnix
Tramite, uix magnus Struthius excipitur
Quem Capito ulterius si curet, uix Elephantum
Tantum animal digito proximus aspiciet.

Mimnermi.

Tute animum exhilara. Ciues nam omnino loquaces
Vulgo te dicent ille malum, ille probum.

Viuendum.

Vtendum est ætate, cito pede labitur ætas.
Hædus heri mollis cras Caper hirtus erit

Luciani de prudentia.

Consilium utilius lento ut pede fertur, at ardens
Præcepsq; pone pœnitentiam trahit.

Clytemnestra ab Oreste
Iugulanda.

Quoquo machæram diriges?
Vtero, an mamillis? Is tulit
Te, nutrierunt alteræ.

Palladæ, duobus infantibus simul
editis, & statim
extinctis.

Prognata Grammatico, elocata nuptui
Inauspicato patris infausti omine
Maremq; fœmellamq; neutrumq; edidit.

Pro explicatione Ioci.

Prognata Grammatico Nurus
Vno maremq; & fœminam
Partu edidit statim perit
Vterq;, Mater clamitans
Neutrum inquit hoc erit genus.

Dionysii Tarsensis
Tumulus.

Si cubat hic quisnam sine floris honore requiras
Tarsensem hic Tumulus me Dionysium habet.

Ter uiginti annos uixi qui cælibe uita
Fecissetq; utinam sic pater ipse etiam.

Palladæ.

Fœminea est sors tota odiosa, duæ tamen horæ
In Thalamo una iuuat, in tumulo una beat.

Vel

Fœmina tota odium est, horis tamen illa duabus
Commoda. Concubitus hæc erit, illa obitus.

Leonidæ.

Quærens edaci corpori uagus cibum
Claudum ferebat cæcus illi fænerans
Pedes, ab illo fæneratus lumina.
Quid non egestas dura mortales docet?

Platonis.

Astra inter colit astra Aster meus, o mihi detur
Cœlum esse, ut te oculis pluribus aspiciam

Vel

Stella meus Stellis decus additus; opto ego cœlum
Esse, oculis ut te pluribus intuear.

Eiusdem.

Olim inter uiuos fulgebas Lucifer, Hesper,
Morte obita fulges nunc apud exanimos.

Iuliani.

Dum serta Texo nactus
Inter rosas amorem
Hunc pinnulis prehensum
Mersi in falerna, moxq;
Omnem ebibi liquentem

Cui nunc meos per artus
Lasciuulo & petulco
Titillat uda pinna

Luciani

Si properanter edis, si lente curris, adhortor
Vt pedibus cœnes, ut stadium ore ineas.

Demodoci, ut in uulgatis exemplaribus.

Hoc quoque Demodoci dictum. Chij mali, at illud
Non ita uti dicas Hic malus, ille minus
Praui omnes inquam; Proclean si dempseris unum
Et tamen idem etiam Chijus est Procleas.

Vt uero apud Strabonem

Hoc quoq; Phocilydæ dictum Lerij mali, at illud
Non ita, uti dicas hic malus, ille minus.
Praui omnes inquam, Procleam si dempseris unum;
Attamen idem etiamnum est Procleas Lerius

Aeschili in Dominationem.

Catulum Leonis alere in urbe non iuuat.
Magis cauendum ne Leonem nutrias;
Quem qui educarit, eius & mores ferat.

In Nemeseos effigiem

Vna manus cubitum prætendit, & altera frenum
Illa modum serua, Hæc admonet, os cohibe.

Lucilij.

Omnia ut historia est saltasti Marce, sed unum
Miror, & id magnum præteritum esse tibi;
Nam Nioben saltans lapides imitatus inertes,

Mox Capanea, ad humum Marce repente ruis.
Astute at nimium in Canace. Nam cum ensis adesset
Viuus abis Scæna. Non id ut historia est.

In horas iure suo. F. G. H. I.

Horæ seueris quatuor negotijs
Sunt subtrahendæ, uel Catone Vindice
Quas si notare more graium litteris
Velis latinus sexta nil, & septima
Aliud monet, nisi, ut Fruare, & Gaudeas
Octaua, nonaq;. Hilaritatibus, & Iocis.

Apollinarij.

Nil mouet, absenti quod quis mihi detrahat; ille
Me male habet, præsens qui mea facta probat.

In Stratophontem Pugilem.

Post uiginti annos, Ithaci in sua tecta recepti
Aeuo agnouit iners effigiem catulus.
Quattuor at Stratophon certasti cestibus horas;
Ignorantq; canes te, simul & Populus.
Quod si etiam in speculo faciem conspexeris istam,
Iuratus dices, non ego sum Stratophon.

Palladæ.

Filum habes, qui est alter amor, Venus altera coniux
Es faber. ut merito Claudus utroq; pede es.

Poliani in fæneratorem.

Tam diues auri disce cur pauperrimam
Vitam trahas. namq; omnia
Das Fænori, hinc fit ut habeas semper nihil
Alius ut habeat plurimum

In Podagram.

Membrifrago, e Baccho, & de membrifraga Cyteræa
Filia progenita est Membrifraga hæc Podagra.

Musonii Philosophi.

Si cum labore quidpiam recte egeris.
Labor recedit, recte factum permanet
Quod si iocose nequiter quid egeris.
Abit uoluptas, turpe factum permanet

Incerti.

Sunt Gratiæ tres, tu tribus superaddita;
Vt nempe poßit Gratia esse gratiis

Ad idem in Leuces laudem.

Tres prisci charitas canunt Poetæ
Atq; unam Venerem, & nouem Camœnas
At Leuce Charis est, Venus, Camœna.
Ergo hæ quattuor, hæ duæ, hæ decem sunt.

Philodemi ad Xantippem. Nos uero ad Flauiam.

Pomum ego; quiq; tibi dat me, te deperit. audin'
Flauia. marcescam nempe ego, tuq; etiam.

Sophoclis de pecuniæ tormento.

Integrum ad nummos hominem ne dixeris ullum,
Quendam adimo, is quis sit, nondum etiam uideo.

Ad Idem.

Vir qui resistat integer pecuniæ
Ignotus est adhuc mihi;
Ni forte quidam sit, is quis nam siet
Videre non dum est obuium.

In amorem difficilem.

Fames amorem sedat, hæc si non ualet
Sedare, tempus eleuabit optime,
Præstare tempus ni queat, laqueus potest.

Hipponactis, Aurum non supprimendum.

Siquis Domi recondat Auri plurimum
Ficusq; paucas, Comparetq; seruulos
Duos ue, tris ue, iudicabit illico
Auro domi præstare ficum plurimo.

Nicostrati, in Garrulitatem.

Loqui. Si indesinenter, multaq;, & uelociter
Prudentiam indicaret, utiq; Hirundines
Fortasse quàm nos sapere dicantur magis.

Aristophanis in Reipu. Turbatores.

Fecisti ut is, qui captat Anguillas, facit
Quieta cum sunt stagna uenatur nihil.
Sed cænum ubi omnem illac, & hac subuerterit
Captura magna est. Tu quoq; ubi perturbaueris.
Hinc ciuitatem & inde, plurimum Capis.

Epicharmi in officia mutua

Næ manus manum fricabit
Da quid, aufères quid.

Sed enim illud uulgatum magis.

Manus manum digiti interim digitos lauant.

Nicander de partu Viperæ

Dij meliora tibi, ne tunc incautus apertis
In Triuijs, cum forte acres Mas luridus atræ
Coniugis euasit dentes, & fulminis ictum

Vipereo occurras generi. Nanq; illa in apertas
Excipiens semen fauces, caput inde Mariti
Complexu in dulci abscindit; mox damna parentis
Extincti fera progenies ulciscitur, aluo
Materna abrosa, & catuli sine Matre oriuntur
Sola etenim hæc animat fœtũ, reliquæ oua Colubræ
Per siluam excluduntq; fouentq; in Cortice prolem.

Philemonis. Edulia nimium extenuantia.
Atque per Iouem.

Innata petris obsoniola, capparin,
Thymumq;, & asparagum, alia quoq; huiusmodi
Quam uereor extenuatione præ nimia
Ne me Cadauer exanimum humi deserant.

Pindari. pro uersutia

Age age colore Polypi
Mentem apparatus optime
In urbe qua uelis maŋe.

Theognidis.

Mentem habeas quam multiporus dum cautibus hæret
Polypus, ijs uitreo corpore persimilis.

Ad illud Antipatri De Platone. Nos de marmoreo eius capite apud Belli nos Venetijs.

Produxit Esculapium mortalibus
Apollo, corpus ut foueret languidum
Dehinc Platonem protulit sanctißimum
Animum ut foueret & beatum redderet;
Qui mox peractis lege nuptijs sua

IO. PIERII VALERIANI BOLZANII EPIGRAMMATA VETERA.

AD HIER. DONATVM V. CLARISS.

DONATO *cupis optimo Libelle*
Donari, Eximium eligis Patronum;
Qui præter generis decus superbi,
Et sortis bona; & inclytos honores
Ornatißimus undecunq; fulget.
Vates optimus: optimus Senator:
Orator simul optimus, rotundo
Doctorum celebrandus ore: quicquid
Mortalem licet assequi assecutus
Est feliciter, ingeni relictis
Humani numeris. Deo propinquus.
Idcirco reuerenter hunc adito.
Sed cautus tamen ibis ad clientis
Docti iudicium Tryphonis, ante
Quam tanti Domini manum fatiges.
Emunctus Trypho, & absolutus ille
Ille est arbiter, an suo patrono:
Cuius tam stomachum scit: ut suum met
Donet te, an procul exigat notatum:
Qui si te nitido probet lapillo,
Donatus probet, & probent Camenæ.

Hermolai Barbari
pictura.

Peregrine, Ciuis, Nate in urbe, & aduena
Quicunque adoras templa Musarum sacra:
Huc in beatæ, & si occupatus, Vrsulæ
Diuerte: cultum hinc a sinistra suspice,
Inter sacratos hinc & inde Præsules,
In purpurata ueste nobilem Virum.
Quid fronte prima iam ominaris maximum?
Viua hæc imago est Hermolai Barbari.
Aciem sacrasti, ne profana uideris,
Candente felix ære lumen excute.

De Paulo. Canali

Iuppiter ad Musas, dilectum ostendite natum:
Quem merito superum gens mea honore colat,
Confestim in medium prodit Musa Attica. Paulum
Canalem ostendit delicium Aonidum.
Hic meus est, Ethrusca refert, Romana repugnat.
Esse suum affirmans. Lis grauis orta deis,
Consulitur Phœbus, placitum est audire canentem.
Is cecinit Græcus, Lydus, & Ausonius.
Tum Phœbus, non est, cuias sit cernere: uerum
Ominor hunc fratrem, Iuppiter esse mihi,
Iuppiter huic. Verum; nam te supera alta colēte
Qui coleret terras, Phœbum alium genui.

De luminibus Daphniæ

Vespertina meæ lumina Daphniæ
Resplendent, rutilo sidere ut Hesperus.

Matutina meæ lumina Daphniæ
Fulgent, ut nitida lampade Phosphorus.
Opportuna meæ lumina Daphniæ
Demulcent, radijs Phœbus ut aureis,
Importuna meæ lumina Daphniæ
Icunt, ut celeris fulgura fulminis.
Nobis ergo meæ lumina Daphniæ
Sunt fulmen, Clarius, Phosphorus, Hesperus.
Si fulmen penetret corda ferociter
Succis Phœbus adest auxiliaribus,
Mane aspecta diem mi placidum exhibent:
Noctem uisa ferunt uespere candidam.

Pontani Tumulus ad
Viatorem.

Scriptorum uenerabilis Magister
Pontanus cubat hic Viator: illum
Commentus bona uerba forte adores,
Ne fac: huic mala quin precare multa,
Omnem ut surripuit poetices uim;
Nam dum tam bene scribit, adq; amußim
Aequat omnia: perpolitq; ad unguem
Quauis arte: decoreq; absolutus:
Secli terriculum fuit sequentis,
Nemo scribere ut audeat Nepotum.

Viator.

Quin pacem huic, bona quin precare, libans
Thus: costum: uiolas: crocum sepulcro:
Qui dum tam bene scribit, adq; Amußim

Aequat omnia: perpolitq́; ad unguem
Quæ obsoleuerat ars: decorq́; recte
Scribendi: auspicijs renidet huius:
Nostra ætas Veteres ut æmulari
Et poßit simul: & simul præire.

Marullum in aqua moribundum consolatur.

Cur adeo fluctus contra conaris? in undis
Oppetijsse horres cur Helicone satus?
Igneus ut gelido uigor extinguatur in amne
Forte times? at qui. sæpe fit ignis, aqua
Non hoc, inquis, habet male me: quod miles, & acer
Sim, doleo: sub aquis militem obire pudet.
Ah ne indigneris, miles licet impiger, astra
Hac peruulgata fortibus ire uia.
Hac pius Aeneas, & bello magnus, & armis,
Hac Romæ fertur Romulus isse pater.
Sfortia summus honos belli, inuictusq́; Robertus,
Hac, qua tu, ad superos transiliere polos.
Debentur cœlo fortes: cœlo ignis, & aer,
Vndaq́; supposita est: infima terra tenet,
Scandenti à terra ad Cœlum stat limes in undis
Primus: age hac cœlum scande Marulle uia.

De Io. Sulpitio Verulano ad Camillum Nob. Pata. Capilistam.

Quem tradas puero tuo legendum
Quæris Grammaticum Camille, Iuris
Prudentißime doctor utriusque:

Frenato ut ualeat stilo, ut soluto
Vt compta, & lepida latinitate
Sit cultus, speciosus, expolitus:
Petro Sulpitium dabis legendum:
Hunc discat, repetat, frequentet unum,
Huic sermo grauis, elegans, latinus:
Huic ars perbreuis, erudita, fida:
Hic quantum satis est docet, molestis
Non ambagibus implicat legentem:
Non incondita, & exoleta quædam
Ostentat. nitidißimus Magister
Scitu nobile quicquid est reponit.

De Iano Parrhasio

Parrhasius quantum picturæ contulit olim
Parrhasius noster contulit eloquio.
Ille fuit celebri deductus origine Phœbi;
Hic genus unde trahat, scripta diserta monēt
Ille suos uelat tenebris ex arte labores;
Hic aperit clausum quidquid erat tenebris.

Ad Bernardinum camusium.

Dacnon Camusi nugulas carpit meas:
Quas æmulatur sedulo
Insanit, aut est omnium uaferrimus:
Qui tam scienter desipit.
Sed esto carpat usque, & usq; dum illius
Nos laudet æmulatio.

Ad Bertutium superantium

Quod celeri tibi sæpe fides sub pollice fracta est:

Siderei euenit Numinis inuidia,
Bertuti satis est phthongos æquare supernos,
Ne superes cautum, & Dij uetuere, polos.

Ad Flamminium Viuum.

Hem quot nunc homines boni feruntur:
Qui quum plurima scriptitent, utroque
Dicendi modulo pedestri, equestri:
Ipso Iudicio tamen laborant:
Quod primum cauere eruditum oportet.
Sunt qui Iudicio ualent seuero
Verba & singula pensitent ad unguem:
Hijs dicas uideo eruditius nil.
At miror ualeas uidere nunquam
Horum uersiculum'ue, epistolam'ue.
Thesauris sed enim incubant repostis:
Mox cum funere litteras sepulcro
Condunt immeritas. & omne nomen,
Raro Iuppiter uni utrunq; donat.
Quid censes bone Flammini expetendum?

Ad Egnatium Bap.

Incorrupta cohors iuuenciorum
Nec non sobrius ordo grandioris
Aetatis, Veterum seuerus ordo
Defunctum modo Prunulum dolebant
Musarum, atque Academiæ parentem:
Sed postquam rediuiuus in supernas
Auras prodijt, ob tuas Camœnas
Longe clarior, optima Sacerdos

Egnati Grauis eruditione,
Quantum uix alius sit Italorum.
Cuius scripta decora per disertas
Incasura uolant manus, libenter
Emunctis quoque Naribus probanda.
Quis non uiuere Pranulum fatetur?
Aeterna aut potius die beatum?

Ad Daphniam

Quum te oculis uideo meo Daphnia, sum Iouis ales,
Vt nequeam a grato sole mouere oculos,
Dum moror obtutu, languescunt lumina, hebentq́;:
Vt Vespertilio ferre aciem nequeo.
Luce tua interdum sic gaudeo: ut auferar, atque
Vrar, uti circum lampada Papilio.
Mox Salamandra hærens oculis intentus in ipsis
Fio, ignisq́; tuus, me prope eunte, perit,
Nec Salamandra tamen fio, riget illa: ego in æstu
Ardeo, solam atræ uim Salamandræ habeo.

In rosam Ant. Fragrantiani.

Fragrantiani quæ tegis manum Rosa,
Dum summa cœli contuetur semina
In appetentis ora sponsæ hiantia
Delapsa, rerum tot nouatus edere:
Des, an receptes inde odorem, nescio,
Si das, ab almo consecuta es Phosphoro,
Quem strictiorem mane fundit spiritum:
Sed ore Phœbi, quem receptas, defluit,
Et summi odorem contrahit secum Iouis

Rerumq; carpit omnium fragrantiam:
Humana coniectura quas uis concipit:
Fragrantiano nomen unde est inditum.

Ad Io. Antonium
Marosticanum

Doctrinæ mihi conscius pusillæ.
Nomen PIERII: quod abnuenti
Doctorum indiderant mihi Cohortes
Nunquam admittere fisus. abnegabam.
Sed postquam ex tabulis uetustiorum
Vatum perdidici Marosticane,
Vt mutato habitu, professione.
Victu, & Nomine, sæpius minister
Mutetur Geniusq;, Visq; cœli:
Cur: quod debueram uel impudenter
Vsurpare: datum omnium fauore
Audacter uerear meum tueri?

Ad Sodales Patauij philosophantes.

O Felix torus. O beata mensa:
Quam tot suauiloqui beant Poetæ:
Quam tot Socratis æmuli frequentant.
Canalis, Citharæ decus supremum.
Cultus Nauiger, elegans, canorus.
Emunctus Trypho, perpolitus, acer.
Motensis uehemens, & eruditus.
Expromptus Maro, floridus, decorus,
Borges grandiloquus, uenustulusq;
Nardinus grauis, integer, seuerus,

Comis Lampridius, facetulusq;
O felix torus, O beata mensa:
Verum ut sit numero undecunque felix,
Musarum numero decenter aucta,
Donec, quæ mereat, sequatur umbra:
Nonum admittite nunc Valerianum.

In Zerbi medici cedem

Dum saciare pio fauces in sanguine Turca
Ardet & expleri sæuitia illa nequit
Perfidus allectum Zerbum iugulauit, & ictu
Sic uno etinxit millia multa hominum.

Ad rosinam

Es Rosa, fersq; rosam rosea pro fronte ligatam
Indicium rosei uerticis ipsa rosa est.
Vnus odor flori, & fronti, color unus, & unus
Est decor, amborum Vita eadem, ut sapias.

De Andreæ Maronis extemporalitate ad Dantem. III. aligerum.

Opportunius ecquid esse Dante,
Aut quid commodius potest uideri?
Te inquam, te Aligero, optimo Poeta,
Et Ciue optimo, & optimo Patrono:
Quo Verona diu beata uiuat.
Tu nunqum Aureolum petis recessum,
Quin tecum Aoniæ simul puellæ,
Quin tecum Aonij simul Poetæ
Concedant, & Apollinis supellex.
Deprompta propria penu tot affers,

Atque hæc qualia Iuppiter supreme,
Deprompta alterius penu tot affers,
Atque hæc qualia Iuppiter benigne,
Vt addis mihi nunc mei Maronis
Tam suaues Epigrammatum lepores:
Qui lectus placuit tibi, & relectus.
Quid. si illum audieris: uelut Sodales
Octo audiuimus optimum Sodalem,
Nos audiuimus: audit hunc & omnis.
Doctorum manus in dies, canentem
Mille ex tempore carmina erudita:
Quis nil sit lutulentum, inexpolitum:
Nil absurdum, & inane, nil biulcum.
Tanquam Virgilij mora: & labore:
Tanquam tempore culta sub nouenni,
Tunc tu pollice utroque, tunc Maronis
Affirmes bene nomini euenire:
Quando quod Veteri abfuit, sed unum,
Prælage Nouus hic Maro rependat.

Bernardi Rubrij Episcopi munus.

Quis me puniceo colore uestit?
A' collo incipiens manus ad usque,
A' mento incipiens pedes ad usque,
Musarum chorus: & chorus laborum,
Sic sic nox uigilata sic quiescit:
Sic nunc auspice Rubrio Poetis
Curtas utile sit secare noctes:
Ex quarum tenebris color resultat:

Qui cœli ſuperat decus ſereni.

PROlixitatem non incongruam
Hendecaſyllabis.

Pontani Hendecaſyllabi notantur:
Vt qui nil habeant Catullianum;
Vt qui luxurient nimis, licenter
Centenis quoque uerſibus redundent,
Si legem inſpicias ſacram Platonis,
Funebres Querimoniæ quaternis
Sunto uerſiculis. Sed ut Philetas
Sed ut Callimachus, Propertiusq;:
Nec non Albius, atque Naſo, Voti
Senſum hoc carmine compotem attulerunt,
Accreuit numerus, decor, uoluptas.
Vt incultus ager prius uirenti
Frugum e gramine ſat, ſuperq; habebat;
Vt mox impoſita eſt ſeges, nec una,
Mox interſita Vitium propago,
Infoſſa & Pirus omnis, omnibusq;
Altæ marginibus Nuces obumbrant,
Iam cenſum domino aggerat, petendus,
Non tantum pecori, ut prius, ſed ipſis
Iumentis, Auibus, Viris, Deisq;,
Sic olim Hendecaſyllabi: Catullus
Quos princeps decorat: breues fuerunt:
Poſtquam cognita Vis, leporq; in illis,
Indultum ingenio eſt, patentiori
Decurſum ſpatio, & procaciori

Lasciuitum animo. Quid inuidendum,
Vt Conuiuæ aliquid sapit palato,
Id adponere pleniore Quadra.

Matth. Albinum & Nic. Angelicum
Sodales alloquitur.

Albine, Angelice Vnici Sodales.
Ambo culti animo probo, & modesto,
Ambo simplicitate liberali,
Ambo moribus optimis decori:
Vos hic caræ animæ, seueriori
Addictæ Sophiæ, grauem Mineruam
Feruenti studio coletis, inde
Solamen genitoribus cupitum,
Et uobis decus, & perenne nomen,
Atque ingens mihi gaudium daturi
Me Mons Aureus àuocat, petulcas
Ad Phœbi choreas, leuesq; nugas:
Quando non licet, id ita appetenti,
Vobiscum Sophiam sequi beatam,
Aduersante Necessitate dura.
Ergo inglorius inter otiosos
Versatus Satyros, Chorosq; agrestes
Erumnas studio meas inani
Flebo illic, meditabor, & reponam
Vos nostræ memores Sodalitatis,
Si sincera animi fides probati
Incorrupta manet, iocosa nulla
Nulla & seria uerba conferetis

Campagnæ

Campagnæ lepida accinente Musa,
Quæ non accipiant Valerianum,
Nam: qui uere amat, is procul reposto
Absit corpore quo magis, magisq;.
Præsens mente aderit magis magisq;,

Ant. Meribarbum ad
Musas reuocat.

Tu'ne igitur sacrum linques Meribarbe uigorē,
Ingenij extinguens fulgura clara tui?
Ille igitur nitidus dicendi candor abibit?
Et suauis Lydi carminis ille decor?
Illa igitur tantos amittet Morula fastus,
Morula carminibus nobilitata tuis.
Omnia surripient damnosa uolumina Legum:
Quæ tot ab inceptis surripuere bonis.
Incultas querimur nostri cur temporis artes,
Libera si ingenijs nulla relicta uia est.
Hic petet extremos Arabas, Helicone relicto:
Ille Caledonias raptus adibit aquas,
Hic Citharis ad fœda cadet clysteria missis:
Speq; auri totiens Aurea uena perit.
Improba sic magnis sitis hæc conatibus obstat,
Nec datur accepti Sideris orsa sequi,
Tu tamen, inuito nonnunquam Patre, licebit.
Clam, quæ te sequitur gloria, respicias.
Sæpius horridulis chartis defessus, amicos
Pieridum cantus, plectraq; amœna petas.

In argonauticos Egnatij
Commentarios.

Qum nauigarunt Thessali primum Duces
Ignota. Ponti littora, & ditem Cytam:
Vix attulerunt inde uellus unicum,
Argiua quicquid consequi potuit ratis,
Nunc orbe toto classe uiso, & cognito
Et multa uectant uellera, & multas opes:
Quales dat unda Rubri, & Indici maris,
Arabsq; felix, & beata persia
Vnguenta Nardi, balsamiq; hedismata
Quicquid uoluptas delicata congerit,
Gemnas, odores, uniones, thus, ebur:
Et quidquid æris æstimatur plurimi
Quæq; usq; ab imis proferuntur insulis;
Quarum pedes tenduntur ad nostros pedes.
Has assequuntur nunc opes, lætißimi:
Egnatiana quos Carina uexerit.

In Pauli canalis obitum.

Ingentem italiæ cladem Fortuna pararat
Horrida tormentis, igneq;, & ense furens
Sed primi postquam frustra cessere tumultus.
Canduit, & maius pectore mouit opus.
Torua itaq; Euganeas deflexit lumina ad undas:
Plurima qua Adriacis Insula surgit aquis,
Hic uidet Aonio Canalem milite Paulum

Palmam omnem e Musis asseruisse sibi,
Nec mora, quin Græci et Solymi, nomenq; latinũ
Tam lata Pauli sub dicione forent
Tum secum. Veneti populis dant iura subactis,
Iura quoque ingenijs, eloquioq; dabunt?
Hoc saltẽ prohibere licet: simul improba Paulum
Excipit. hæc uicit, cedite iam Veneti.
Namq; aucto Terræ Imperio, amisistis in uno
Atticum. Idumeum, Romuleumq; decus,

Ad Fran. Philomusum.

Si nequis Philomuse nos adire,
Distentus studio negotioso:
Dum Rhetor nitidißimus latinum
Veronam eloquium doces amœnam.
Te nostri fluuij Altiles adibunt,
Nam quosdam tibi Gammaros paraui;
Qui antrorsum ueluti ambulant, retrorsum
Veloces redeunt, pauore abacti.
Octonis pedibus, rubente testa,
Binis brachiolis, minacibusq;:
Et qui forcipibus caput minutum
Dentatis bene muniunt. fouentq;,
Turba est mascula grandiore Chela
Contra fœmina grandiore cauda,
Atque hic nobilis arctiore Chela,
Atque hic nobilis arctiore cauda,
Scin' quo prorsus honore censeantur?

Si Pepo fluidam relaxet aluum,
His uis sistere largius citatam,
Ad morsum rabidæ Canis medentur
Atque ad Vipereos medentur ictus;
Scin' doctis rabidas Canes nocere?
Scin' doctis quoque Viperas nocere?
Nos, inquis, studijs uacamus, ergo
Cura est, & stomachi, & cerebri habenda;
Hi semper stomachum, caputq; lædunt.
Id forsan reliqui. Aureis in undis
Quidquid nascitur: utile. & salubre est.

Ad Aug. Donatum
Hiennymi. F.

Donate amice: qui disertæ Pallados
Cultor Quirinam, & Atticam Musam colis
Nixus paternis firmiter uestigijs:
Vt qui potenti stirpe cedis nemini,
Sic eloquenti dote cedas nemini,
Vrbanus ille Patruus carus mihi;
In me educando qui uicem Patris gerit,
Cliens Parentis perstitit semper tui,
Tuusq; semper illius fautor Parens.
Nos æmulari par eorum semitam;
Ideoq; iure hæreditario, licet
Vterq; uiuat, sitq; uicturus diu,
Tu me Clientem, ego te Patronum postulo,

Bertutium Superantium ad philo-
sophiam adhortatur.

Incipit oppositam pedibus qui repere molem,
Eximio superat grande labore iugum,
Vt tenet Aerei placidißima culmina montis,
Languida felici membra quiete leuat,
Pastus amariciem rigidæ radicis acerbam,
Molliculi glutit dulcia mella Faui,
Hoc Sophiæ asperioris iter Superantule: pergas
Dummodo, post fellis pocula nectar habes,

Ad Battum Antiquarium.

Quod non Historias remotiores,
Non incognita uerba, & exoleta,
Non sensa ex penitisſimis figuris:
Quæ uix Delius eruat Natator
In nostro facilis feram libello,
Sed quæ quottidianus usus affert:
Sed quæ temporibus Terentianis,
Sed quæ temporibus Maronianis,
Atque infra placitum legi parumper,
Eneruem, & uietum exigis libellum:
Ostentasq; tuum, asserisq; sensa,
Quæ non explicet Oedipus tenere,
Cæcia impenetrabilem Magistro,
Euandri uetus idioma habentem;
Sic neruum, & ualidas habere uires:

Heracleitus ita asper: & Lycophron,
Nec non Phestiadæ Cutis Poetæ
Erras Batte nimis disertus, erras:
Vt dicam tibi dicta Sobriorum
Quo quis doctior, eruditiorq́;,
Hoc emunctior est, apertiorq́;:
Qualis Tullius, & Maro, & Tibullus,
Sed quo infantior, imperitiorq́;:
Hoc obscurior, exoletiorq́; est:
Qualis tu, & similes tibi inuenusto,

Ad Aluisium Phoscarin,
Nicolai F.

Summorum Aluisi proles generosa Parentum,
Phoscareoq́; etiam nobilitata Duce:
Vt taceã Illustrẽq; patrẽ, Illustresq́; propinquos
Diuitijs, rebus, fascibus, ingenijs.
Incrementa tuis maioribus ampla daturus
Surgis honorato conspiciende loco:
Quando tibi celebres Iuueni elargitur honores
Patria grata: Viro qualia danda forent,
Perge igitur, quo te Virtus uocat inclyta felix
Accrescantq́; Seni singula pro meritis.

De Io. Bap. Scytha. Feltr.

Qui linguæ columen fuit Latinæ,
Præstans ingenio, disertus ore,
Quæris, cur Scytha dictitatus esset,
Exponam breuibus, nitere cultum
Peligni eloquium disertioris,

Eiusdem facilem modis auenam,
Diuinum ingenij boni uigorem,
Illi sobria turba iudicauit
Doctorum: simul omnibus, Poetæ
Persuasum est animam sacri nouatam.
Verum: quum Scythica sepultus ora
Naso olim fuerit, probatus hæres,
Illinc ceu rediuiuus aduolasset,
Nomen de Scythia Scythæ recepit:

Cæciliæ Battaliæ Casus, ad Christophorum Trottum eius fratrem.

Stat uetus, et longũ sine tecto exposta per æuum
Trotte domus, bellis depopulata feris.
Cæcilia hic tibi cara Soror tabulata pererrat
Dum malefida, aucto pignore iam grauior:
Cessit putre solum pedibus, tabulæq; labantes:
Hæc ruit: et pessum fœmina ad Vsque cadit.
Embryon ecce locus se se exporrexit in imis
Sustinuitq; pius tam graue matris onus.
Qualis erit: matura Viro si accesserit ætas:
Qui cepit, neque adhuc editus, esse pius?

Ad Io. Gemmosum Bellunen.

Pro strena illepidos tibi dicaram
Quosdam uersiculos, nec elegantes:
Tu tot Aureolos mihi dedisti
Gemmose æquiperande Pollioni:

Et, pergam modo, plura polliceris.
Hoc Glaucum superas, quod ille ferrum
Donati precium recepit auri,
Tu chartas recipis leues, inanes.
Glaucus stultitia fuit furenti,
Tu miti pietate liberalis:
Hunc causis superas duabus ergo,
Quod nil accipis, & scienter offers.

Cupido Fontanus in Ortis Illustriß. Isabellæ Mant. Princ.

A qua hæc; perenni quæ redundat flumine:
Non est, ut ominare, uenis eruta:
Non fistulatim ductus humor pensilis:
Non per meatus lympha subterraneos
Emissa plumbo prosilit foratili.
Non spiritali pulsa folle excluditur
Sed ex Amantum lacrymis: quas improbus
Pascit Cupido: manat unda Lugubris.

Ad Virg. Zauarisium.

Intra tempora nostra si leporem
Nostris carminibus sat approbatum:
Adscribas bone Virgili: erubescam,
Deparci mihi conscius uigoris:
Ne dum carmina te feram superbus
Antiquis mea comparare chartis;
Tali Hector licet ore gloriosus
Laudari uelit. Est enim beatum
Laudatorum hominum ore habere laudem,

Tam me non tamen approbes amanter;
Quem Næuus cruciat maligne inustus,
Verum laus iugulat data immerenti.

Sidera non fallacia.

Casurum ab alto Præsulem quendam Magus
Cœli peritus dixerat
Ille, ut caueret, infimam partem domus
Descendit: & totum diem
Humi iacebat, irritas demum ratus
Vitare Siderum minas:
Sed ecce sero nuntius crepusculo
Episcopatu hunc rettulit
Fuisse trusum. Tum miser clamans ait,
Cecidisse non poteram altius.

Ad Tryphonem Dalmatam.

Plutinum celebras Agrestianum,
Laudans nobilium genus parentum,
Laudans ingenium Attico, & Latino
Exultum eloquio, atque dignitatem
Vultus eximiam, ualensq; pectus:
Prudentem, facilem, pium, modestum
Virtutis nitidum inclytæ sacellum,
Demum dotibus omnibus decorum,
Et centum iuuenem artibus rotundum;
Quid tanta accumulas Trypho: tot uno
Verbo claudere si potes uenuste?
Est Ditissimus, hoc satis superq; est.

In Odor. Fran. Persicini.
C.Bellun.obitum.

Persice docte iaces, Musis quid fiet amœnis,
Te solitis duro tempore habere patrem?
Quis tam feruenti Vates sermone focillet,
Muneribusq; datis excitet ingenia;
Quis tam erit auxilio patriæ; tā gratus amicis?
Quis modus in magnis rebus habendus erit?
Proh dolor. O populi fatum lacrymabile nostri,
Fulgebas patriæ tu decus omne tuæ,
Tu tamen ætheriam felix elatus in aulam,
Exigis ingenij præmia larga tui.
Nos laceri crines tundemus pectora palmis.
Questi iacturæ tristia damna grauis,
Sicq; diu penitus nostris infixe medullis
Quo licet in terris nomine, uiuus eris.

Ad Io. Bapt. Rhamnusium.

Rhamnusi socium meorum ocelle
Qui cum Antenoris olim in urbe, totos
Dies ducere candidos Solebam
A Sole exoriente ad occidentem
Cur te uisere nunc mihi negatum?
Post tot secla peracta, & inchoata
Quem paßim Adriacæ per urbis undas,
Et paßim Pataui per urbis ædes
Tanto quæsierim labore, & æstu.
Ardens cernere te, & tuum uidere
Dnlcem Filiolum optime eruditum,

Præstantem ingenio, elegantiaq;
Scribendi numero modo hoc, modo illo
Supra Aetatis Adoream peritum.
Quod ni te cito detur osculari
De me actum male; nam repente totus
Præ desiderio tui liquescam

De Scazonte ad Leonar. Cauasycum
Nepotem.

Sonora uerba, non hiulca; scissuris
Prima, secunda, tertia'ue Coniunctis
Sunt claudicantum dignitas iamborum.
Sedes Iambo huic quinta semper offertur
Secũda, quartaq;, ni Tribrachus eam poscat.
Quintæ dederunt scripta nulla spondeum
Si scripta Vatum uolueris receptorum
Catulli. Horati, aut Virgili, quibus tantum
Debere Musæ Gloriantur, & Phœbus;
Ineruditi quod frequenter usurpant.
Audere stultis ut lubet dato, & duris
Qui lege nulla Victitant, age impuros
Caue Cauasyce hos, feram uelut pestem
Semper secutus optimos Poetarum;
Ephestionis audias graues iras
Audere nimium qui Hipponacta proclamat
Facessere, & ualere quem ferus iussit.

Danieli Barbaro. P. V.
Ouum Dactylicum
θεοκριτικῶς.

Sacram
Bar ba ri
Th e spia des
Cigite frontem
Floribus omnibus
Oebalijs, Paphijs,
Laurigerisq; Coronis.
Nã ferit hic bene Barbiton
Suauisonis modulaminibus
Egregijs adeo, ut data uobis
Huic rear aurea plectra sororibus
Aonium'ue dedit puero melos
Et citharam bonus addit Apollo
Indole captus, & ingenio,
Hunc Hederis igitur sacris
Cingite protinus almæ
Pierides nouum
Poetam.

GABRIEL IOLITVS LECTORIBVS.

IN Beatiſsima hac artis impreſſoriæ felicitate Illud ſe ſe immiſcet incommodum, ut Mancipum negligentiam euitare poſsit nemo. Quare neceſſe eſt, manu ultima libris impoſita, totum opus recognoſcere, & errata, quæ alicuius momenti ſunt indicare, Atque ita fieri iuſsimus, minimis quibusq; prӕteritis, Ea tatum quӕ ſententiam turbarent, ad Paginarum & uerſuum numerum ſubnotari. Erit uero primi Numeri Nota, Paginarum, ſecundi uerſuum. b. uerſæ paginæ Signum. Sed, quod maxime premebat, illud in primis admonendum fuit, pagina. 21. quod grӕce ſcriptum ex Plutarcho ſumptum, corrigi debere, ἐγκατευθέντας. ὅταν.

In latinis uero. char. 5. b. uerſu. 8. ſtudiū Ortorum.
Ibidem, uerſu. 10. ſemperq; placebunt.
char. 6. uerſ. ult. Tectumq;, laremq;.
char. 6. b. uer. 24. nixa ſemel truncis.
char. 7. b. uer. 15. paupere tecto.
char. 12. uer. 12. letali ſine diphthongo.
char. 16. uer. 19. totidem peperere legumina.
char. 17. b. uer. ult. De Principe nomen.
Eadem pagina bis, ſecula, abſque diphth.
char. 24. uer. 19. Italia & nondum.

char. 24. b. uer. primo. Sultamus, fac Sultanus
char. 33. uer. 10. celebraret cantibus.
char. 35. b. uer. 9. Parendumq; sibi.
char. 40. uer. 4. Lampridiusq;.
40. b. uer. 3. Commemorare pio.
42. uer. primo. FRANCISCVM.
42. b. uer. 25. Et fidei clypeo, &.
44. b. uer. 3. Nauifragamq; cauet Syrtin.
53. uer. primo. Sine honore sepulcri.
53. uer. 16. Dum genus exquirat.
Eodem uersu. quod nulla priorum.
55. uer. 19. lancinat undis.
55. uer. 22. Subijciens oculis
55. b. uer. 22. Lacte mero exundans.
57. uer. primo. Tua numina noscat.
57. b. uer. primo. Sic memorans.
60. b. uer. ult. Haud ulli reticenda.
61. b. uer. 9. Torquibus aureis.
63. b. uer. 7. & Triremis.
64. uer. 5. iam Criminosis.
74. b. uer. ult. Viuam Seuerus.
76. uer. 9. Cælibem cum Diphth.
76. b. uer. 17. flumine Gens quidem,
80. b. uer. 14. Piliam senectam.
83. uer. 19. Gens uestra Athenis.
86. uer. 20. Cuius emolumento.
90. uer. 4. si mulcere animum uelint.
102. uer. 23. Regum ornare coronas.

103. uer. penult. At licet ille tua.
103. b. uer. 2. eripe de manibus.
104. uer. 22. idem iste Prætor.
104. b. uer. 10. δυσυχία.
105. uer. 21. Commendare uidentur.
109. b. uer. 25. Philomela Auicula.
110. uer. 21. litibus me affligis
111. uer. 11. laudibus colunt uirum.
Ibidem uer. 20. Quod facere.
117. uer. 22. Filium habes, qui.
118. uer. 18. Aeschili. In Dominationem.
118. Luculij. fac Lucilij.
119. uer. 13. ubi perturbaueris.
119. b. uer. 15. Anguillas, facit;
122. b. uer. 13. mulierculæ non.
130. b. uer. 11. Nos, inquis, studijs uacamus, (ergo.

REGISTRVM.

ABCDEFGHIKL MNOPQR.

Omnes sunt quaterni.

Venetijs apud Gabrielem Iolitum de Ferrarijs, & Fratres.
M D L.

SEMPER
EADEM
G G
F

